nedeljski

Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 60 lir

TRST, nedelja, 15. decembra 1968

Leto XXIV. - Št. 290 (7183)

Nekaj misli ob današnjem občnem zboru SKGZ

«Človeštvo podira krivične odnose med ljudmi.»

(Iz predsednikovega poročila na današnjem občnem zboru SKGZ.)

Biti Slovenec ne pomeni več — tu pri nas — nečesa takega, česar raje ni treba javno pokazati, češ lahko mi v tej ali oni stvari škoduje. V tem pogledu se je že uveljavila vsaj tista enakopravnost, po kateri pripadnik drugega naroda priznava kot nekaj naravnega, da je lahko njegov sosed tudi Slovenec, ne da bi bil zaradi tega kaj manj človek, kot je on sam. (Ni potrebno navajati reka o «izjemah, ki potrjujejo pravilo», kajti taka «normalnost» bo verjetno ostala vedno in povsod na svetu.) Mogoče pa se prav mi sami premalo zavedamo tega, kar bi lahko imenovali eno največjih pridobitev novejšega časa. Premalo to pridobitev sami uveljavljamo, čeprav vidimo, da smo Slovenci politično in družbeno priznani, da je priznana in postaja tudi vedno bolj znana naša kulturna dejavnost. Kljub vsemu temu je v nas še vedno precej tiste upogljivosti, ki nam jo je nekoč vtepel fašistični bič in še pred njim ekonomsko močan šovinistični nacionalizem. Med nami še ni dovolj trdna zavest, da lahko — in to je naša dolžnost! — vsepovsod javno poudarimo, da smo Slovenci.

Seveda nam to javno priznanje, ki nam ga danes nihče ne odreka (fašistov sem ne bomo šteli), še ne more pomeniti enakopravnosti. Da še nismo enakopravni — o tem bi se lahko na dolgo in široko razpisali. Že sama zakonodaja je do manjšin tako skopo previdna, dapušča vedno dovolj možnosti za neenakopravnost. Zakoni, ki naj bi urejevali naše zadeve, prihajajo tako počasi ali jih sploh ni — da res ni mogoče govoriti o zelo resni volji za pravilno in pravično ravnanje z manjšino. Pomanjkanje take volje je najbolj očitno v različnem ravnanju s slovensko manjšino v posameznih pokrajinah. Slovence nas v boju za enakopravnost čakajo še veliki napori.

V tem boju bo zelo važna pridobitev, če bomo kdaj dosegli več oblasti, to se pravi, da bodo prišli tudi Slovenci na mesta, kjer se odloča o zadevah, ki se tičejo predvsem Slovencev. Pri tem se seveda ne moremo toliko sklicevati na obstoječe zakone, saj nas sedanja zakonodaja lahko na vsakem koraku ustavi. Če naj se naše zadeve rešujejo z voljo po pravičnosti in enakopravnosti, potem bo treba še marsikak (tudi fašističen) zakon spremeniti in napraviti nove zakone. Premisliti bo n. pr. treba, ali naj v vsem veljajo za naše občine prav tisti zakoni, ki veljajo n. pr. za Lombardijo ali Kalabrijo; ali naj bodo učni načrti na naših slovenskih šolah enaki tistim na Siciliji; ali naj za vsako prireditev manjšinskih prosvetnih društev kje na vasi veljajo isti predpisi kakor za velike prireditve v mestih. Z večjo resnostjo bo treba tudi pregledati, ali je vse manjšinsko prosvetno in kulturno delo vredno tiste podpore, ki bi je *moralo* biti deležno ter se nato odločiti za redno in primerno podporo v te namene. Pri vsem tem pa manjšina ne bi smela biti obsojena zgolj na čakanje večje ali manjše naklonjenosti, temveč bi morala tudi aktivno soodločati.

Postavljanje takšnih zahtev ni nič nerealnega. Kako jih bomo znali uresničiti, pa je odvisno od tega, kako jih bomo znali skupno, enotno postavljati. Udajali bi se iluzijam, če bi mislili, da bomo lahko kdaj dosegli takšno enotnost, da izven nje ne bi bilo več nobenega Slovenca. Vendar pa ne more biti dvoma, da stoje pred nami kot pripadniki manjšine vprašanja, na katerih rešitev gledamo enotno ne glede na nazorsko pripadnost te ali one skupine. Star je nauk o večji moči, o večji teži enotnosti, kot pa je udarnost razceplje-nih sil, in ne more biti res, da ne bi bilo mogoče take enotnosti doseči, če je najprej pri nas samih dobra volja, če nam je več *do stvari*, za katero se borimo, kot za uveljavljanje svoje osebnosti ali svoje skupine. Slabo bomo koristili svojim potrebam, če se bomo pustili izigravati z malenkostmi, zato da bi se enemogočil skupen nastop za bolj pomembne stvari.

In tu se nam zdi, da je vendar potreben neki nosilec te enotnosti ali vsaj čim večje enotnosti. Slovenska kulturno gospodarska zveza prav gotovo zajema znaten del delovnih moči z vseh področij našega manjšinskega javnega življenja, ne omejujoč se pri tem samo na Trst in njegovo pokrajino, kajti njena dejavnost je vidna tudi na Goriškem in v Benečiji. Povsem naravno je torej, če se nam ta organizacija predstavlja že kot kaj več kakor samo prva osnova za enotnost vsakikrat, ko se pojavi nujnost, da je vsaj *in necessariis unitas*. In vse to še zlasti zaradi tega, ker SKGZ nikoli ni stala ob strani, ko je bilo treba reševati katerikoli problem v korist manjšine. Gotovo bo morala ta organizacija tudi v bodoče dajati pobude za tako dejavno enotnost, ki bo postavljala manjšino na tisto skupno raven, s katere edino je lahko veljaven razgovor z večinskim narodom. Razgovor med večinskim narodom in manjšino, vendar pa razgovor med enakopravnimi ljudmi in nikakor ne razgovor med gospodarjem in hlapcem. Tako moralno enakopravnost pa si bomo lahko sami dali, če bomo znali najprej med nami samimi doseči, da bomo v sobesedniku iz naših skupin videli poštenega človeka, ki mu lahko verjamemo in zaupamo.

Nimamo razloga, da ne bi z velikim optimizmom gledali v prihodnost, je tudi rečeno v predsednikovem poročilu za današnji občni zbor SKGZ. Za nas, manjšino, pa bo ta optimizem osnovan, če bomo dovolj enotni. Enotnost nam bo torej še potrebna, vedno bolj nam bo potrebna, saj se nam bodo problemi kopičili vedno znova. Tudi taki problemi, ki ne bodo specifično naši, a nas bodo vseeno potegnili v svoj tok. Bolj ko se uveljavljamo, bolj ko postajamo soudeleženi v javnem življenju — bolj nas pretresa vse, kar pretresa naše sodržavljane, bolj smo prizadeti v vsem, kar razvnema splošno javno življenje. Vedno manj smemo stati ob strani, češ to ni naša stvar. Vedno bolj tudi pričakujemo, da se bodo tudi v naših vrstah pojavili tisti glasovi, ki danes tako neprizanesljivo — čeprav ne vedno dovolj kritično — ocenjujejo našo preteklost in sedanjost. Ne kaže nam torej zapirati se v stolpe, ki niso več sodobni. In predvsem bi bilo nerešeno če bi kdorkoli (katera koli skupina) mislil(a): kaj takega lahko pričakuje ona druga skupina, nikakor pa ne mi, ki smo z mladimi že vse najbolje uredili. Najbrž bi dobili drugačen odgovor, če bi o tem mlade vprašali za mnenje. Če v tej zvezi omenjamo enotnost, potem to ni poziv «stari na okope», temveč samo opomba, da so — ali še bodo — tudi nas zajela vprašanja, na katera bi morali iskati skupen odgovor ali se vsaj posvetovati, če se kaže za isto stvar truditi na raznih mestih, ko bi se lahko uredila z enim skupnim delom.

Ob zavzemanju za kar najbolj strnjeno enotnost Slovencev v zamejstvu pa danes ni mogoče — kot nikoli ni bilo mogoče — misliti na obstoj manjšine brez povezanosti z matičnim narodom. Pri tem ne mislimo samo na kako čustveno, platonsko povezanost. Predvsem na kulturnem območju se mora čutiti, da je v prepričanju Slovencev na obeh straneh meje vedno prisotna zavest, da je slovenska kultura v zamejstvu ista kot v matični domovini. Slovenska kulturno gospodarska zveza vse to že dlje časa poudarja in lahko si tudi pripiše v tem pogledu kak uspeh.

Danes je še utopija misliti, da bi lahko pripadništvo v manjšini pomenilo celo nekak privilegij — zaradi plemenite vloge, ki jo lahko manjšina odigra med dvema narodoma. Ni pa rečeno, da ne bi plemeniti ljudje te plemenite vloge kdaj spoznali in priznali. Če bo naša Slovenska kulturno gospodarska zveza k temu kaj pripomogla, potem ji bo moral vsakdo priznati, da je dosegla največ, kar je mogla.

Rado Rauber

Naročniki! Bralci!

Kdor se prvič naroči na PRIMORSKI DNEVNIK, bo prejemal list zastonj vse do konca letošnjega leta. Poleg tega prejme v dar lepo slovensko knjigo ali gramofonsko ploščo s slovenskimi pesmimi.

Tudi tisti, ki bodo poravnali naročnino za vse leto 1969, dobijo v dar lepo slovensko knjigo ali gramofonsko ploščo s slovenskimi pesmimi.

Med tiste, ki bodo poravnali celoletno naročnino do 10. februarja, bo razdeljenih deset lepih nagrad. Žreb bo določil srečne dobitnike!

Predsednik nove vlade Mariano Rumor

Podpredsednik vlade De Martino

NA PRVI SEJI NOVEGA MINISTRSKEGA SVETA

Vlada je imenovala 56 podtajnikov v ponedeljek razprava o zaupnici

Seja vlade se je pričela s precejšnjo zamudo zaradi ponovnih trenj med demokrističanskimi strujami, tako da je podtajnikov kar osem več od prej predvidenih

RIM, 14. — Vlada se je danes sestala šele ob 13.15, medtem ko je bilo včeraj napovedano, da se bo sestala že ob 9. uri. Očitno je prišlo do resnih zapletljajev pri izbiri podtajnikov, saj so jih imenovali kar 56, medtem ko je bilo prvotno predvideno, da jih bo 48. Sedaj je torej deset podtajnikov več kot v prejšnji vladi. 42 podtajnikov je poslancev in 14 senatorjev.

Od 56 podtajnikov jih 33 pripada KD, 21 PSI in 2 PRI.

Vlada je imenovala naslednje podtajnike:

Predsedstvo vlade: posl. Antonio Bisaglia, sen. Francesco Albertini (odnosi s parlamentom), posl. Cesare Bensi (reforma državne uprave), sen. Antonio Bonadies (znanstvene raziskave), posl. Giuseppe di Vagno (blagajna za jug).

Ministrstvo za zunanje zadeve: posl. Franco Maria Malfatti, posl. Mario Pedini (za izseljevanje), posl. Mario Zagari.

Ministrstvo za notranje zadeve: posl. Luigi Ciriaco De Mita, posl. Remo Gaspari, posl. Pierluigi Romita, posl. Angelo Salizzoni.

Ministrstvo za sodstvo: posl. Lepneto Amadei, posl. Renato Dell'Andro.

Ministrstvo za proračun: sen. Giuseppe Caron.

Ministrstvo za finance: posl. Giovanni Elkan, sen. Annibale Fada in posl. Anselmo Martioni.

Ministrstvo za zaklad: posl. Guido Ceccherini, sen. Bonaventura Picardi, posl. Adolfo Sarti, posl. Giuseppe Sinesio.

Ministrstvo za obrambo: posl. Francesco Cossiga, sen. Francesco Ferrari, posl. Mario Marino Guadalupi.

Ministrstvo za šolstvo: posl. Oddo Biasini, posl. Carlo Buzzi, posl. Michele Pellicani, posl. Elio Rosati.

Ministrstvo za javna dela: poslanec Lucio Mariano Brandi, sen. Barbaro lo Giudice.

Ministrstvo za kmetijstvo: posl. Dario Antoniozzi, posl. Arnaldo Colleselli, posl. Nello Mariani.

Ministrstvo za promet in civilno letalstvo: sen. Remo Sammartino, posl. Emanuele Terrana, poslanec Aldo Venturini.

Ministrstvo za pošte in telekomunikacije: posl. Luigi Angrisani, posl. Bernardo D'Arezzo, posl. Calogero Volpe.

Ministrstvo za industrijo, trgovino in obrt: posl. Vito Lattanzio, posl. Emanuele Savio, sen. Dante Schietrona.

Ministrstvo za delo in socialno skrbstvo: sen. Vincenzo Bellisario, sen. Francesco Tedeschi, posl. Mario Toros.

Ministrstvo za zunanjo trgovino: posl. Venerio Cattani, posl. Dante Graziosi.

Ministrstvo za trgovinsko mornarico: sen. Cesare Angelini, posl. Giuseppe Machiavelli.

Ministrstvo za državne udeležbe: posl Riccardo Misasi, posl. Francesco Principe.

Ministrstvo za zdravstvo: posl. Gianni Usvardi, sen. Giovanni Zonca.

Ministrstvo za turizem in predstave: sen. Pietro Caleffi, posl. Vincenzo Scarlato.

Demokristjani so: poslanci: Bisaglia, Malfatti, Pedini, De Mita, Gaspari, Salizzoni, Dell'Andro, Elkan, Adolfo Sarti, Sinesio, Cossiga, Buzzi, Rosati, Antoniozzi, Colleselli, D'Arezzo, Volpe, Lattanzio, Emanuela Savio, Toros, Graziosi, Misasi, Scarlato; senatorji: Bonadies, Caron, Fada, Picardi, Francesco Ferrari, Lo Giudice, Sammartino, Bellisario, Cesare Angelini, Zonca.

Socialisti so: poslanci: Bensi, Zagari, Di Vagno, Romita, Leonetto Amadei, Martoni, Ceccherini, Guadalupi Pellicani, Brandi, Mariani, Venturini, Angrisani, Cattani, Macchiavelli, Principe e Usvardi; senatorji: Albertini, Tedeschi, Schietroma, Caleffi.

Republikanca sta: Terrana in Biasini.

Na predlog zakladnega ministra Colomba je ministrski svet tudi odobril zakonski predlog o začasnem proračunu za dva meseca.

Vlada se bo ponovno sestala v nedeljo zvečer, še bolj verjetno pa v ponedeljek zjutraj. Med tem časom bo Rumor pripravil osnutek vladnega programa, ki ga bo v ponedeljek predstavil v poslanski zbornici in v senatu, s čimer se bo pričela razprava o zaupnici.

Očitno je imenovanje podtajnikov povzročilo resna trenja zlasti med demokristjani, saj se čuje, da je Rumor prejel okrog sto predlogov, iz katerih je končno izbral 33 demokristjanskih predstavnikov, pri čemer je seveda moral zelo podrobno tehtati odnose med raznimi strujami.

Vendar pa demokristjani niso zadovoljni in je predsednik skupine demokristjanskih senatorjev poslal Rumorju pismeni protest, ker pri izbiri demokristjanov senatorjev za podtajnike niso v celoti upoštevali napotkov, ki so jih izdelali na sestanku vodstva skupine. S tem naj bi Rumor kršil točne pravice senatorjev in zaradi tega se bodo še danes zbrali demokristjanski senatorji.

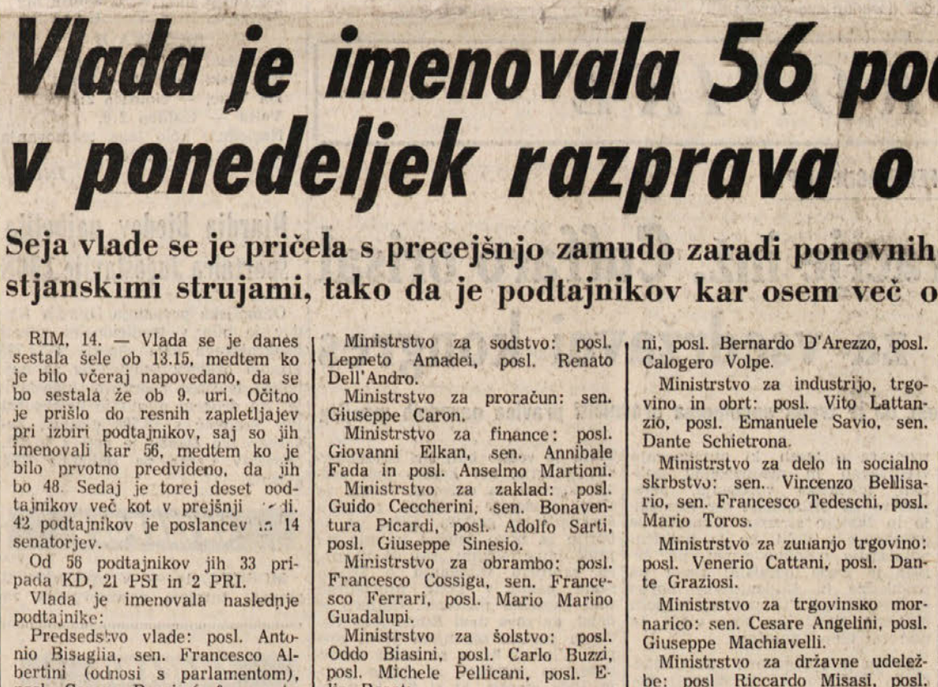

V Kulturnem domu med predstavo vesele pravljice Rdeča kapica. Vse dosedanje predstave so imele velik uspeh in zlasti mladi gledalci so se prijetno zabavali. Predstava se ponovi danes ob 16. uri

Plenum CK KPČ

PRAGA, 14. — Včeraj se je zaključilo zasedanje centralnega komiteja KPČ, ki je sprejel več sklepov gospodarskega značaja in predlagal imenovanja za zvezno vlado in za obe republiški vladi. Sklepe so sprejeli na predlog Dubčka, Strougala, Husaka in Černika. Menijo, da bo Černik ostal ministrski predsednik. Dosedaj niso objavili nobenih podrobnosti in so samo napovedali, a dobod objavili zaključke zasedanja v ponedeljek.

Ob 25-letnici Partizanskega dnevnika

Prihodnjo nedeljo, 22. t. m. izide jubilejna številka na 32 straneh

Kot smo pred tedni že dvakrat sporočili, bo ob 25-letnici izida prve številke slavnega Partizanskega dnevnika, katerega naslednik je naš Primorski dnevnik, izšla

POSEBNA JUBILEJNA ŠTEVILKA

našega dnevnika v izredno povečanem obsegu

NA 32 STRANEH

Danes lahko že v naprej objavimo približno vsebino te številke. V njej bodo med drugim sledeči članki in drugi prispevki:

FRANCE BEVK: Še en jubilej
S. R.: O vsebini te jubilejne številke našega dnevnika
DR. JOZA VILFAN: Priložnostni spomini
BORIS RACE: O tiskarni Partizanskega dnevnika
BOGDAN OSOLNIK: Partizanski dnevnik je bil tudi glasilo PNOOF za Gorenjsko
POSL. ALBIN ŠKRK: Čestitke Primorskemu dnevniku
JOŽE KOREN: Kdaj in kako je nastal Partizanski dnevnik
MARIJA MIJOT: Pred pjet j'n dvajsteme lete
A. U. in S. Š.: Seznam po vojni umrlih partizanskih borcev
D. F.: Španski prostovoljci iz bivše Julijske krajine (s seznamom padlih in po vojni umrlih)
ANDREJ PAGON - OGAREV: Nekaj spominov na tiste dni in leta NOB
MILAN GUČEK: Kako so Brkini doživeli september 1943
VID VREMEC: Predvojni ilegalni tisk na Primorskem
DR SAMO PAHOR: Ivan Nepomuk Cerar (1789-1849). (Pred 120. obletnico izida prvega slovenskega časopisa v Trstu)
DUŠAN FORTIČ: Martin
JANEZ KRAMAR: Oskar Kovačič, organizator NO gibanja na Primorskem
JOŽICA ŽIDANIK: O. Kovačič je umrl v januarju 1944
KATARINA VEHAR: Marušič in Čotar v Trstu in Istri
VID VREMEC: Andrej Manfreda in njegov čas
MAKS ZADNIK: Utrinki iz bojev v Brkinih (pozimi 1944-45)
DR. GOJMIR BUDAL: Gospodarska slika Gornjega Posočja
PROF. UP.: Eden izmed še neobjavljenih dokumentov o poskusu, da se reši šolsko vprašanje beneških Slovencev
BOGO SAMSA: Obisk pri prvem društvu beneških Slovencev v Švici
VERA ŽUŽEK: Iz partizanskih spominov
ALBERT KLUN: Nastanek partizanskih brigad NOVJ na osvobojenem jugu Italije 1943-44
DR. LAVO ČERMELJ: 40-letnica prisilne ukinitve «Edinosti»
FRANCE BEVK: Pozdravljena, Tolminska!
DRAGOVAN ŠEPIČ: Tržaški Slovenci v dneh razpada Avstro-ogrske (na podlagi najnovejših dokumentov)
DR FR. VATOVEC: Trst, prvo žarišče slovenske napredne ženske publicistike
DR. IGOR KOSMINA: O pravici uporabe materinega jezika na podlagi ustave italijanske republike
DR. FR. VATOVEC: «Prerok z Betajnove». (Ob 50-letnici Cankarjeve smrti)
ADRIJAN RUSTJA: Koliko dogodkov bo šlo v pozabo
DR. LOJZE UDE in ERNEST ADAMIČ: Upor slovenskega polka v Codroipu (v oktobru 1918)
ANTON UKMAR: Ko sem bil poveljnik VI. cone v Liguriji
SILVANA MALALAN: Položaj slovenskega šolstva na Tržaškem (z najstarejšimi podrobnimi statističnimi podatki)
ALBERT REJEC: Človeška geografija Nadiških dolin
DR. KSENIJA LEVAK: Gospodarski ustroj Beneške Slovenije s posebnim ozirom na izseljevanje
DR. MIRKO PRIMOŽIČ: Goriško slovensko kmetijstvo
PROF. BRANKO MARUŠIČ: Razvoj političnega življenja goriških Slovencev od uvedbe ustavnega življenja do prvega razkola
FRAN LUPIN: Spomini na slovensko kmetijsko šolo v Gorici
DR. MIROSLAV PAHOR: Slikarji mornarji v ujetniških in koncentracijskih taboriščih
DUŠAN FURLAN: Nemški obroč se stiska... (črtica)
RIKO PERTOT: «Miče, Juca jeno špiritiz'm»
SREČKO VILHAR: Kako sem čutil in doživljal tržaški problem
LIDA BEZLAJ: Ob robu partizanske poezije
DR. JOSIP TAVČAR: Naivni Rudi (radijska drama)
DR. FR. JURIŠEVIČ: Franc Segulin - Boro (Iz spominov na partizanska leta)
FILIBERT BENEDETIČ: Moj Trst (pesem)
JOSIP MERKÚ: Glasbeni dogodek
MARKO KRAVOS: Včeraj, jutri (pesem)
DARKO RADINJA: So preko Krasa tekle nekdaj reke? (Slovenski znanstvenik o eni izmed najbolj svojevrstnih slovenskih pokrajin)
JOSIP KRAVOS: Jaslice v zadnji internaciji
BRUNO RUPEL: F. d. Primorje ima že svojo zgodovino
ALEKSANDER ANTONIČ: Španska panorama
BOŽO BOŽIČ: Oboroženo ljudstvo, edino jamstvo svobode in neodvisnosti
VLADIMIR KENDA: Bilo je v decembru 1943

Vsebina naše jubilejne številke bo — kot vidite — kar precej pestra, skoro vsi prispevki pa bodo tudi ilustrirani z mnogimi fotografskimi posnetki, ki povečini niso bili še nikjer objavljeni. Tudi ob tej priložnosti se zahvaljujejo vsem, ki so se odzvali našemu vabilu in nam poslali toliko lepih prispevkov. Že sedaj pa se opravičujemo, če morda kakšen članek ne bo uvrščen v jubilejno številko iz povsem tehničnih razlogov; v tem primeru bomo take prispevke objavili bodisi v božični številki, ki bo izšla 24. t.m., ali v novoletni številki, ki bo izšla na Silvestrovo, 31. t.m. — kot običajno, v povečanem obsegu.

Hkrati opozarjamo vse čitatelje, ki jih naša jubilejna številka še posebej zanima, zlasti spričo dokumentarne vrednosti nekaterih člankov (npr. seznam po vojni umrlih partizanskih borcev, seznam imen doslej padlih ali pozneje umrlih primorskih španskih prostovoljcev itd.)

NAJ ZA PRIHODNJO NEDELJO, 22. DECEMBRA PRI SVOJEM PRODAJALCU ALI RAZNAŠALCU «PRIMORSKEGA DNEVNIKA» TAKOJ REZERVIRAJO ZASE TOLIKO IZVODOV, KOLIKOR JIH POTREBUJEJO, DA BO UPRAVA PRAVOČASNO OBVEŠČENA IN POSKRBELA ZA TISKANJE VEČJEGA ŠTEVILA IZVODOV. CENA JUBILEJNE ŠTEVILKE BO NESPREMENJENA, TO JE 60 LIR.

VABILO NA TOVARIŠKO SREČANJE

Primorski dnevnik priredi 22. t. m. ob 25-letnici Partizanskega dnevnika in ob izidu jubilejne številke v nedeljo ob 11. uri

TOVARIŠKO SREČANJE V KULTURNEM DOMU V TRSTU

Vabimo na udeležbo vse bivše urednike, dopisnike, tiskarje in raznašalce ter sotrudnike Partizanskega dnevnika. Vabimo tudi vse čitatelje, bivše urednike in sotrudnike Primorskega dnevnika. Osebnih vabil ne bomo pošiljali.

Na svidenje torej v nedeljo ob 11. uri v Kulturnem domu v Trstu (Ul. Petronio 4).

PRIMORSKI DNEVNIK

NOV UDAR V BRAZILIJI

Costa y Silva prevzel vso oblast in praktično ukinil ustavo

Dejavnost parlamenta ukinjena za nedoločen čas - Veliko število aretiranih

RIO DE JANEIRO, 14. — Brazilska vlada je objavila «ustavni akt», ki ukinja dejavnost parlamenta za nedoločen čas in daje predsedniku republike najširša pooblastila, da po svoji volji ukine ustavna jamstva.

Takoj po objavi tega akta, ki praktično daje vsa pooblastila predsedniku, so aretirali v Rio de Janeiru veliko število osebnosti. Med prvimi je bil aretiran glavni ravnatelj opozicijskega dnevnika «Correio de Munaha» Osvaldo Peralva. Nekaj minut potem, ko so po radiu prebrali ustavni akt, se je na ulicah Ria de Janeira pojavila vojaška policija in sprejeli so izredne ukrepe. Že sinoči in v prvih jutranjih urah je imel predsednik Costa e Silva več posvetovanj s svojimi neposrednimi sodelavci in z ministri.

Kakor zatrjuje ustavni akt, so parlament razpustili in predsednik je prevzel vso oblast, da «pobijajo revolucionarno vojno» in «prevrat». V glavnih večjih brazilskih mestih je bilo v zadnjem času zelo napeto.

Takoj ko so prebrali ustavni akt po radiu in televiziji, je policija aretirala okoli 60 oseb. Govori se, da je bil aretiran tudi bivši predsednik Joscelino Kubitschek.

Po radiu je govoril minister za pravosodje Antonio Da Gama e Silva. Izjavil je, da je predsednik Costa e Silva dobil enaka pooblastila, kakršna je imel v prvi revolucionarni vladi bivši predsednik Humberto Castelo Branco. Predsednik lahko odstavi, ali premesti državne funkcionarje, častnike in lahko zapleni nezakonito pridobljeno lastnino med javnim službovanjem.

Zakon stopi takoj v veljavo. Minister je dodal, da bo vlada imela potrebna pooblastila, da zajamči red in mir. Lahko bo preprečil protirevolucionarnim skupinam vsako dejavnost.

Opazovalci tolmačijo, da je minister mislil nedavne študentovske demonstracije med katerimi je nastopila vojaška policija, zaradi česar je pozneje protestiral poslanec Moreira Alves, ki je izzval ogorčenje oboroženih sil.

Kakor je znano, je parlament z večino odklonil odvzem parlamentarne imunitete poslancu Moreiri Alvesu, ki je «žalil» oborožene sile. Številni poslanci stranke na oblasti so glasovali skupno z opozicijo v korist Alvesu. Poleg tega se je vlada odločila za udar, ker je vrhovno sodišče odredilo izpustitev voditelja študentov, ki je bil svoj čas aretiran. Odločno je nastopila tudi cerkev proti aretaciji treh francoskih duhovnikov in enega brazilskega duhovnika, ki so jih aretirali 28. novembra v Belo Horizonte.

Včeraj, nekaj pred napovedjo notranjih ukrepov, so zaplenili tudi več časopisov in aretirali nekatere časnikarje.

Novi zakon določa med drugim razpustitev parlamenta, v tem času pa bo vladal predsednik s svojimi odloki. Predsednik lahko razglasi obsedno stanje. Predsednik republike lahko odvzame državljanske pravice vsakemu državljanu za dobo do deset let.

Prvi člen novega zakona pravi, da ostane ustava v veljavi, toda drugih enajst členov zakona tako omejuje ustavo, da ta praktično nima nobene veljave. Predsednik je tudi pooblaščen nastopiti proti vrhovnemu sodišču. Sodniki vrhovnega sodišča ostanejo na svojem mestu do smrti in noben režim ni do sedaj skušal menjati njihovega položaja. Novi odlok pa daje predsedniku tudi pravico ukiniti «habeas corpus» za politične prestopke, ali kakor je rečeno v odloku za «zločine proti idealom revolucije iz marca 1964, višjim interesom države in ljudstva».

Odlok večkrat poudarja pravico vlade «braniti revolucijo iz leta 1964 in javni red, ki ga ogrožata prevrat in revolucionarna vojna v deželi».

Zvečer se je zvedelo, da je bil aretiran tudi znani politik in bivši guverner Carlos Lacerda. V zadnjih 24 urah so baje aretirali nad sto oseb. Več ladij vojne mornarice je odplulo na odprto morje in ni izključeno, da so na ladjah aretirane osebe. Tudi leta 1964 so uporabili ladje kot zapor.

Aretiran je bil tudi bivši brazilski predsednik Janio Quadros.

Demonstracije v Berlinu zaradi oprostitve nacističnega sodnika

BONN, 14 — Več tisoč predstavnikov «neparlamentarne opozicije» je danes šlo v sprevodu po ulicah zahodnega Berlina. Protestirali so proti oprostitvi bivšega nacističnega sodnika Rehseja pred berlinskim porotnim sodiščem.

Demonstracije se je udeležila tudi 29-letna Beate Klarsheld, ki je postala znana, ker je med kongresom demokristjanske stranke v Berlinu oklofutala kanclerja Kiesingerja. V svojem govoru udeležencem protestnega zborovanja je poudarila, da se je «eno leto zapora zdelo komaj dovolj za kaznovanje ženske, ki je oklofutala Kiesingerja, medtem ko morilski sodnik ne plača svojih zločinov niti z desetimi minutami zapora».

Trije otroci zgoreli

REKA, 14. — Družino Stjepana in Nade Ksenića na Reki je doletela danes huda tragedija. V ognju, ki je zajel njihovo barako v Ul. Gennari, so zgoreli 4-letna Biserka, 2-letni Zdravko in 6-mesečna Snežana. Oče je odšel na delo, mati pa v trgovino, da bi kupila potrebne stvari za dom, tako da so ostali doma otroci sami pri zakurjenem štedilniku. Kako je nastal požar, se ne ve. Ugotovljeno je, da je ogenj tako hitro zajel vso barako, da ni mogel nihče otrokom priskočiti na pomoč.

Jugoslavija-Avstralija

BEOGRAD, 14. — Danes je odpotoval iz Jugoslavije avstralski minister za vseljevanje Billy Snedden, ki je pred dnevi na vabilo zveznega izvršnega sveta prispel v Beograd, kjer se je s predsednikom sveta za delo Antonom Polajnarjem pogovarjal o vprašanjih, ki se tičejo položaja in pravic okrog 80.000 Jugoslovanov v Avstraliji in tistih, ki se v bodoče nameravajo vseliti oziroma oditi na delo v Avstralijo. Med pogovori se je pokazalo obojestransko zanimanje za rešitev tega vprašanja.

Dogovorili so se, da bosta vladi nadaljevali stike in izmenjavo misli o podanih predlogih, da bi se ta vprašanja rešila z mednarodnim sporazumom. Prva načrta tega sporazuma pri sedanjih pogovorih v Beogradu nista mogla biti usklajena zaradi različnih pogledov obeh vlad na vprašanje zaposlitve Jugoslovanov v Avstraliji. Jugoslovanska vlada namreč vztraja na polni zaščiti svojih državljanov, to je zagotovitvi zdravstvene in socialne zaščite zaposlenih Jugoslovanov in njihovih družin in vseh tistih pravic, ki jih uživajo Jugoslovani, ki so zaposleni v nekaterih drugih državah.

MOSKVA, 14. — V Sovjetski zvezi so danes izstrelili nov umetni satelit serije «kozmos», ki nosi številko 259. Satelit je opremljen z instrumenti za raziskavo vesolja ter z radijskimi in telemetričnimi aparaturami.

MUENCHEN, 14. — Danes se je začel kongres bavarske krščansko socialne stranke ob navzočnosti 600 delegatov. Franz Josef Strauss je bil ponovno izvoljen za predsednika stranke. Dobil je 501 glas od skupnih 525 veljavnih glasov.

Izvoz vina iz SFRJ v ZDA

BEOGRAD, 14. — Zastopniki ameriškega podjetja Munson Shaw Co. iz New Yorka so podpisali danes z zastopniki štirih največjih jugoslovanskih podjetij za proizvodnjo in promet z alkoholnimi pijačami (Navip - Beograd), Istra vino, Export - Reka, Vinoprodukt - Zagreb in Slovenija - vino, Ljubljana) desetletno pogodbo za izvoz vina v ZDA. S sporazumom se je ameriško podjetje, ki je izključni uvoznik jugoslovanskih vin, obvezalo v roku štirih let plasirati na ameriški trg letno 1,800.000 steklenic vina, kar je za trikrat več od dosedanjega izvoza.

VČERAJ V NEW YORKU

Sestanek Nixon-Dayan

NEW YORK, 14. — Izraelski obrambni minister Moše Dayan se je danes v New Yorku sestal z ameriškim novoizvoljenim predsednikom Nixonom. Po sestanku je Dayan izrazil svoje zaupanje v okrepitev vezi med ZDA in arabskimi državami, ki bi po njegovem odtehtala vpliv Sovjetske zveze na tem področju. Dodal pa je, da ne bi smela ta politika škodovati Izraelu.

Ko so ga vprašali, če je zaskrbljen zaradi morebitnih premikov v ameriški politiki do Izraela, je odgovoril, da nima po današnjem pogovoru tovrstnih skrbi. Dayan ni hotel povedati, o čem sta na sestanku razpravljala: izrazil je samo mnenje, da je Srednji vzhod novoizvoljenemu predsedniku «zelo pri srcu».

Sestanka sta se udeležila tudi izraelski veleposlanik v Washingtonu Rabin in Nixonov svetovalec za državno varnost Kissinger.

Začetek mirovne konference šele po božiču

PARIZ, 14. — Novoimenovani člani delegacije FNO na mirovni konferenci za Vietnam bodo dospeli v Pariz v ponedeljek. Vodil jih bo Tran Buu Kiem, predsednik komisije za internacionalne stike pri CK FNO.

Pogajanja o procedurnih problemih konference so medtem še vedno na mrtvi točki. Vse kaže, da se konferenca ne bo mogla začeti pred božičem, ker sta še nerešena dva bistvena problema: problem oblike konferenčne mize in problem vrstitve govornikov.

Severnovietnamska delegacija v Parizu je izdala danes poročilo, v katerem pravi, da bodo morale ZDA prevzeti nase celotno odgovornost za odlašanje prvega sestanka konference. V poročilu je tudi rečeno, da je podnačelnik delegacije polkovnik Ha Van Lau ostro kritiziral trdovratnost in nerespekt Američanov ter odbil njihove predloge o obliki mize, ki so v bistvu le izraz stare teze, po kateri naj bi bila konferenca dvostranska.

Delavska stavka v Asturiji

OVIEDO (Španija), 14. — Kakih štiri tisoč rudarjev je začelo danes v Asturiji protestno stavko v podporo zahteve po boljših delovnih pogojih za kolege, ki so bolani za silikozo.

Bolani rudarji delajo sicer na površini, vendar morajo delati osem ur na dan, medtem ko traja delovni čas v rovih sedem ur. Kot je znano, je v Španiji vsaka oblika stavke prepovedana.

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

V SKORAJ POLNO ZASEDENEM KULTURNEM DOMU

Lep vokalno-instrumentalni koncert Glasbene matice

Pod vodstvom dirigenta Kjudra so sodelovali orkester GM, operna solista Vilma Bukovec in Rudolf Francl ter mešani zbor p. d. «Primorec» iz Trebč

Koncert, ki ga je za uvod v koncertno sezono 1968-69 priredila naša Glasbena matica, je privabil v Kulturni dom razveseljivo število poslušalcev iz mesta in iz okolice, kar le dokazuje, da je med našimi ljudmi mnogo ljubiteljev vokalne in instrumentalne glasbe. Razlog več za tako lep obisk pa je bil prav gotovo tudi v gostovanju dveh simpatičnih znancev našega koncertnega občinstva iz Ljubljane, članov slovenske Opere, sopranistke Vilme Bukovec in tenorista Rudolfa Francla pa seveda v nastopu mešanega zbora prosvetnega društva «Primorec» iz Trebč.

Spored, ki ga je pripravil požrtvovalni dirigent prof. Oskar Kjuder, je bil primerno popularen zlasti v drugem delu, pa tudi prvi del je obsegal arije, ki smo jih v Trstu že slišali a ni zato bila njihova privlačnost nič manjša. Zato sta oba solista, Vilma Bukovceva z mehko arijo Rusalke iz Dvorakove istoimenske opere, z arijo Marinke iz Smetanove «Prodane neveste in z arijo Kerubina iz Mozartove opere «Figarova svatba», Francl z arijo Janka iz «Prodane neveste», z arijo Lenskega iz Čajkovskega opere «Evgenij Onjegin» in s Cvetičino arijo iz Bizetove opere «Carmen», ter še oba z duetom Janka in Marinke iz «Prodane neveste», požela navdušen aplavz občinstva, ki je prav tako nagradilo z zasluženim aplavzom tudi orkester GM, ki je pod vodstvom Oskarja Kjudra zaigral za uvod uverturo iz Mozartove opere «Čarobna piščal», nato pa spremljal oba solista.

Vendar pa je orkester najlepše muziciral v Arničevi uverturi v D-duru h komični operi, v kateri je pokazal dobro pripravljenost, ritmično zanesljivost in tonsko čistost, odlike, ki so v prvem delu prišle manj do veljave.

Najlepše presenečenje večera pa je prav gotovo predstavljal nastop mešanega zbora iz Trebč, ki je skupno z orkestrom in obema solistoma izvajal dva odlomka iz Gobčeve operete «Planinska roža» in uvodno sceno iz opere «Prodana nevesta», samo z orkestrom pa uvodno sceno iz «Planinske rože» in «Ciganski zbor» iz Verdijeve opere «Trubadur». Trebenski pevci so pod Kjudrovim vodstvom res dobro naštudirali spored in ga tudi izvajali z glasovno zanesljivostjo in zanosno zvočnostjo, ki je prišla do polne veljave zlasti v ciganskem zboru, ki je bil zapet kar v pravem opernem formatu, tako da so ga morali na splošno željo občinstva ponoviti. Dirigentu Kjudru gre vse priznanje za doseženo skladnost med okrestrom, zborom in solistoma in sploh za izvedbo, ki je zahtevala precej truda, a je tudi dala svoje presenetljive rezultate.

Na koncu so bili vsi izvajalci, solista, zbor, orkester in dirigent deležni še enkrat toplih aplavzov za koncert, ki je predstavljal spodbuden začetek koncertne sezone in dokaz, kaj je mogoče narediti s prizadevnostjo in zavzetostjo.

j. k.

PRED KONGRESOM TRŽAŠKE FEDERACIJE KPI

Tajnik federacije inž. Cuffaro orisal osnutek tez za vsedržavni kongres

V tezah je poudarjeno tudi načelo, da je treba popolnoma uresničiti pravice narodnih manjšin

Včeraj ob 11. uri je bila na sedežu tržaške federacije KPI v Ul. Capitolina štev. 3 tiskovna konferenca tajnika federacije inž. Antonina Cuffara o IV. kongresu tržaške federacije KPI v pripravi na XII. vsedržavni kongres. Tiskovni konferenci je predsedoval poslanec Vittorio Vidali, ki je spregovoril uvodne besede. Dejal je, da so sklicali konferenco zato, da seznanijo tisk z vsedržavnim kongresom, ki bo 26. januarja v Bologni in za katerega poteka sedaj razprava o tezah, ki obravnavajo vsedržavno in mednarodno politiko, ideološka vprašanja, perspektive za prihodnost ter strategijo in taktiko stranke. Kongres se pripravlja v dobi, ko je politični položaj še posebno napet, pri čemer je treba pomisliti zlasti na sindikalne in študentovske borbe po vsej državi. Ta položaj je poln neznank, zlasti ker nova vlada ne ustreza temu položaju.

Zatem je spregovoril tajnik federacije Cuffaro, ki je najprej povedal, da bo kongres tržaške federacije od 20. do 22. decembra, zatem pa je na kratko orisal teze za XII. kongres, ki so jih že razdelili in o katerih članstvo obširno razpravlja. Rekel je, da bodo na pokrajinskem kongresu najprej razpravljali o omenjenih tezah, nakar bo sledila razprava, iz katere bo na koncu povzel zaključke član osrednjega vodstva dr. Ugo Pecchioli. Na pokrajinskem kongresu bodo izvolili tudi novo vodstvo in delegate za vsedržavni kongres. Doslej je bilo 39 sekcijskih kongresov, do srede pa bo še ostalih pet. Rekel je, da je bila razprava v sekcijah obširna, resna in da je pokazala privrženost stranki. Še posebno so razpravljali o položaju v Trstu.

Tudi razprava o tezah ni bila nikoli akademska, marveč vedno povezana z mednarodnim, vsedržavnim in tržaškim položajem. Mednarodni položaj je namreč takšen, da ne moremo biti spričo njega mirni. Po drugi strani pa zmaga osvobodilnih borcev v Vietnamu dokazuje, da borba za nacionalno neodvisnost konec koncev vedno uspe in da je ne more zavreti nobena sila, v tem primeru niti vsa teža ameriškega imperializma. V zvezi z rešitvijo vladne krize je Cuffaro dejal, da je vse to početje jalovo, kar kaže tudi splošna borba delavcev in študentov po vsej državi in kar pomeni najbolj očitno kritiko politike leve sredine. Tega protesta ne more nihče več zadržati, saj pretresajo vso državo stavke in protesti, pri čemer ne gre samo za uresničenje neposrednih smotrov, marveč se v tem očituje globoka težnja po prenovljeni socialistični družbi. Zlasti nova pokolenja ne sprejemajo več kompromisov. Vsi zahtevajo globoke reforme socialnega ustroja in tudi v Trstu se vedno bolj širi študentovsko gibanje, kar kažejo tudi zadnji dogodki na univerzi. Nekoč so zlasti študentje v Trstu nasedali šovinističnim geslom, sedaj pa se borijo za novo družbo in mir ter proti imperializmu, saj so n. pr., na zadnjem zasedanju o atlantskem paktu v Trstu protestirali tudi katoliški mladinci. Cuffaro je dejal, da zeva med Rumorjevo vlado in javnim mnenjem pravi prepad. Vladno krizo so rešili z ravnovesjem stolčkov za razne struje, toda smotri, ki si jih je v začetku zastavil levi center, so se popolnoma izjalovili.

Kar se tiče Trsta, nihče ne zanika obupnega položaja in v zvezi s tem smo v Trstu močno zainteresirani na tezah za XII. kongres KPI glede nove politike v državi, glede aktivne nevtralnosti, odstranitve tujih vojaških oporišč, nove mednarodne politike itd.. Pri tem je omenil tudi zaporo Sueškega prekopa, ki je sad določene politike in ki je zelo škodljiva za Trst. Tudi zahteva, da morajo imeti industrijska podjetja z državno udeležbo vodilno vlogo, medtem ko so sedaj podrejena zasebni industriji, je velikega pomena za Trst, kjer je mnogo delavcev zaposlenih v tej industriji.

Na koncu je Cuffaro poudaril, da so na sekcijskih kongresih izrekli zadovoljstvo, da je v tezan poudarjeno tudi načelo, da je treba popolnoma uresničiti pravice narodnih manjšin in s tem tudi slovenske narodne manjšine v naši deželi.

Kipar Mocchiut zmagal na pokrajinskem natečaju

S formalno podelitvijo nagrade zmagovalcu natečaja se je te dni končal postopek za namestitev umetnine na pročelje državnega arhiva. Natečaja se je udeležilo veliko število umetnikov, ki so predložili osnutke za basrelief. Žirija je proglasila za zmagovalca prof. Pina Mocchiuta iz Vidma, drugo nagrado pa je prejel Tržačan kipar prof. Ugo Cara. Končno so pohvalili tudi delo Tržačana Giorgia Pentasuglie.

V konferenčni dvorani trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò je bilo sinoči predavanje z naslovom «Nastanek in razvoj zadružništva v deželi Furlaniji - Julijski krajini», ki ga je organizirala vsedržavna zveza zadrug in posojilnic.

PRETEKLI ČETRTEK NA OPČINAH

Prvi letni občni zbor prosvetnega društva «Tabor»

Obračun plodnega delovanja - Poziv izobražencem, ki stanujejo na Opčinah

V četrtek 12. decembra je imelo SPD Tabor svoj prvi občni zbor. Ob številni udeležbi članstva, ki je s svojo prisotnostjo izpričalo svoje živo zanimanje za dejavnost društva, je podal odbor poročilo o opravljenem delu v prvem letu obstoja združenja novega društva. Po poročilu predsednika Rudija Vremca, ki je zajel načelno dosežke in naloge mladega društva, je tajnik Torči Sosič podal tajniško poročilo, iz katerega izhaja, da je imelo društvo 49 rednih sej, 4 prireditve doma in 2 izven sedeža, 1 izlet, zelo uspelo Prešernovo proslavo, proslavo 100-letnice ustanovitve prve slovenske čitalnice na Opčinah z razstavo dokumentarnih listin in slik, ki jo je uredila višješolka Živa Grudnova.

Blagajniško poročilo, ki ga je podal dr. Milko Čebulec, priča zgovorno o dobrem gospodarjenju z društvenimi sredstvi. Zlasti uspešno je bilo delo dramskega odseka, ki ga vodi članica odbora kot referent Božica Čukova. Dramska sekcija je uprizorila z velikim uspehom prof. Artačevo komedijo «Pepček se ženi» v openskem narečju in v avtorjevi režiji. Ob 100-letnici čitalnice je SPD Tabor izdal spominsko brošuro, ki jo je uredil član odbora časnikar Mirko Kapelj. Ob tej priliki je bila tudi vzidana spominska plošča na Prosvetnem domu in številni člani so tisti dan položili venec na grob padlih borcev. Po razrešnici s pohvalo odboru, ki jo je predlagal dr. Hlavaty, so bili izvoljeni v nov odbor: predsednik Rudi Vremec, Emil Bole, Milko Čebulec, Živko Lupinc, Aleksander Malalan, Livij Sosič, Mario Sosič, Nataša Sosič, Viktor Sosič, Stojan Sosič, Rinald Vremec in Andrej Renar, v nadzorni odbor pa: dr. Robert Hlavaty, Mirko Kapelj in prof. Ivan Sosič.

Občni zbor je s hvaležnostjo sprejel vest o ustanovitvi knjižnice, ki začenja svoje poslovanje s 70 podarjenimi knjigami. Članstvo se je nato oddolžilo spominu umrlega zaslužnega člana dr. Edota Križnića. Ob koncu poteka občnega zbora se je vnela živa diskusija, v kateri je članstvo izreklo obžalovanje nad dejstvom, da so številni izobraženci, ki bivajo na Opčinah v tolikšnem številu, skoro docela odsotni, in izreklo željo, naj bi se vendar izobraženci zavedali dolga, ki ga imajo do svojega ljudstva in jemali zgled po tistih požrtvovalnih članih in odbornikih, ki poleg svojega težkega dela doprinašajo prostovoljno in zavzeto svoj delež v prid kulturnega dviga naših ljudi na Opčinah. Občni zbor je z vidnim zadoščenjem nad opravljenim delom izrekel priznanje požrtvovalnim članom odbora, v prvi vrsti predsedniku Rudiju Vremcu, tajniku Torčiju Sosiču, blagajniku Milku Čebulcu in ostalim odbornikom. Zanimanje članstva za društveno dejavnost in prisotnost članstva na društvenih prireditvah sta porok, da bo SPD Tabor tudi v prihodnosti in s še večjimi uspehi nadaljevalo svoje koristno ljudsko - prosvetno in narodnoobrambno delo.

r. h.

podpiraj dijaško matico

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

ODBOJKA

MOŠKA B LIGA

Bor s težavo uklonil odlično obrambo Scaiole

3:1 (15:13, 6:15, 15:9, 16:14) za plave

BOR: Jurkič, Plesničar, Mijot, Starc, Veljak, Fučka, Vodopivec, Uršič

SCAIOLA: Ghidorzi, Negri, Braghini, Mazzoni, Portioli, Panzani, Bassani.

SODNIK: Monreale (Videm), Rigoni (TS); zapisnikar: Palombari.

Proti šibkejšemu nasprotniku je tudi tokrat plava šesterka razočarala s svojo igro in lahko rečemo, da je gostom drugi set darovala. Ista pesem je bila že z ekipo Godioza iz Aoste, kateri so borovci na domačih tleh prepustili celo dva seta.

S sinočnjim nastopom so plavi ponovno dokazali, da nimajo primernih menjav, kajti v presledkih ko so stopili na igrišče rezervni igralci se je nit igre popolnoma pretrgala. Fantje so improvizirali in žoge so prihajale na mrežo z netočnimi podajami, s katerimi si tolkači niso mogli pomagati. Tudi tolkače pa moramo kritizirati, ker so prepogosto na mreži zapravili žoge s tem, da so jih pošiljali daleč izven igrišča ali pa v mrežo, z neuspelimi tintami. Poleg tega so domačini še zapravili vrsto servisov.

V prvem setu je bilo takoj jasno, da v Borovih vrstah ne gre vse v redu. Scaiola je s svojo borbenostjo reševala vse žoge in jih pošiljala na nasprotno igrišče, kjer so jih statični borovci spuščali na tla ali pa zagrešili banalne napake. Vodstvo gostov je trajalo do stanja 8:5. Po lepi podaji Fučke za hrbet je končno tudi Borova šesterka zaigrala bolje in je brez večjih naporov osvojila set.

Drugi niz je bil prava «šagra» Borovih napak in Scaiola je stanje v setih izenačila.

Tudi tretji set se je za slovensko šesterko začel slabo. Proti koncu pa ji je uspelo osvojiti zaključek in s tem tudi set.

Zadnji set je bil vseskozi zelo izenačen in obe ekipi sta se stalno menjavali v vodstvu. Scaioli je nato uspelo povesti na 13:10. Pri tem stanju se je razvila tehnično zelo zatrgana igra, pri kateri so imeli borovci več uspeha in v finalu so nasprotnika dohiteli in dosegli še dve potrebni točki prednosti, ki sta jim prinesli končno zmago.

f. v.

Jutri srečanje ženskih šesterk Bor-Breg

V okviru priprav na letošnje žensko drugoligaško odbojkarsko prvenstvo se bosta jutri zvečer pomerili med seboj v prijateljskem srečanju ekipi Bora in Brega. Tekma bo verjetno precej zanimiva, saj je v obeh postavah prišlo letos do precejšnjih sprememb.

Tekma bo na stadionu «1. maj» v Trstu, začela pa se bo ob 21. uri.

NAMIZNI TENIS

Danes Bor-Fasolin

V okviru italijanskega namiznoteniškega prvenstva B lige bo danes zjutraj Bor nastopil proti ekipi US Fasolin iz Bergama. Srečanje bo v Trstu na stadionu «1. maj» ob 10. uri.

OBVESTILO

SD Breg obvešča člane moške odbojkarske ekipe, da bo redni trening v torek, ob 19.30 v telovadnici pri Sv. Sergiju.

MEDŠOLSKO ODBOJKARSKO PRVENSTVO

V prvih srečanjih turnirja dve zmagi slovenskih dijakov

Včeraj se je v Trstu začelo medšolsko moško odbojkarsko prvenstvo, katerega se že nekaj let uspešno udeležujejo tudi slovenske dijaške ekipe. Letos branijo slovenske barve slovenski licej, ki nastopa z dvema šesterkama.

Vsa moštva (prijavljenih je deset) so razdeljena na dve skupini in dve najboljši iz vsake skupine se bosta uvrstili v finalno kolo, ki ga bodo opravili verjetno po božičnih praznikih.

V prvem dnevu tega prvenstva so zabeležili naslednje izide:

SKUPINA A

Petrarca — Da Vinci 2:0
IPSIA — Dante 2:0
Slovenski licej A — Dante 2:0
Slovenski licej A — IPSIA 2:1

SKUPINA B

Slovenski licej B — Volta 0:2
Slovenski licej B — Vinci 0:2
Da Vinci — Nautico 2:1
Volta — Galileo 2:0.

Naslednje kolo tega tekmovanja bodo odigrali v sredo.

INKA

Djurdja Bjedov najboljša športnica Jugoslavije 1968

Olimpijska prvakinja Djurdja Bjedov je bila v tradicionalni anketi beograjskega lista «Sport» s 13.766 glasovi bralcev proglašena za najboljšo letošnjo športnico Jugoslavije. Na drugem mestu je vaterpolist Ivo Trumbić s 13.708 glasovi, košarkar Ivo Daneu je peti z 10.331, Miroslav Cerar pa sedmi z 8971 glasovi.

VATERPOLO

MOSKVA, 14. — V prvi izločilni skupini turnirja v vaterpoolu za pokal evropskih prvakov so v četrtfinalu zabeležili naslednja izida: Dynamo (Magdeburg) - Dinamo (Moskva) 2-1, Dynamo (Bukarešta) - Barcelona 5-3.

* * *

BEOGRAD, 14. — V drugi izločilni skupini za evropski pokal prvakov je beograjski Partizan premagal v četrtfinalu Ferencvaros iz Budimpešte 4:3, zagrebška Mladost pa si je privoščila Marseille 14:1.

V SREČANJU ZA NASLOV SVETOVNEGA PRVAKA SREDNJE TEŽE

Benvenuti premagal po točkah Amerikanca Dona Fullmerja

Srečanje je bilo dokaj nezanimivo in tehnično skromno

SANREMO, 14. — Nino Benvenuti je ohranil naslov svetovnega prvaka. Po točkah sicer, a to je že dovolj, če pomislimo, da se njegov izzivač ponaša z imenom Don Fullmer. Dvoboj je bil nezanimiv in skoraj ves čas dolgočasen. Le tu pa tam sta se tekmeca razvnela in si izmenjala nekaj silovitih udarcev, ki so obema pustili sledove. Tržačan je bil tokrat nenavadno mlačen in videti je bilo, kot da se boji brezizraznega in trdnega mormona, ki je sicer zaostajal tako po slogu kot tehniki za Benvenutijem, a je bil zato zaradi svojih bliskovitih in strahovitih udarcev z desnico toliko bolj nevaren.

Na Benvenutijevo srečo je bil Američan v svoji razboritosti zelo netočen. Samo enkrat je Benvenutija točno zadel in svetovnemu prvaku so zmanjkala tla pod nogami. Udarec je moral biti strahovit, saj se Benvenuti tudi v naslednji rundi ni popolnoma opomogel in se je moral odločiti za obrambo brez trošenja sil, ki si jih je poslužil kasneje, ko je Američana vendarle spravil v zadrego.

Benvenuti je začel boječe in je pustil pobudo Američanu, ki je skušal priti do cilja z zmedenimi, pa čeprav z nepričakovanimi napadi, med katerimi mu je Tržačan vedno preprečil nadaljevanje akcije in mu ustavljal nevarno desnico. Že v peti rundi je bil Benvenuti v nevarnosti, v sedmi pa je bil na tem, da obleži.

Fullmer ga je z močnim udarcem po obrazu omamil in med padcem vznak ga je s krošejem podri na vrvi. Ta četrti k. d. Benvenutija v njegovi karieri bi bil lahko usoden, toda Tržačan se je kasneje opomogel, in se je živahneje lotil nasprotnika in zmagal, pa čeprav le z malenkostno razliko. Vsekakor nastop, ki ga bo moral Benvenuti čimprej pozabiti.

SMUČANJE — KRITERIJ PRVEGA SNEGA

Avstrijki Drexelovi slalom in kombinacija

Cela vrsta padcev in diskvalifikacij

VAL D'ISERE, 15. — Mlada Avstrijka Wiltrud Drexel je danes zabeležila svoj prvi mednarodni uspeh: zmagala je namreč v slalomu 14. kriterija prvega snega in tako osvojila tudi prvo mesto v alpski kombinaciji. Zmago si je osvojila zaradi izredne vožnje v drugem spustu, ko je večji del tekmovalk padlo ali pa so jih diskvalificirali. Redkokdaj je bilo namreč toliko izločitev kot danes na ledeni progi slaloma s 53 prehodni in s 120 m višinske razlike. Od 77 tekmovalk, se je le 33 uvrstilo. Med izločenimi najdemo imena že znanih smučark kot švicarke Fernande Bochatay, ki je bila v prvi manche najboljša, v drugi pa je padla, Francozinje Michele Jacot, Annie Famose, Britt Lafforgue in Italijanke Gloriande Cipolle. V drugem spustu je najboljši čas zabeležila Avstrijka Gertrud Gabl pred Francozinjo Florence Steurer, vendar njun trud je bil zaman, ker so ju zaradi prekrškov v prvi manche diskvalificirali.

Danes je bil tudi moški «non - stop» za jutrišnji smuk.

Vrstni red tekmovanja žensk v slalomu je naslednji:

1. Wiltrud Drexel (Av.) (37"34 - 40"33) 77"17
2. Berni Rauter (Av.) (38"11 - 40"57) 78"68
3. Burgle Faerbinger (Z. Nem.) (38"76 - 41"54) 80"30
4. Rosi Mittermaier (Z. Nem.) (38"47 - 42"21) 80"68
5. Annerosli Zryd (Šv.) (38"71 - 42"62) 81"33
6. Ingrid Lafforgue (Fr.) 82"47
7. Brigitte Buchberger (Av.) 83"75
8. Annie Stocker (Av.) 83"90
9. Anne Brusletto (Norv.) 86"09
10. Giustina Demetz (It.) (40'55 - 44"64) 85"19 itd.

Lestvica kombinacije

1. Wiltrud Drexel (Av.) 19,38 točke
2. Berni Rauter (Av.) 27,44
3. Rosi Mittermaier (Z. Nem.) 32,03
4. Burgl Farbinger (Z. Nem.) 36,44
5. Annerosli Zryd (Šv.) 48,91
6. Ingrid Lafforgue (Fr.) 54,46
7. Clotilde Fasolis (It.) 91,20 itd.

PISTOIA, 14. — Tekmovanje smučark za pokal Foemina bo tudi letos glavna manifestacija na pobočjih Abetona. Nastopa, ki bo 8. in 9. marca prihodnjega leta, se bodo udeležile najboljše italijanske in tuje smučarke.

SAINT MORITZ, 14. — Ekipa Češkoslovaške je zmagala v moški štafeti 3 X 10 km, ki je bila v okviru mednarodnega tekmovanja v nordijskih disciplinah. Češkoslovaški smučarji Jan Faistauer, Vaclav Perina in Karel Stefl so prego pretekli v 59'31. Druga je bila z zaostankom 15" švicarska štafeta, tretja pa nemška, ki je zabeležila 29" slabši čas od zmagovalne.

KOŠARKA

Ima Ginnastica Triestina nepravilno igrišče?

MILAN, 14. — Candy Brugherio, ki nastopa v italijanski košarkarski moški B ligi je sklenil vložiti priziv, zaradi nepravilnih mer igrišča telovadnice Ginnastice Triestine, kjer nastopa Lloyd Adriatico.

Preteklo nedeljo je Lloyd Adriatico na tem igrišču premagal peterko Candyja.

OLIMPIADA

Koliko stanejo olimpijske igre?

COUDAD MEXICO, 14. — V neki zasebni mehiški banki so izračunali, koliko so stale Mehiko letošnje olimpijske igre. Računski urad «Banco Nacional de Mexico» je ugotovil, da je znašala celotna cena za olimpijske igre 96 milijard lir, od katerih je Mehika plačala 38 milijard iz državnih sredstev, razliko pa so po igrah dobili zopet nazaj v državne blagajne z izkupičkom za prodana stanovanja v olimpijskem naselju. Od 38 milijard lir so porabili 33 milijard za gradnjo športnih objektov, ostalih pet milijard pa je šlo za tekoče stroške.

Uradne številke o ceni teh iger bodo objavili prihodnje leto meseca marca, ko bodo razpustili organizacijski odbor letošnjih iger.

KOBENHAVEN, 14. — Član občinskega sveta v Kobenhavnu je predlagal, da bi organizirali olimpijske igre 1976. leta v raznih skandinavskih mestih, da bi si tako porazdelili stroške.

«Vasilij Mirk» v Ljubljani

(Utrinki z gostovanja)

Opazoval sem ljudi okrog sebe. Ni jih bilo toliko kot smo vajeni pri nas, tudi prazni stoli so bili v filharmonični dvorani, a ko je koncert dosegel višek v drugem delu sporeda, je bilo navdušenje tolikšno, kot da bi vsak prisoten veljal za dva. Je hladne Ljubljančane ogrela partizanska pesem ali pa jih je ogrel le naš zbor? Ali so morda v partizanski pesmi, zapeti od zbora zamejskih Slovencev, začutili tisto idealno sintezo, zaradi katere se lahko neko čustvo zgane, zaradi katere dobi globlji smisel in pomen? Za menoj je sedelo nekaj mladih, verjetno so bili srednješolci. Ogulili so si roke od ploskanja; na balkonu sem videl starega znanca iz davnih let, bivšega borca, ki ni mogel zadrževati solz. In ko smo odhajali, so mnogi govorili: «Takega amaterskega zbora ni v Sloveniji.» Bile so to ugotovitve in priznanja obenem iz množice, ki so jih pozneje s svojimi strokovnimi mnenji potrdili tudi mnogi vidni slovenski skladatelji in zborovodje.

• • •

Morda sem tudi katerega prezrl, toda na koncertu so med občinstvom bili Rado Simoniti, Radovan Gobec, Makso Pirnik, prof. Mihelčič, Milko Škoberne, Blaž Arnič, dr. Danilo Švara, sami ugledni skladatelji in dirigenti. Ni tako pogosto, da se ob nastopu kakšnega amaterskega zbora zbere toliko glasbenikov in «Vasilij Mirk» je bil :: njihovo prisotnostjo res počaščen. Glasbena, kulturna Ljubljana je začutila, da je njena prisotnost ob tem dogodku bila zaželena in potrebna iz raznih razlogov. A če jo je v začetku morda pogojevala obzirnost, se je po koncertu spremenila v doživetje, za katero ji ni bilo žal.

«Vi ste amaterski zbor, ki poje profesionalno,» je ocenil nastop «Vasilija Mirka» dr. Danilo Švara. «Človek bi vas kar naprej poslušal. In kakšni glasovi! Kakšen vokalni potencial v vseh glasovnih skupinah. Kako dognano je vaše petje in kako je vsaka pesem logično grajena in smiselno niansirana!»

In da bi dal težo svojim besedam, je naš ricmanjski rojak poudaril, da je govoril v tem trenutku kot kritik, pa čeprav mu je srce igralo ob nedopovedljivem zadovoljstvu, ki lahko tudi kritika zanese...

• • •

Pod nizkimi oboki restavracije v Mestni hiši ljubljanski se je po večerji razpoloženje sprostilo. Pesem je sledila pesmi, spontano, tako iz razigranosti in volje do petja, ki je tako značilna za naše fante.

Ne vem, kako je Kjudru prišla v glavo ta ideja, toda še danes in vedno mu bom hvaležen zanjo. Povabil je Rada Simonitija, naj dirigira svojo makedonsko «Bolen mi leži». Skladatelj in pevovodja se je dvignil, oprt na palici, ki sta mu po hudi prometni nesreči še vedno potrebni, in stopil pred zbor. «Kje so drugi basi, kje drugi tenorji, solist (Tojotu je segel v roko in čestital), prvi basi ste vsi, dobro, začnimo...» Odložil je palici in dvignil roki. Oči vseh so bile uprte vanj, v avtorja te čudovite pesmi, v partizanskega pevovodjo, ki jo je s svojim zborom «Srečko Kosovel» ponesel po širni domovini v ognju in preko nje v svet. In zbor je pel, se predajal kretnjam njegovih rok, reagiral na vsako zahtevano nianso, valovil med fortissimi in pianissimi in mehka melodija zbora in solista je zaplavala pod oboki v enkratni v srcih in dušah doživeti lepoti.

Ne vem, za koga je bil to večji užitek, za pevce ali za pevovodjo. Ne, velik je bil za vse, kaiti žarele so oči tako nevsem kot Simonitiju, a iz žarečih oči se je na skrivaj utrnila tudi prenekatera solza. Pa vendarle so bili med srečnimi in zadovoljnimi nekateri še posebno prevzeti. Bili so to stari «kosovelovci», tovariši Ukmar, Bukovec in harmonikar Oskar Kjuder, ki so se skupno z dirigentom vsaj v tistem trenutku z mislijo povrnili v čas pred 23 in 24 leti, ko so s pesmijo hodili od brigade do brigade, od bataljona do bataljona in vžigali srca in dvigali moralo partizanskim borcem.

A zase sem bil najbolj zadovoljen za Rada Simonitija, ker sem v njegovih očeh bral njegovo notranjo srečo, tisto, ki jo lahko glasbenik-skladatelj čuti ob pesmi, ki je otrok njegovega umetniškega navdiha; pa še zato, ker sem spet videl Simonitija v svojem elementu, prežetega z notranjim žarom, ki zagotavlja, da bo njegova muza še pela in da bo njegova magična dirigentska roka še oblikovala čudovito zvočnost naše pesmi.

• • •

Dr. Danilo Švara si ni dal miru. Ob poslušanju sproščenega pokoncertnega petja je venomer ugotavljal, s kakšnim glasovnim materialom razpolaga zbor, kako čisti so tenorji in kako božajoči basi. «Se vidi, da so Primorci. Ne vem zakaj, toda glasovi mediterancev in nordijcev so zvočnejši, bolj polni so in čisti, bolj zanosni in prijetnejši. Najbrž vpliv klime, morda temperamenta, toda tudi na temperament vpliva klima.»

In še: «Zakaj ne ustanovite ženskega zbora, ne zanemarjajte ženskega petja. Mislim na samostojen zbor, ki bi se po potrebi lahko združil z moškim v mešanega. Veste, mešani zbori so za tonalnost popolnejši, več lahko dajo iz sebe.»

Ne vem, kako so to priporočilo sprejeli naši pevci, toda ob Švarovih besedah sem se zavedel, da mešani zbori pri nas v resnici izumirajo in da samo ženskih sploh ni več. Kaj niso morda prav ženski glasovi problem, od katerega je morda celo odvisna bodočnost našega edinega mestnega mešanega zbora «Jacobus Gallus»?

• • •

Pri veselem omizju je sedel tudi skladatelj Blaž Arnič. Poslušal je in se smehljal. Nekdo ga je hotel izzvati pa se ni pustil: «Saj je vse v redu tudi brez mene, kaj bi govoril, ko pa je tako lepo poslušati.» Pa ne, da ne bi imel kaj povedati, le tak je, skromen in tih. Pa se je znašel vedno prisebni Kjuder: «Tovariš Arnič ne govori rad, raje ustvarja. Toda če zbor ni zapel nobene njegove, to še nikakor ne pomeni, da ga pri nas na Tržaškem ne poznamo. Pridite, pridite v soboto na naš koncert v Kulturni dom pa boste lahko slišali njegovo uverturo v D-duru h komični operi.»

Tale Kjuder je od vraga. Sam živec ga je: glasbeni pedagog na šoli Glasbene matice, dirigent orkestra GM, pevovodja trebenskega mešanega zbora, za potrebo tudi harmonikar in, zakaj ne, še propagandist povrhu...

• • •

Če bi hotela Ota in njegov zbor ugoditi vsem željam, bi lahko prepevala ves dan in vso noč. Toda Edvinovi prošnji, naj zapojejo «dolinsko narodno» «Temna noč» se le nista mogla izogniti, saj je bila zaželena kot posvetilo dragemu predsedniku SPZ dr. Robertu Hlavatyju.

Zavalovala je nežna melodija kot v nepovrnljivo preteklost zasanjan spomin:

«Temna noč se je storila,
dremalo je že oko,
pesmica me je zbudila,
fantje mladi jo pojo.

Mladi fantje le zapojte,
le zapojte na ves glas
in strahu se nič ne bojte,
saj je vaš najlepši čas.

Tudi jaz sem enkrat pel,
o kako sem bil vesel,
o da bi še enkrat smel,
o kako bi bil vesel.

V zadnji kitici mrmranje zbora preglasi tenoristov solo, vse dokler se melodija ne izteče kot puščavska reka v pesku.

A kaj bi to, človek je mlad, dokler se čuti mlad, kajne, dragi Robert...

• • •

Je pesem «Temna noč» v občuteni Otovi zborovski priredbi res dolinska narodna, za kakršno velja? No, o tem se je takoj razvila ob omizju glasbenikov živahna razpravica. Ne vem, če so vprašanje razčistili do kraja. Dolinčani so ostali pri svojem, Škedenjc je trdil, da je pravzaprav Škedenjska, Simoniti pa je vztrajal, da je napev gorenjski, da je ponarodela, da ve celo za avtorja, da pa se njegovega imena trenutno ne more spomniti.

Toda naj ima prav ta ali oni, ali ni morda ravno v tej spornosti okrog njene pristojnosti njena najlepša lastnost. Če je lahko dolinska in gorenjska obenem, potem je prav gotovo ljudska v pravem pomenu besede in če je ljudska, potem je v njej resničen utrip našega slovenskega človeka, potem je najbolj pristen izraz čustev naših ljudi, čustvo pa je nekaj najbolj iskrenega in toplega.

Zato je naša slovenska ljudska pesem tudi tako dragocen zaklad.

• • •

Že nekajkrat sem bil v družbi proseško-kontovelskih pevcev in vedno mi je bilo prijetno. Veseli fantje in možje so, iskreni in ljubijo petje. Ta ljubezen jih druži in ne vidim sile, ki bi jih mogla kdaj zares razdružiti, dokler bo nad vsem drobnim in bežnim zmagovala pri njih ta ljubezen.

In kako znajo vžigati. Nedeljsko bogato kosilo v pravi kmečki gostilni v Podgorici pri Črnučah (I-gorjevo odkritje!) se je kot vedno spremenilo v spontani pevski festival. Vžigali so, da je bilo kaj in kmalu so se vsi gostje zbrali v njihovi sobi. Potem je od nekod prišel na mizo podarjeni liter in še drugi in tretji, potem je svojega dostavil gostilničar, gostilničarka, prava tipična slovenska birtinja z ruto na glavi in belim predpasnikom, pa je prosila, naj nikar ne nehajo.

Kdo ve zakaj, toda v gostilni pesem zveni na čisto svojski način. Morda zato, ker ni nobene treme, ker je korajža ali le zato, ker se Slovenci v gostilni tako dobro počutimo? Res, kdo ve, toda za zbor «Vasilij Mirk» vem zanesljivo, da ni samo to, da je predvsem ljubezen do petja, da je izraz notranje potrebe zapeti preko vseh gora, da je značilnost slovenskega človeka ob morju, da si s pesmijo daje duška za vse, kar je bilo, kar je in kar bo.

In še to vem zanesljivo, da je v tej pesmi vera v življenje, vera v našo bodočnost ob Jadranu.

JOŽE KOREN

V sredo, 18. decembra, ob 20,30 bo nastopilo v Kulturnem domu gledališče z Reke (Drama Narodnega kazališta «Ivan Zajc») s komedijo Marina Držića SKOPUH. Prijatelje gledališča posebej opozarjamo na to prireditev. (Na sliki prizor iz Skopuha).

Zapiski z govornega *in* igralskega tečaja SG

5. novembra se je v Kulturnem domu začel gledališki tečaj, ki ga obiskujejo prijavljeni slušatelji (dijaki, študentje, vzgojitelji in člani gledališkega studia), vabljeni in dobrodošli pa so tudi vsi občasni poslušalci. Tečaj vodi režiser M. Mahnič. S povzetki posameznih predavanj, ki bodo tja do konca februarja, bomo skušali ustreči vsem, ki jih govor in gledališče zanimata, pa tečaja ne utegnejo obiskovati. Te povzetke objavljamo danes četrtič (prvič v nedeljo 17. nov., drugič 1. in tretjič 8. decembra).

17.

Bilo bi kaj žalostno, če bi v **vsakdanjih pogovorih** prav vse povedali **na enak ali podoben način.** Bilo bi tako, kot če bi prepevali zmeraj eno in isto viža. Dobro pa vemo, da se govorni načini kar naprej, da, vsak hip prilagajajo namenom in vsebini izpovedi. Pripovedujemo napeto ali zabavno ali usodno zgodbo, upiramo se nasprotnim stališčem, kramljamo, zabavljamo, sočustvujemo, obupujemo, izpovedujemo privrženost in ljubezen, sanjarimo, karamo itd — **z vseskoz različnimi napevi — na tisoč jih je — najdenimi in utemeljenimi v najrazličnejših menjavah in napetostih duše in duha..** Ljudi, ki govorijo zmeraj bolj ali manj enako, ravno, nevznemirljivo, imenujemo pusteže in lajnarje. Tako zdolgočaseno, skrajnje nesočno, enolično in brezbrižno govorjenje se spočne že v mladosti in poudariti je treba, da nj zmeraj samo prirojeno, ampak večinoma rajši privzgojeno tako domà kot v šoli. Starši in učitelji so le prevečkrat krivi, da mnogi ljudje ostajajo nemi v živahnem orkestru človeške družbe. (Skrb doma in šole za živahno, radostno govorjenje otrok! V vsakem razredu najdete «otožneže» in «molčečnike», ki jih moramo vneti za razgibano glasbo človeške govorice; mnogo — več kot z drugimi — se ukvarjajmo z njimi, pogosto jih povabimo k branju, obnavljanju, pripovedovanju, deklamiranju, v odmorih se «neuradno» pogovarjajmo z njimi. Posebno poglavje pomenijo nekateri nameščenci javnih služb: prodajalci, sprevodniki, uradniki, ki so tako naveličanih, redkih in povrh še nerazvidnih, zamomljanih besedi, da zaradi njih prav vsi veljamo za nerazgibane, nedružabne in nesproščene.

Seveda tudi **javno** (govorništvo, razprava) in **umetniško** govorjenje ne more obstajati v mejah enoličnega, suhega govornega tipa, vendar ne v vseh primerih enako izrazito. Cerkveni govorniki na primer, ki oznanjajo jasno in stalno idejo in ki povrh natanko poznajo akustiko cerkve in stalno razdaljo do vernikov, radi «uporabljajo eno samo masko», se pravi, en sam slovesen, a dovolj enoličen pridigarski način govorjenja, tiste skoraj pevne in življenjskih utripov pogrešajoče daljše ali krajše parade, ki se tako mogočno, a nedramatično nizajo druga k drugi. (Govorna «maska» — pojem iz francoskega gledališkega označevanja: način izjavljanja posameznih govornih enot v gledališču; «maska» zato, ker je izjava «maskirana», ustvarjena, izumljena, umetna, stilizirana, drugačna kot v življenju, saj umetnost nikoli ne more biti zgolj posnemanje življenja.) Temu govornemu tipu je zelo blizu deklamacija oz. recitacija, vendar s precejšnjim razponom od ene literarne zvrsti do druge in še od primera do primera v zvrsti sami: lirična ali refleksivna pesem bo povedana s skromnejšim številom «mask», torej mirneje, premočrtneje, enoličneje kot na pr. dramatično napeta balada. Politični govorniki in advokati, ki se spopadajo s pestrimi problemi aktualnega življenja pa že morajo pogosto menjavati govorni način (t. j. uporabljati večje število govornih «mask»), če hočejo pritegniti pozornost poslušalcev (ne smejo biti «zmeraj enaki», monotoni, «zaspani», «dolgočasni», ampak razgibani, živahni, vznemirljivi. Najbogatejšo zalogo govornih «mask» pa morajo imeti igralci, saj ustvarjajo umetno in umetniško življenje na odru: čim več mask imajo in čim spretneje jih menjujejo — kajti hip ni hipu enak — tem večja je njihova umetniška spretnost in moč.

18.

Toda katere so prvine, ki dajejo našemu govorjenju moč pričevanja in ga razgibavajo v relief, risbo in melodijo, prepričljivost in dramatičnost? Na kaj moramo misliti in kako naj si pomagamo, ko poskušamo besedilo (pesem, zgodbo, gledališki tekst) preoblikovati v govor? (Na pr. Prešernov sonet «O Vrba».)

Poznati moramo posamezne govorne vrednosti in jih uporabljati po pameti in občutku.

Oglejmo si jih — vsaj poglavitne.

A.

Moč glasu. Odločiti se nam je — v soglasju z namenom celotnega besedila in njegovih bistvenih, manj važnih in obstranskih enot — da ali šepetamo ali sikamo ali govorimo zelo tiho ali polglasno ali na ves glas. Jasno je seveda, da gre za variiranje jakostne lestvice, jakostnih kvalitet, za čisto in mehko prehajanje od ene k drugi in to zmeraj z ozirom na za moč glasu povsem drugače občutljive enote. Moč glasu je ena temeljnih, vendar nikakor najdrobnejših, najfinejših govornih vrednosti. Zato se prav — in v glavnem zgolj k njim zatekajo mladi in nelzkušeni govorci in predvsem z njeno pomočjo razodevajo svoj zanos: zelo tiho — zelo naglas — spet tiho tiho — in na koncu na vso moč. Šele izkušeni igralci se prikopljejo do kreposti dobrega izkoriščanja te prve govorne vrednosti.

B.

Višina glasu. Govorjenje je neprestano sprehajanje po tonski lestvici. Sprehajamo se ne samo od zloga do zloga, ampak tudi od enote do enote. Cela pesem je včasih ubrana na neko temeljno tonsko višino. To poveš na nižji, ono na višji stopnji svoje naravne tonske lestvice. Sonet «O Vrba» je zagotovo ubran na nižji, «Pod oknom» pa na višji osnovni ton.

C.

Tudi **pavza** je — kakor se čudno sliši — govorna vrednost. Ustroj našega telesa (potreba po zajemanju zraka), logika in čustvena zagnanost terjajo prekinitev govornega toka, zato je treba v času

(Nadaljevanje na 8. strani)

RAZISKOVANJE REZIJE JE V PRVI VRSTI NALOGA SLOVENSKE IN FURLANSKE ETNOGRAFIJE

«Gospod, mar ne vidite, da je še tu ena dežela»

(Poročilo o referatu Milka Matičetovega na šestem mednarodnem slavističnem kongresu v Pragi)

Prof. Milko Matičetov je izmed vseh sodobnih intelektualcev, ki se kakorkoli ukvarjajo s folklorno zakladnico v Rezijanski dolini, največji specialist rezijanskega dialekta. Da je Rezija res osamljen otok sredi Evrope, nam priča tudi zgodba, po kateri je nastala domača pripovedka.

«Ko sta Kristus in sv. Peter potovala z Laškega proti Nemškemu, sta se ustavila v gostilni na Bili. Odpočila sta si tu in se okrepčala, nakar Kristus vstane in hoče naprej po glavni cesti. Peter pa mu pravi: «Gospod, mar ne vidite, da je še tu ena dežela?» — «Ah,» pravi Kristus, «Rozojaneve ny se randžejta same!» (Rezijani naj si pomagajo sami). In tako so bili Rezijani večno prepuščeni samim sebi.

Vendar je ta dolina s svojim ljudstvom pritegnila pozornost tudi naših književnikov iz 19. stoletja, med njimi tudi Jerneja Kopitarja, ki je izdal študijo — sicer v nemškem jeziku — «Slovenci v Rezijanski dolini», in pa Stanka Vraza, ki se je ukvarjal z rezijanskimi pesmimi.

Zunaj meja naše slovenske literarne zgodovine pa srečujemo imena mednarodnega slovesa; tako sta se J. Potocki in A. Pišely ukvarjala z rezijanščino že na prehodu 18. v 19. stoletje, J. Dobrovsky pa je leta 1806 izdal v Pragi študijo o rezijanski folklori. Prva večja in popolnejša študija in morda do danes še edina je «Rezja i Rezjane» znamenitega poljskega profesorja in lingvista Jana Boudouina de Courtenaya, dopolnjena z glasbenimi zapisi Elle von Schultz-Adajewske.

Vendar je bil poljski lingvist v svoji študiji nekoliko prenagel, čeprav je bilo to njegovo delo kot dragocen kažipot komurkoli, ki se je hotel na katerikoli način ukvarjati s tem dialektom. Gre namreč za nekatere kategorične trditve, ki jih omenja Matičetov v svojem referatu na 6. mednarodnem slavističnem kongresu v Pragi, in sicer «rezjanskije skazki ne predstavljajut ničevo asobennovo» (rezjanske pravljice se mi ne zdijo nič posebnega), lovske pripovedi «ne predstavljajut ničevo interesnovo» (niso zanimive), v dveh daljših svetniških zgodbah «njet ničevo originalnovo» (ni nič originalnega), «pesni rezjan pa bol'šej časti bessoderžatel'ni, točna takže kak i skazki ne predstavljajut ničevo asobennovo» (rezijanske pesmi so povečini brez vsebine, ravno tako kot pravljice se mi ne zdijo nič posebnega). Tudi nespodobnih pesmi J. B. de Courtenay v Reziji ni slišal niti enkrat, zato je bil skoraj pripravljen zagotoviti, da jih sploh ni.

Resnici na ljubo pa ta rubrika v Reziji ni čisto prazna. Kaj je privedlo poljskega lingvista do tega zaključka, si ne bi znali tolmačiti. Res je pa, da je profesor na svoji poti po Rezijanski dolini večkrat v tistem času naletel na odpor pri pravljičarkah. Zakaj Rezijani veljajo še danes za ljudi, ki so zelo ljubosumni na svoj dialekt, na svojo dolino in na gore, ki jo obdajajo. Sam Matičetov pravi: «V stoletni pravdi za gore, gozdove in pravico paše so nad lahkovernimi, neukimi in revnimi hribovci pogosto zmagovali ljudje iz glavne doline, ki gotovo niso izbirali sredstev, da bi dosegli svoj namen! Rezijani so se jim oddolžili tako, da so jim naprtili tisto znano zvijačo: v čevlje naj bi si bili že doma nasuli zemlje, samo da bi na sporni dolini lahko prisegli, da stojijo na svoji zemlji!»

Za časa J. B. de Courtenaya je živela na Solbici izvrstna pravljičarka, ki so jo sovaščani imeli za «atličnuju razkaščicu» (odlično pravljičarko). Poljski lingvist govori o njej: «Jaz sem se napotil k nji, vendar žal — sam, tako da sem za priporočilo imel edino svoje lastno daleč ne zadosti prepričljivo leporečje. Izid mojega podviga je bil klavrn kot le kaj. Ne glede na vse moje dokazovanje, se je omenjena ženska, ki ni še nikoli prej nič slišala o meni, sprva zelo prestrašila, nato me ozmerjala in za povrhu rekla «Taste, taste po uaši pute, my ne znamo nikar pravet, ja nac'jon met ni naha šahte s uame.» (Stopite, stopite po vaši poti, mi ne vemo nič povedati, jaz nočem imeti nobenega opravila z vami.)

Poljskemu lingvistu se torej ni posrečilo nič zvedeti od te znamenite pravljičarke, vendar so te njegove omenjene nespodbudne trditve vsaj deloma krive, da njegovo folklorno delo v Reziji tako dolgo ni našlo nadaljevalcev. Ob svojem prvem poskusu, da bi spoznal stanje rezijanske folklore, je Matičetov sam leta 1940 pred vrati Rezije naletel v Teru na pripovedno pesem o «Godcu pred peklom», kar je še bolj podžgalo njegovo radovednost, zakaj Boudouin de Courtenay ne omenja niti ene pripovedne pesmi, čeprav je ljubljanski profesor našel med Boudouin de Courtenayevim folklornim gradivom prozni odlomek rezijanske Lepe Vide.

Ko je J. B. de Courtenay leta 1866 v pismu tajniku Carske akademije znanosti v Petrogradu prof. K. S. Veselovskemu pojasnjeval pomen in potrebo izdaje svojega gradiva in je med drugim dejal, da je «...opisovanje in raziskovanje Rezije naloga ne samo slovanske, ampak tudi zahodnoevropske etnografije», ni nič pretiraval. Po mišljenju prof. M. Matičetovega «...bi bilo treba še dodati: da je raziskovanje Rezije vendarle v prvi vrsti naloga slovenske in furlanske etnografije».

Zato je prof. M. Matičetov skupaj s slovenskimi folkloristi kot so Uroš Krek, Zmaga Kumar, Mirko Ramovš, Julijan Stajner, Marija Šuštar in Valens Vodušek, začel leta 1962 v domenku in z aktivnim sodelovanjem Etnomuzikološkega centra v Rimu in italijanske radiotelevizije obsežna terenska raziskovanja v Reziji in doslej nabral na magnetofonskem traku 400 pesmi, okrog 100 inštrumentalnih zapisov in malone 2000 pripovedi raznih vzrst. Čeprav se to delo prof. M. Matičetovega še ni dokončalo, veljajo ta odkritja kot nova in mogočna dopolnitev de Courtenayevega pregleda iz leta 1867.

V središču pozornosti prof. M. Matičetovega so na eni strani ljudska pesem, ples in inštrumentalna glasba, na drugi pa pripovedno izročilo v prozi, pregovori in uganke, verovanja, predstavni svet in podobno. Improvizatorski dar Rezijanov je podčrtal že de Courtenay! Dostikrat je pa nemogoče potegniti ločnico «med upesnjenim enkratnim doživetjem in med tradicionalnim motivom. Marsikateri pevec misli, da poje lastno pesem — pravi M. Matičetov — pa je le spretno kombiniral od izročila dane verze in morda z malenkostnimi premenami dobil, kar je želel.»

V poročilu citira pisec nekaj zanimivih primerov:

«Neki Bijan je bil zaradi ponarejanja denarja obsojen na dosmrtno ječo. Dva avstrijska žandarja sta ga vodila v Lepoglavo na Hrvaškem. Ob poti je zagledal svoje brusače in zaprosil, da bi z njimi spregovoril. Žandarja mu nista dovolila. «Kaj pa zapeti domačo pesmico bi smel?» «To že,» sta rekla in je zapel:

Lipej moje koparine,
džake vi reta na domou,
da saludejta mater mo,
ke je ne boua vydla več.

Dragi moji tovariši,
že ker vi greste domov,
pozdravite mojo mater,
ker je ne bom več videl.

Posebno znane, popularne in pogosto pete so v Reziji nabožne pesmi. V to vrsto pesmi uvršča ljubljanski profesor molitvice, večerne in jutranje, iz rodu «zlatih očenašev». Ljudje jih recitirajo, skoraj «drdrajo», vendar zelo spoštljivo, ker jih je naučila «babica».

Iz obrednih pesmi je zlasti omembe vredno koledovanje, ki se v Reziji bolj ali manj omejuje na navadno pobiranje darov, vendar je bilo že v prejšnjih časih zdru-

NEVA DI LENARDO

(Nadaljevanje na 7. strani)

NAGRADA IVANA CANKARJA

Dne 2. XII. 1968 je delavski svet Cankarjeve založbe v Ljubljani sprejel pravilnik o ustanovitvi in podeljevanju stalne literarne nagrade NAGRADA IVANA CANKARJA. Hkrati je bila s tem pravilnikom obnovljena tudi stalna nagrada Cankarjeve založbe za najboljšo recenzijo.

Objavljamo izvleček iz omenjenega pravilnika:

Za spodbuditev slovenske leposlovne, esejistične in družboslovne oziroma poljudnoznanstvene tvornosti ustanovi CZ stalno literarno nagrado za dela, ki izidejo pri tej založbi.

Nagrada se imenuje NAGRADA IVANA CANKARJA.

Žirija, ki jo imenuje založniški svet, dodeli to nagrado za tista najboljša dela omenjenih zvrsti, ki so s svojo vsebino še posebno družbeno in humanistično angažirana ter napisana v skladu z estetskim idejnopolitičnim konceptom založbe.

Založba prvič razpiše nagrado na dan 11. decembra 1968, prvič pa jo podeli na dan 11. decembra 1969.

Ta razpis se ponovi vsako leto.

Založba nagradi ob vsaki podelitvi tista dela z omenjenih področij, ki izidejo v letu, za katero se nagrada podeljuje. Ob prvi podelitvi nagrad leta 1969 se upoštevajo dela, ki so izšla v letih 1968 in 1969.

Založba nagrajuje dela z vseh treh področij v isti višini, se pravi:
— za leposlovje 5000 N din
— za esejistiko 5000 N din
— za družboslovje oz. poljudno znanost 5000 N din.

Žirijo sestavljajo 2 člana redakcije CZ, 2 zunanja sodelavca in 1 član založniškega sveta CZ.

Nagrado Ivan Cankar lahko prejme vsak slovensko pišoči književni ustvarjalec.

Za spodbuditev agitacijsko propagandne dejavnosti v obliki recenzij in študij o knjigah ali knjižnih zbirkah Cankarjeve založbe prav tako založba ustanovi in razpiše nagrado za najboljšo informacijo o naših knjigah ali zbirkah, objavljeno v slovenskih dnevnikih, štirinajstdnevnikih ali literarnih revijah.

Žirija, ki jo imenujeta založba in njen založniški svet, dodeli to nagrado piscu študije ali recenzije, ki najbolj poglobljeno in vsestransko prikaže eno ali več knjig Cankarjeve založbe v omenjeni obliki. Nagrajen je lahko tudi pisec študij ali recenzij, objavljenih v različnih publikacijah in v več časovnih zaporedjih.

Založba prvič razpiše to nagrado na dan 11. decembra 1968, prvič pa jo podeli na dan 11. decembra 1969.

Za recenzijo oziroma študije podeli založba 3 nagrade, in sicer:
1. nagrada 1.000 N din
2. nagrada 500 N din
3. nagrada 500 N din

To žirijo sestavljajo en član redakcije, en član založniškega sveta in en zunanji sodelavec Cankarjeve založbe.

Založba nagradi recenzije oziroma študije, ki bodo objavljene v letu, za katerega se nagrada podeljuje.

Vsak pisec recenzij ali študij, ki namerava kandidirati za to nagrado, je dolžan najkasneje do vsakega 1. decembra poslati založbi dokazne izvode publikacij, v katerih je izšlo ali so izhajala informativna gradiva o knjigah Cankarjeve založbe.

S to nagrado je lahko nagrajen vsak slovensko pišoči kulturni delavec.

Ljubljana, 2. decembra 1968

Delavski svet CANKARJEVE ZALOŽBE

Ivo Lapajne - sedemdesetletnik

Biti časnikar, dober, kulturno dejaven časnikar, pomeni v krogu majhnega naroda mnogo več kot pa tedaj, če kdo pripada nepregledni vrsti časnikarjev velikega naroda. V takem krogu, kot je slovenski, ima tisk pomembno funkcijo in njegovi vodilni sodelavci lahko prispevajo tehtne deleže k občemu napredku. Žal da njihovo delo ni tako vrednoteno kakor na drugih področjih javnega življenja. Njihov korak na življenjski poti je večidel tih, njihovo vztrajno in solidno delo ne vzbuja širokih odmevov.

Takšen javni delavec je tudi časnikar Ivo Lapajne, ki je 12. decembra dopolnil sedemdeset let. Bilo bi krivično, če bi prezrli ta njegov življenjski jubilej. V dolgih letih svojega z notranjim ognjem in z obsežnim znanjem opravljenega dela je Ivo Lapajne doprinesel v slovensko časništvo in tudi v širše kulturno življenje mnogo več, kot je bilo doslej javno znano in priznano. Dan, ko si človek naloži na pleče osmi križ, pomeni veliko prelomnico v življenju, čeprav je ohranil ne samo voljo, marveč tudi sposobnost za delo, ki daje smisel njegovemu nadaljnjemu obstoju. In zato tovariši in prijatelji Iva Lapajneta ob tem njegovem jubileju gledamo z zadoščenjem v njegovo preteklost. Gledamo s tisto tiho radostjo, kot gleda on sam, ko se spominja teh v delu in trudu poteklih desetletij.

Ivo Lapajne je po rodu iz Idrije in tu, med bregovi ljubljenega domačega kraja, preživlja tudi leta svojega pokoja. Čuti se tesno združen ne le z notranjskim, temveč tudi s primorskim slovenstvom. Rad se spominja svojih dijaških let v Idriji, zato dajmo besedo njemu samemu, da nam kaj pove o časih pred več kot petdesetimi leti.

— V nemirnih časih, ko se je odločala usoda velikega dela zahodne slovenske zemlje, je bila idrijska realka živahno središče kulturnega in narodnoobrambnega delovanja. Kot sedmošolec sem bil pobudnik za izdajanje dijaškega glasila «Prvi cveti» in nekaj časa tudi njegov urednik. Že tu so torej začetki mojega časnikarstva in mojih literarnih prizadevanj. V listu je izšlo nekaj mojih pesniških prvencev. Med sodelavci je bil tudi pokojni slikar in kipar Nikolaj Pirnat. Med svoje sošolce štejem s ponosom akad. slikarja Boždarja Jakca in zasluženega narodnoobrambnega delavca in planinskega pisatelja Zorka Jelinčiča.

V jeseni l. 1920 se je večja skupina idrijskih maturantov vpisala na tedaj še mlado univerzo v Ljubljani. S prihodom v slovensko metropolo pa smo se primorski visokošolci znašli na usodnem razpotju. S podpisom rapalske mirovne pogodbe 12. novembra 1920 so nove meje odrezale naša rodna tla od svobodne domovine. V burnih dneh demonstracij in ranjenih mladih src je bilo treba misliti na prihodnost. Po posvetu z neutrudno dejavnimi predstavniki primorskih visokošolcev tov. Deklevo, Čebokliiem in Gorupom sem skupaj z dvema rojakoma sestavil pravila za ustanovitev akademskega podpornega društva «Prosveta» v Idriji. V tesnejši zvezi s tržaškim «Balka-

BOŽIDAR BORKO

(Nadaljevanje na 8. strani)

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 2.6, najnižja —0,7, ob 19. uri 2 stop., zračni tlak 1011,9 rahlo narašča, veter 8 km vzhodnik, vlaga 54%, nebo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 10,3 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 15. decembra
KRISTINA
Sonce vzide ob 7.39 in zatone ob 16.22. — Dolžina dneva 8.43. — Luna vzide ob 2.09 in zatone ob 13.10.
Jutri, PONEDELJEK, 16. decembra
ALBINA

SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Občinski svet bo kmalu razpravljal o združenju za slovensko gledališče

V združenje bo vstopila tudi občina - Sprejeti izvršilni načrti za novo športno palačo in državni umetniški zavod

Pod predsedstvom župana inž. Spacciinija se je včeraj sestal tržaški občinski odbor, ki je odobril vrsto važnih sklepov. Odborniki so sklenili, da bo odbor vnesel v dnevni red sedanjega zasedanja občinskega sveta sklep o ustanovitvi združenja za slovensko gledališče, v katero bo vstopila tudi tržaška občina. O tem vprašanju bo jutri ob 12. uri razpravljala posebna svetovalska komisija za vprašanje slovenskega gledališča.

Na seji so odobrili izvršilni načrt nove športne palače, ki bo stala 600 milijonov lir, izvršilni načrt državnega umetniškega zavoda, ki bo stal 650 milijonov lir, in izvršilni načart za gradnjo novega vrtca na Greti.

Poleg tega je bil odobren sklep o razpisu natečaja za gradnjo novega podmorskega vodovoda, o čemer bo razpravljal tudi občinski svet, in dokončni sklep o gradnji naprav za predelavo smeti na področju industrijskega pristanišča. Glede nove športne palače je odbor sklenil, da občina najame 140 milijonov lir posojila iz sklada za «športne kredite». Odobrili so tudi razna kanalizacijska dela za skupno 200 milijonov lir stroškov, stroške za popravilo stranskega dela pročelja občinske palače, telovadnice v Ul. della Valle in za razna popravila šolskih zgradb.

Zasedanje Mladinske konzulte

Danes ob 9.45 bo v strokovnem centru IRI pri Sv. Soboti študijsko zasedanje o temi: «Mladinska konzulta kot orodje mladinske politike», ki ga sklicuje Mladinska konzulta tržaške občine. Uvodno poročilo bo podal Giancarlo Moretti, član komisije za vprašanja mladine pri predsedstvu. V komisijah pa bodo razpravljali o temah Mladinske konzulte, o vprašanju dela, o šoli in o prostem času. Popoldne se konča zasedanje z odobritvijo resolucij. Zasedanja se bodo udeležili poleg članov konzulte zastopniki kulturnih in sindikalnih združenj kakor tudi predstavniki dijakov vseh višjih srednjih šol.

Otvoritev razstave prosvetnega dela v Škednju

Kot predzadnjo prireditev — poslednja bo jutrišnja svečana proslava — v okviru proslav za stoletnico ustanovitve Kmečke čitalnice v Škednju je odbor za te proslave pripravil v društvenih prostorih škedenjskega prosvetnega društva razstavo, ki nam preko fotokopij prvih dokumentov, preko slik, izvirnih dokumentov, društvenih značk, publikacij in najrazličnejšega drugega materiala pelje vse od leta 1868 in že kakega leta prej pa vse skozi izredno nagel vzpon narodnega osveščanja in ustreznega bogatega kulturnega, družbenega in športnega izživljanja v času avstrogorske oblasti do prehoda naših krajev pod italijansko oblast, ko je vse to tako bogato življenje pod silo razmer zaradi fašizma zamrlo, skoraj umrlo in se nato že v NOB začelo ponovno oživljati, da bi ob osvoboditvi kar bruhnilo spet v življenje. Nemogoče je vso to dokumentacijo, pa čeprav je le majhen odraz nekdanjega življenja, tu prikazati, zato se bomo k njej vrnili. Danes bi želeli le javnost opozoriti nanjo, saj je javnosti namenjena.

Predvsem pa je namenjena mlajšemu rodu, slovenski mladini, da si jo ogleda in se preko nje spozna z našo, v konkretnem primeru škedenjsko, preteklostjo in s preteklostjo Kolonkovca, kajti kdor ne pozna preteklosti svojega naroda, kdor svoje sedanjosti ne poveže z njo, je zelo verjetno, da bo v bodoče začel kaj kmalu omahovati kot je sinoči v svojem otvoritvenem govoru lepo povedal dr. Drago Dolgan, ki je sicer maloštevilnemu občinstvu z nekaj osnovnimi podatki hkrati pa z zelo očitnimi primeri in elementi, prikazal našo bogato preteklost, na katero bi še posebej mladina morala ali mogla povezati svojo in našo sedanjost.

Razstava bo odprta do 23. t.m. in priporočamo vsem, da si jo ogledajo.

Ostale vesti iz tržaške kronike berite na 2. strani.

Dodelitev 289 stanovanj IACP

Pokrajinska komisija za dodelitev ljudskih stanovanj sporoča, da je proučila vse prošnje, ki so prispele na podlagi razpisa IACP z dne 29. 10. 1967 o dodelitvi 289 ljudskih stanovanj. Komisija je sestavila prednostno lestvico, ki jo je sestavila na podlagi točk, dodeljenim prosilcem na podlagi člena 8 odloka predsednika republike štev. 655/64. Ta lestvica je objavljena na občinski oglasni deski. Proti njej je možen priziv na deželno komisijo za nadzorstvo nad ljudskimi hišami pri deželnem skrbništvu za javna dela. Vsi prizadeti se lahko obrnejo na tajništvo za ljudska stanovanja v Ul. Sv. Katerine 7. Komisija je objavila tudi imena 289 družinskih glavarjev, katerih so bila dodeljena stanovanja.

27-letnica ustrelitve P. Tomažiča in tovarišev

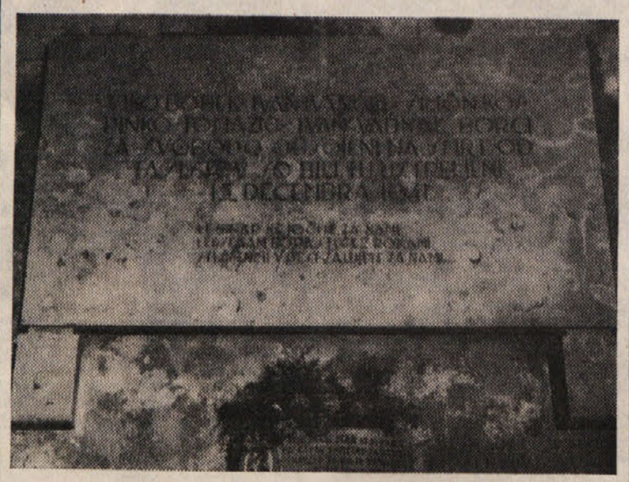

Danes mineva 27 let od dne, ko so fašisti ustrelili na openskem strelišču pet slovenskih antifašistov. Pod svinčenkami Mussolinijeve strahovlade so padli: Pinko Tomažič, Viko Bobek, Ivan Ivančič, Simon Kos ter Ivan Vadnal. Spomin na njihovo junaško smrt bo vedno ostal vklesan v srca našega ljudstva.

Natečaj za službe pri državnem zakladu

Pokrajinsko ravnateljstvo državnega zaklada v Trstu sporoča, da je bil razpisan natečaj za 60 mest pomožnega fukcionarja pokrajinskih ravnateljstev državnega zaklada. Prošnje za udeležbo na natečajih je treba poslati pokrajinskemu ravnateljstvu zaklada ali neposredno glavnemu ravnateljstvu zaklada v Rim do 30. t. m. Pokrajinsko ravnateljstvo zaklada v Trstu je na razpolago prizadetim za vse informacije vsak dan od 9.30 do 11.30.

Seja pokrajinskega odbora

Kot je predsednik pokrajine dr. Savona že sporočil na zadnji seji pokrajinskega sveta 11. t. m., je sklical včeraj ob 12.30 izredno sejo pokrajinskega odbora, da bi na njej proučili upravno - politični položaj v luči dogodkov v svetu ter potegnili iz tega zadevne zaključke.

Po kratki razpravi je odbor vzel na znanje pojasnila socialističnih odbornikov glede nekaterih pridržkov, kar se tiče načina in časa odstopa odbora, ter je odložil sejo na torek 17. t. m.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 14. decembra 1968 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 8 oseb.

UMRLI SO: 38-letna Nives Bandor, Ravasini, 81-letna Maria Peterlini vd. Bonfà, 69-letni Mario Ersetti, 70-letni Ambrogio Alessio, 77-letni Alfredo Ruggiero, 83-letna Anna Jakomin por. Elleri, 89-letna Emma Calzi vd. Muller, 79-letna Lucia Cattaruzza vd. Cattaruzza.

OKLICI: Prodajalec Guido Contini in prodajalka Maria Bazzara, kemik Ennio Sponza in urednica Rasagrazia Olivetto, pleskar Aldo Tommasini in gospodinja Edvige Damiani, delavec Vincenzo Cavarra in gospodinja Flora Smotlak, zidar Giovanni Stule in gospodinja Emma Druzina, pek Claudio Possega in prodajalka Anna Maria Piscanc, rudar Santino Palcich in gospodinja Lucia Vavala, risar Silvano Cavezzana in urednica Giuliana Zigant, prodajalec Luciano Babich in delavka Oliva Nesich, uradnik Fabio Macor in modistka Rina Giasche, akrobat Costantino Pasmakis in gospodinja Armanda Centassi, strojnik Roberto Crevatin in študentka Loretta Caligra, težak Giovanni Sabadin in gospodinja Giovanna Milohanovic, zidar Osvaldo Martini in akviziterka Olga Candussi, karoserist Fabio Depetri in delavka Sonja Prasel, finančar Mario Mina in gospodinja Sebastiana Cuccureddu, uradnik Antonio Zuccon in uradnica Itala Dal Corso, upokojenec Arcangelo Bellezza in gospodinja Giuseppa Castro, uradnik Gianfranco Nalli in uradnica Franca Fabian, varilec Giorgio Deola in gospodinja Graziella Benedetti, kuhar Giuseppe Viviani in gospodinja Juliana Eigl, zobozdravnik Fulvio Cainelli in dopisnica Brita Albert.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

All'Esculapio, Ul. Roma 15. INAM, Al Cammello, Drevored XX. septembra 4, Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43, Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Busolini, Ul. P. Revoltella 41, Pizzul - Cignola, Korzo Italija 14, Prendini, Ul. T. Vecellio 24, Serravallo, Trg Cavana 1.

LOTERIJA

BARI	75	86	88	68	24
CAGLIARI	78	17	53	68	82
FIRENCE	87	17	70	9	32
GENOVA	37	9	8	38	46
MILAN	27	17	76	15	52
NEAPELJ	49	62	63	47	40
PALERMO	43	73	72	32	7
RIM	8	54	6	74	39
TURIN	23	37	79	36	55
BENETKE	61	73	50	77	16

ENALOTTO

2 2 2 X 1 X X 1 1 2 2 X

Kvote: 12 točk — 4.938.000 lir, 11 točk — 173.600 lir, 10 točk — 15.800 lir.

Gledališča

Verdi

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za zadnjo predstavo Busonijeve opere «Izžrebana nevesta», ki bo danes ob 16. uri za dnevni red v vseh prostorih.

V sredo ob 21. uri bo v gledališču Verdi koncert zbora «Hilersberg» pod vodstvom Luciana Galliardija. Vstopnina je namenjena poplavljencem v Piemontu. Prodaja vstopnic se začne v ponedeljek pri blagajni gledališča.

Teatro Stabile

Današnja predstava «Morilec brez pleče» bo popoldanska ob 16.30.

Pri blagajni v Pasaži Protti so od ponedeljka dalje na razpolago tudi vstopnice za najavljeni predstavi v nemščini igralske skupine «Die Brücke»: Kafka «Grad» v petek, 20. t.m. in Lessing: «Rinna von Barnhelm», v soboto 21. t.m.

Kot že najavljeno bo danes, v nedeljo ob 11.30 v Avditoriju drugi od treh koncertov komornega orkestra «Ferruccio Busoni», pod vodstvom Alda Bellija v soorganizaciji s Teatrom Stabile. Na sporedu bodo glasbe Francesca Geminianija, Alessandra Mirta, Giuseppa Tartinija - Barisona in Bele Bartoka.

Kino

Nazionale 15,00 «Gioco perverso», A. Quinn, M. Chaine, C. Bergen, A. Karina. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Grattacielo 14.30 «Le dolcezze del peccato» Terry Torday. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Eden 14,30 «Silvestro e Gonzales, sfida all'ultimo pelo». Technicolor. Slikanice.
Fenice 15.00 «Joe Bass l'implacabile». S. Winters, Telly Savalas, Burt Lancaster.
Excelsior 15.00 «I cannoni di San Sebastian». Anthony Quinn, A. Comer, Charles Bronson. Technicolor.
Ritz 14.30 «Se incontri Sarana, prega per la tua morte». John Garko, K. Kinski. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Alabarda 14.30 «Nemici per la pelle». Louis De Funes, Technicolor. Zabavno.
Moderno 14.00 «Camelot». R. Harris, Vanessa Redgrave, Franco Nero. Tecnicolor.
Filodrammatico 16,30 «Il figlio di Aquila nera». Dix Palmer. Colorscope.
Aurora 15.00 «Sette spose per sette fratelli». Jane Powell. Technicolor.
Capitol 14.30 «Uffa papà, quanto rompi». Debbie Reynolds, James Garner. Technicolor.
Impero 15.00 «Meglio Vedova». Virna Lisi. Technicolor.
Vittorio Veneto 14.45 «Il dottor Faustus». Elizabeth Taylor, Richard Burton. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Garibaldi 15.00 «Tutti insieme appassionatamente». Julie Andrews, Christopher Plimes. Technicolor.
Astra 15,30 «La Bibbia». Technicolor.
Ideale 14,00 «Franco e Ciccio e le vedove allegre». F. Franchi, C. Ingrassia. Technicolor. Dve uri smeha.
Abbazia 14.30 «Troppo per vivere, poco per morire». C. Crook, D. Bianchi, S. Chaplin. Technicolor. Zabavno.

TEATRO «CRISTALLO»
Ul. Ghirlandaio 12

Danes, 15. decembra 1968 bo gledališka skupina **«RAF VALLONE»** uprizorila igro **«POGLED Z MOSTA»** za začetkom ob 16.30 in ob 21.15.

19. decembra t. l. bo operetna skupina **CALDERONI** uprizorila opereto **«CIN CI LA»**, 20. decembra opereto **«VESELA VDOVA»** in 21. decembra opereto **«DEŽELA ZVONČKOV»**. Za vse operete je začetek ob 21.15.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
KULTURNI DOM
DANILO GORINŠEK
RDEČA KAPICA
vesela pravljica v treh dejanjih
Scenograf: DEMETRIJ CEJ
Kostumograf: ANJA DOLENČEVA
Glasba: ALEKSANDER VODOPIVEC
Režiser: JOŽKO LUKEŠ
DANES, 15. decembra ob 16. uri
V ponedeljek, 16. decembra ob 16. uri
V torek, 17. decembra ob 16. uri
V četrtek, 19. decembra ob 16. uri
V nedeljo, 22. decembra ob 16. uri

V ponedeljek, 16. decembra ob 20.30 v Mali dvorani Kulturnega doma
PRVI JAVNI NASTOP STUDIA SG
Vstop prost! Vabljeni ljubitelji gledališča!

GOSTOVANJE DRAME NARODNEGA KAZALIŠTA «IVAN ZAJC» Z REKE
Marin Držić
SKOPUH
komedija v treh dejanjih
Priredba in režija: dr. Marko Fotez
Scenograf: prof. Antun Žunić
Kostumograf: Ružica Nenadović Sokolić
V SREDO, 18. DECEMBRA 1968 OB 20.30

ABONENTI SG IMAJO ZA GOSTOVANJE REŠKE DRAME 50 % POPUSTA.

Prodaja vstopnic za vse predstave vsak dan od 12 do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma: ob nedeljah in praznikih eno uro pred pričetkom predstav.

Odbor za proslavo
STOLETNICE KMEČKE ČITALNICE
v Škednju
Svečana proslava
OB STOLETNICI KMEČKE ČITALNICE
danes, 15. decembra ob 16. uri v kinodvorani v Škednju
Razstava
STOLETNEGA PROSVETNEGA DELA
v Škednju in na Kolonkovcu
do 23. decembra 1968
v prostorih Prosvetnega društva v Škednju

SAK JADRAN priredi
danes, 15. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Kulturnega doma
TRADICIONALNO BRUCOVANJE
Vabljeni vsi, ki so kadarkoli (v zadnjih dveh stoletjih) zahajali na univerzo. Za bruce je prisotnost obvezna.
Ob priložnosti bomo izdali prvo številko nove revije «MD».

Slovensko prosvetno društvo Igo Gruden v Nabrežini
priredi v nedeljo, 22. decembra ob 17. uri
PROSLAVO 25-LETNICE VSTAJE PRIMORSKEGA LJUDSTVA
Priložnostni govor bo imel A. Markovič. Sledil bo koncert pevskega zbora «Vasilij Mirk» s Proseka-Kontovela, ki bo izvajal partizanske pesmi.
Vljudno vabljeni!

SLOVENSKO GLEDALIŠČE GLASBENA MATICA SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA
priredijo v soboto, 21. decembra ob 21. uri v Kulturnem domu osrednjo
Cankarjevo proslavo
ob 50-letnici pisateljeve smrti.
Sodelujejo: **Filibert Benedetič, zbor Jacobus Gallus, Aleksander Vodopivec, Mira Sardočeva, Ivan Sancin, Stane Starešinič, Silvan Križmančič, Nora Janković.**
Narodna in študijska knjižnica je uredija razstavo izdaj Cankarjevih del.
Scena: Dimitrij Cej
Režija: Adrijan Rustja
Vstopnina: 300 lir, dijaki 100 lir. Predprodaja in rezervacija vstopnic v KD v soboto, 21.12. od 9. ure do začetka proslave.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA razpisuje v sodelovanju s Cankarjevo založbo ob 50-letnici smrti slovenskega pisatelja Ivana Cankarja
NATEČAJ
ki se ga lahko udeležijo učenci in dijaki vseh slovenskih šol, ki delujejo na ozemlju italijanske republike.
Zaradi enostavnejše izbire nagrajencev so pogoji natečaja delno, a ne bistveno spremenjeni, in sicer:
ILUSTRACIJA CANKARJEVE ČRTICE — osnovna in srednja šola. Ilustracije, ki morajo biti izročene do 20. decembra, bo ocenila strokovna komisija.
VIŠJE SREDNJE ŠOLE: knjižno nagrado prejmejo dijaki, ki bodo imeli v prvem tromesečju iz slovenščine poprečno oceno sedem in več.

KASA
V petek, 20. t.m. ob 20.30 bo v mali dvorani Kulturnega doma predaval **dr. DRAGO GANTAR** o temi:
PROSTI POKLIC KNJIGOVODJE.

Zimovanje v Zgornjih Gorjah pri Bledu
Prosimo vse prijavljence za zimovanje v Zgornjih Gorjah, da čimprej poravnajo oskrbnino za zimovanje in s tem dokončno potrdijo svojo udeležbo.
Komisija za doraščajočo mladino pri SKGZ

GLASBENA MATICA
vabi vse svoje člane na
REDNI OBČNI ZBOR
ki bo v sredo, 18. decembra ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani, Ulica Geppa 9.
Dnevni red:
1. otvoritev ter imenovanje skrutinatorjev, zapisnikarja in volilne komisije;
2. poročila:
   a) predsednika
   b) ravnatelja šole
   c) predsednika odbora orkestra
   d) blagajnika
   e) nadzornega odbora
3 sprememba statuta
4. diskusija
5 volitve
6. razno

Vabilo na občni zbor velja tudi za predstavnike osrednjih kulturno - prosvetnih ustanov, prosvetnih društev in tiska.
NADZORNI ODBOR

KMEČKA ZVEZA
vabi člane, kmete in polkmete
JUTRI ob 19.30
v osnovni šoli v **Sv. Križu** na predavanje **arh. Jagodica** o regulacijskih načrtih in kmetijstvu.

V Slovenskem klubu bo govoril v torek, 17. decembra ob 20.30 akademik
prof. dr. BRATKO KREFT
o zanimivi temi
ČANKAR ŽIVLJENJE IN DELO
ob 50-letnici pisateljeve smrti.
Večer je namenjen proslavi 50-letnice Cankarjeve smrti in bo istočasno uvod v osrednjo proslavo, ki bo 21. decembra v Kulturnem domu.
Vljudno vabljeni!

Razna obvestila

Prosvetno društvo France Prešeren v Boljuncu prosi svoje člane, da poravnajo članarino do konca leta. To obveznost lahko opravijo v nedeljah od 10.30 do 12. ure na sedežu društva.

Izleti

IZLET V LJUBLJANO NA DRSALNO REVIJO

Športno društvo «Polet» z Opčin vabi člane in prijatelje društva na avtobusni izlet v Ljubljano, ki bo združen z ogledom ameriške drsalne revije «Holiday on ice». Odhod ob 13. uri, povratek okrog 21.30. Cena vožnje 1.500 lir, vstopnica v športno dvorano «Tivoli» pa 900 ali 1.500 lir.

Prijave sprejema iz prijaznosti trgovina Skabar, Narodna ulica 42.

Športno društvo Zarja prireja dne 22. decembra izlet v Ljubljano na ogled svetovno znane revije HOLIDAY ON ICE. Kdor se želi udeležiti izleta naj se vpiše čimprej, ker je število vstopnic omejeno.

SPDT priredi 26. t.m. prvi enodnevni smučarski izlet v Kranjsko goro. Vpisovanje v Ul. Geppa 9.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» obvešča, da bo jutri, v ponedeljek 16. t.m. ob 20,30 odborova seja. Priporočamo polnoštevilno in točno udeležbo.

Mali oglasi

ZA HAMBURG ISCE bar - prodajalna sladoleda dekle lepe zunanjosti z vsaj malenkostnim znanjem nemščine. Ponudbe pisati: Claudio Barazutti, 2 Hamburg 28 - Marckmannstrasse 132 — Nemčija.

PODI IZ PLASTIKE, ploščice inozemskih in domačih znamk, platna s ritcem 2 m širine, umetni parketi, obloge stopnic, specializirana namestitev, brezplačni proračuni. ARTIGIANA POSATORI, Via Vidali 10, tel. 734-334.

«CITROEN» — mehanična delavnica Samaritani in Miceo in prodaja nadomestnih delov. Ulica Rittmayer 4/a.

SLOVENSKA DRUŽINA išče hišno pomočnico na ure ali stalno. Kliči telef. 79-177 v ponedeljek od 13. do 19. ure.

SEBOFLEX
VSE ZA KINO
IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53 - Tel. 733-361
Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

KRZNA
SUPER ELEGANTNI MODELI
VIŠJA KAKOVOST
VELIK PRIHRANEK
PELLICCERIA CERVO
TRST
Viale XX Settembre 16/III

BOUTIQUE
KOTEKS TOBUS
KOPER - HOTEL TRIGLAV
VAM NUDI PESTRO IZBIRO EKSKLUZIVNIH MODELOV RAZNIH EVROPSKIH ZNAMK
PREDVSEM MODERNO OBUTEV
USNJENO KONFEKCIJO
DAMSKE TORBICE
IN OSTALO USNJENO GALANTERIJO

Darovi in prispevki

Ob 20. obletnici smrti Antona Miklavca daruje v počastitev njegovega spomina nečakinja Marija Kette 1000 lir za Dijaško matico.

Ob 27. obletnici junaške smrti sina Pinka se ga spominja žalujoča mama Ema Tomažič in daruje v počastitev njegovega spomina 6000 lir za Dijaško matico, 3000 lir za Glasbeno matico in 3000 lir za športno združenje Bor.

V počastitev spomina pok. dr. Edka Križniča darujejo mesarji s podeželja 38.500 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

Ob 5. obletnici smrti nepozabnega sina Jadrana Dolenca daruje mama 5000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

Ob 5. obletnici smrti Mirka Kosmine darujeta Bijanka in Vilko Batič 1000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina dragega nečaka Pinka Tomažiča in tovarišev ob obletnici ustrelitve in v spomin 50-letnice smrti Ivana Cankarja darujeta Emil in Tončka Colja z družino 5000 lir za P.d. «Ivan Cankar». V isti namen daruje Stane Bidovec 1000 lir.

Ob peti obletnici smrti pok. Jadrana Dolenca darujeta Pepka in Mario Dolenc 2500 lir za spomenik padlih partizanov na Opčinah in 2500 lir za Finžgarjev dom na Opčinah.

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali in spremili na zadnji poti našega predragega

Josipa Strajna

se iskreno zahvaljujemo.

Žena, sinovi in ostali

Boljunec, 15. decembra 1968.
I.T.F., Ul. Zonta 3 tel. 38-006

IZJAVA UPRAVNE KOMISIJE ACEGATA

Občinska prevozna podjetja naj razširijo svoja območja

V ta namen naj bi prišlo do dogovorov med podjetji in do ustanovitve novih konzorcijev med krajevnimi ustanovami

Včeraj je upravna komisija Acegata zavzela novo stališče do vprašanja kolektivnih prevozov. Svojo usmeritev je najvišji organ občinskega podjetja povzel v dokumentu, ki razvija teme, katere so obravnavali na nedavnem vsedržavnem zasedanju o tem argumentu. Pri tem meni, da bo v okviru dežele Furlanije - Julijske krajine in s pomočjo posebnih ustanov moč sprejeti stvarne ukrepe upravnega in normativnega značaja ob priznanju družbene narave javnih prevozov, tako da bodo lahko občinska podjetja v deželi, bolj funkcionalno delovala in s tem bolje zadovoljila potrebam uporabnikov.

Dokument ugotavlja nadalje, da bi podjetja lahko bolje delovala v širšem okviru, kot so občine, ter predlaga, naj se razna vprašanja rešijo v organskem okviru organizacije podjetij, ki delujejo na tem sektorju. Zato bi morali revidirati razne koncesije, ki jih sedaj uživajo razne družbe. Dokument poudarja na koncu, da je občinsko podjetje v mejah avtonomije, ki jo dopušča zakon upravnemu organu podjetja, pripravljeno za vsakrsno sodelovanje na tehniško - upravni ravni z organi, ki bi jih ustanovili v ta namen, da bi dosegli bolj učinkovito organizacijo med raznimi podjetji, upoštevajoč potrebe, da se promet ne omejuje na občinski obseg, marveč razširi na večja področja.

K omenjenemu dokumentu upravne komisije Acegata so dodali eno izmed resolucij, ki so jih predložili na omenjenem vsedržavnem zasedanju javnih mestnih in predmestnih prevozov. Resolucija je zagovarjala predvsem čim večjo decentralizacijo v okviru organskega demokratičnega in enotnega načrtovanja, v korist krajevnih ustanov in javnih podjetij, pri čemer je treba nakazati tudi potrebna sredstva. Nadalje je resolucija poudarjala tudi pomen sodobne municipalizacije podjetij v okviru nove demokratične in dinamične zakonodaje z okrepitvijo avtonomije dežel, pokrajin in občin, ki bi se lahko same vzdrževale po reformi krajevnih financ. Zatem je v resoluciji poudarjena potreba po ugotovitvi smeri in gostote prometa, da bi lahko uresničili učinkovito organski sistem prevozov v deželi s skladnim sodelovanjem s krajevnimi ustanovami in deželnimi odbori za gospodarsko načrtovanje. Resolucija zahteva tudi preklic tako imenovane okrožnice «Taviani», ki je v nasprotju z načeli avtonomije, ter preklic okrožnice ministrstva za prevoze glede koncesije medobčinskih in medpokrajinskih avtomobilskih prog. Končno naj se prebrodi sedanji položaj z uvedbo novih instrumentov, ki bi omogočili razširitev občinskih in pokrajinskih podjetij na nova področja z dogovori med podjetji in z ustanovitvijo novih vrst konzorcijev med krajevnimi ustanovami.

Obnovljeni prostori zadružne gostilne v Dolini

Prejšnji teden je bila zadružna gostilna v Dolini zaprta zaradi obnovitvenih del.

Ko so v sredo ponovno odprli prenovljene gostinske prostore stalni obiskovalci skoro niso mogli verjeti, da je to isti, prejšnji lokal. Čeprav so bila izvedena v glavnem le pleskarska dela, izboljšanje stropne razsvetljave in nekaj manjših sprememb, učinkuje nova razporeditev izredno vabljivo in domače.

Za gostilniški «šank» se je ponovno vrnil Ivan, ki je moral pred meseci opustiti to delo zaradi bolezni.

VČERAJ NA OPENSKI POSTAJI

Odbijač vagona zmečkal železničarju prst

Včeraj se je na openski postaji pripetila hujša nesreča na delu. 49-letnemu železničarju Mariju Giurgievich z Opčin, Železniška ul. 8, je namreč odbijač vagona zmečkal prst.

Giurgievich je delal med dvema vagonoma. Enega je potiskal lokomotor, ko mu je desna roka zdrsnila med odbijača. Prav tedaj je lokomotor potisnil vagon naprej, odbijača sta trčila in zmečkala nesrečnemu železničarju prst. Na kraj nesreče so prihiteli drugi delavci in agenti železniške policije, ki so s svojim avtom prepeljali Giurgievicha v bolnišnico. Tu so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Ponesrečencu bodo morali verjetno prst odrezati.

Silvestrovanje
RESTAVRACIJA FURLAN - REPENTABOR
TEL. 227125
IGRAL BO PRIZNANI ORKESTER
SPREJEMAMO REZERVACIJE

Smisel brucovanja slovenskih akademikov

Letošnje brucovanje slovenskih akademikov v Trstu sovpada v čas, ko na univerzah vsega sveta vihra študentski upor. Upor proti okostenelim univerzitetnim strukturam, proti šolskemu avtoritarizmu in birokratizmu, proti zastarelosti in neprikladnosti učnih programov, proti nevzdržnim odnosom med profesorji - gospodarji in študenti - podložniki. V Franciji, Nemčiji, ZDA, na Češkoslovaškem, v ZAR in drugod prevzemajo študentje vodilno vlogo v političnem življenju. Iz omejenega protesta proti šolskemu sistemu je prešlo študentsko gibanje h kontestaciji celotnega družbeno političnega sistema, v katerega so vključeni. Pridobili so zavest, da je univerza le odraz nekega širšega družbenega sistema in da je mogoče spremeniti in izboljšati univerzo samo preko spremenitve družbe, v kateri hočejo biti polnopravni subjekti, ne pa brezglavi in akritični roboti, izpostavljeni tlačenju in izkoriščanju močnejšega.

Tudi v samem Trstu prihaja postopoma do izraza ta nova študentska zavest. Dokončno je minila doba, ko so tržaški italijanski študentje šli na ulice samo za to, da bi razgrajali, kričali «fora i s'ciavi» in razbijali izložbena stekla Tržaške knjigarne. V zadnjih dneh smo brali, da so srednješolci manifestirali po mestnih ulicah v znamenje solidarnosti s sicilskimi kmeti in delavci, na univerzi pa je moral predvčerajšnjim rektor odpovedati odprtje akademskega leta v strahu pred «kontestatorji». Že stare desničarske študente, ki so v preteklih letih nemoteno lovili bruce in jih pregnjali z neslanimi šalami, so jih pred nekaj dnevi bruci sami na univerzi pretepli.

V tako bistveno spremenjeni situaciji se bo marsikdo vprašal: kakšen pomen ima lahko danes brucovanje, se pravi izvajanje terorizma nad bruci in uveljavitev nesmiselne hierarhije med študenti? Brucovanje ni v bistvu nič drugega kot prenos na univerzitetno področje tistega avtoritarizma, tistega izkoriščanja šibkejšega po močnejšem, tiste grobe nedemokracije, ki se v različnih oblikah izraža v italijanskem in drugih družbenih sistemih.

In še: Študent, ki hoče, kot smo dejali, postati subjekt družbenega dogajanja, ki se hoče znebiti avtoritarizma in paternalizma, ki se zaveda svoje v bistvu revolucionarne funkcije proti sistemu, ki ga tlači, naj se samo zato, ker je pač prvo leto na univerzi, podredi terorizmu in izkoriščanju svojih starejših kolegov?

Iz vsega tega je razvidno, da je brucovanje v tradicionalni obliki danes popoln nesmisel. Zakaj torej današnje slovensko brucovanje?

Slovenski tržaški akademiki smo že zdavnaj prišli do ugotovitve, da so brucovanja, karkšna jih prirejajo naši italijanski kolegi, odraz preživelih tradicij, ki jih ne kaže obujati. Že zadnja leta je zadobivalo brucovanje «Jadrana» pomen študentskega praznika, na katerem smo sprejemali v svoj krog nove mlajše kolege, pa tudi priložnosti, da brezobzirno in brez hinavskih psevdomoralnih zadržkov kritiziramo vse neumnosti in krivice družbe, v kateri živimo.

Zaradi tega se nam je zdelo pravilno, da tudi v tako bistveno spremenjenem položaju ohranimo naše brucovanje. Zato pa smo si tem bolj prizadevali, da bi iz njega izločili vse tisto, kar je bilo mrtvega in nasprotujočega novemu duhu, ki je preplavil študentsko življenje. Brucovanje naj bo torej duhovito in razigrano srečanje starih in novih akademikov, prilika za medsebojno spoznavanje in zbližavanje, praznik mladine, ki se zaveda svojih nalog in dolžnosti, ne da bi se pri tem odrekla svoji mladostni živahnosti in vihravosti. Od starejših ljudi, ki se nam bodo pridružili v tem našem prazniku, in ki jih bomo z veseljem sprejeli, pričakujemo, da se ne bodo zgražali, če bodo slišali marsikaj, kar jim ne bo godilo, in da nas ne bodo obsojali, temveč da nas bodo skušali razumeti. **t. m. — a. v.**

RAZGOVOR Z DR. BUCCOM

Zadružno gospodarjenje odpira velike možnosti

Te dni so po raznih vaseh na Tržaškem predavanja za kmete, ki jih organizira Kmečka zveza. Naši strokovnjaki predavajo o vinogradništvu, cvetličarstvu, jusarskih zemljiščih, živinoreji in občinskih regulacijskih načrtih. Ob tej priliki se kmetje tudi pogovorijo s strokovnjaki o raznih stvareh, ki se tičejo kmetijstva in kmetijskega gospodarstva. Zdaj je najbolj primeren čas za taka predavanja, čeprav vreme ni prav prijetno.

Zdaj je tudi najbolj primeren čas, da se kmetje pogovorijo med seboj in s strokovnjaki tudi o zelo važnem vprašanju zadružnih oblik sodelovanja in da iz diskusij preidejo na uresničitev zamisli. O nujnosti ustanavljanja zadrug in o možnostih ter olajšavah, ki jih kmetje lahko dobijo za zadruge ali konzorcije, smo se te dni pogovarjali z dr. Bussom, ravnateljem kmetijskega nadzorništva v Trstu, ki se zelo zavzema, da bi se med našimi kmeti razvila zadružna miselnost in da bi predvsem ustanovili zadružne hleve in zadružne mlekarne. Pohvalil je pobudo skupine kmetov iz nabrežinske občine za ustanovitev zadruge, ki bo zgradila in vodila zadružni hlev. Pripomnil je, da je pobuda prišla iz vrst kmetov in da jo bosta podprla tako kmetijsko nadzorništvo kot deželno odborništvo za kmetijstvo, ki je zagotovilo svoj prispevek. To je prva tovrstno pobuda na našem področju, zelo koristno pa bi bilo, da bi sledile tudi pobude za ustanovitev zadružne mlekarne.

Problem ohranitve in razvoja živinoreje je predvsem povezan s prodajno ceno mleka. Edina pot za dosego višje cene pa je, da se proizvod valorizira in da ga proizvajalec v zadružni obliki neposredno dostavi potrošniku. Za znižanje proizvodnih stroškov, zlasti kar se tiče nakupa raznih krmil, pa je tudi edina rešitev v zadružni obliki nakupa in distribucije. Živinorejci sami se ne zavedajo, koliko težkih tisočakov bi lahko prihranili, če bi na primer skupno kupili koruzo in druga krmila. Pri vsem tem je treba še upoštevati dejstvo, da dežela in država dajeta največje prispevke prav za razvoj zadružnih oblik v kmetijstvu. Res je sicer, da se uresničitev marsikatere pobude zavlačuje zaradi birokratizma, toda zaradi tega ne smemo zanemarjati možnosti in čakati križem rok. Z ene strani je treba proučiti vse možnosti zadružnih oblik in ustanoviti, po potrebi, razne zadruge, z druge strani pa se je treba zavzemati in zahtevati odstranitev nepotrebnih birokratskih ovir. Vsaka pobuda pa mora priti od samih kmetov, poudarja dr. Bucco, ker le tako bo dosegla uspeh. Dr. Bucco ima kot strokovnjak mnogo izkušenj zlasti glede zadružnih mlekarn in pravi, da bi bila zadružna mlekarna na Tržaškem zelo potrebna ter koristna. Kmetje sami se morajo o tem prepričati, ustanoviti zadružno mlekarno in jo sami voditi. Mnogi živinorejci se že zavedajo, da bodo le z ustanovitvijo zadružne mlekarne lahko rešili problem mleka, prepričati pa se morajo še nekateri, ki dvomijo in so nezaupljivi.

ZBOR SLOVENSKIH MADRIGALISTOV
BO MED BOŽIČNIMI IN NOVOLETNIMI PRAZNIKI

VAŠ NAJBOLJŠI PRIJATELJ
NA ENI SAMI GRAMOFONSKI PLOŠČI VAM ZAPOJE KAR

7 BOŽIČNIH PESMI

Na polnoči gredo — Glej zvezdice božje — Sveta noč — Prišla je lepa sveta noč — Zveličar nam se je rodil — Raduj, človek moj — Zveličar nam je rojen

NA VOLJO SO VAM TUDI VSAKOVRSTNE DRUGE GRAMOFONSKE PLOŠČE!

tržaška knjigarna
TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61.792

KAKO JE Z LETOŠNJO OLJČNO LETINO PRI NAS

S tovornjakom oljk iz Brega v oljarno v Bassano del Grappa

Prihodnji teden bodo odpeljali še en tovornjak - Letošnji odstotek olja dosega 27 litrov na 100 kg zrnja

V ponedeljek 9. decembra, takoj po polnoči, je odpeljal tovornjak iz Boršta nad 30 stotov oljk v oljarno v Bassano del Grappa. S tovornjakom so se odpeljali tudi nekateri pridelovalci oljk, nekateri pa so šli z zasebnimi vozili.

Pripomniti moram, da ta tovor oljk je bil last tudi nekaterih pridelovalcev iz Boljunca, Doline in celo s Prebenega. V prihodnjem tednu bo odpeljal še en tovornjak.

V prejšnjih časih so sicer obstajale v vaseh v Bregu primitivne, lasene stiskalnice za oljke, imenovane «torkle», ki pa zaradi tehničnih pomanjkljivosti nikakor niso mogle v polnem izkoristiti pridelka. Še mnogo olja je ostalo v nepopolno zmletih in premalo stisnjenih pogačah (te so imenovali «nogle»), ki so jih potem ali pokurili ali pa enostavno vrgli na gnojišča. — Takih «torkel» sedaj ni več. Lastniki so jih opustili, ker so bili dohodki od tega tako nizki, da niso krili stroškov.

Pridelovalci oljk so v naslednjih letih vozili oljke v razne druge oljarne v Trst, k Domju, na Plavje in drugam. Večkrat so bili z uspehom nezadovoljni, bodisi vsled prenizkega odstotka olja, bodisi iz drugih vzrokov.

Končno so s posredovanjem tržaškega kmetijskega nadzorništva pričeli voziti ta tako važni pridelek v Bassano, ki je od tu oddaljen nad 200 km. Kljub temu so z uspehom precej zadovoljni. K temu je med drugim pripomogla tudi točna in zelo ugodna izdelava, kot tudi umevnost in prijaznost lastnika oljarne g. Gnesotto in njegovih sinov.

Na mojo željo mi je eden od sinov dal nekaj podatkov. Oljarna deluje že od leta 1926. Sedanji stroji so bili nabavljeni pred desetimi leti. Dnevno predelajo od 30 do 40 stotov oljk. Mlin, ki dobesedno spremeni zrnje v gosto kašo, stiskalnica na hidravlični pritisk in pa čistilnik, iz katerega priteče čisto, rumeno olje. Posamezni proces 3-4 stotov oljk traja še ne poldrugo uro. Red in snaga v obširni svetli delavnici napravita na obiskovalca prijeten vtis.

Letos so pričeli z delom 2. decembra in bodo delali dokler bo zrnja, oljk dovolj.

Letošnji pridelek oljk v Bregu ni bil kaj obilen. Mnogo dreves je bilo povsem praznih. Temu je najbrž bilo krivo neugodno vreme v času cvetenja. Oljke navadno cvetejo v prvi polovici maja. Nasprotno pa oljčna muška letos ni napravila občutne škode.

Odstotek olja je bil letos nekoliko nižji od lanskega, vendar je dosegel 27 t. j. iz sto kg zrnja 27 litrov olja.

Smotrno obdelovanje, gnojenje in pravilno obrezovanje oljčnih dreves bi lahko izdatno poplačalo obdelovalčev trud.

M. Marc

ŠTIVAN

Umrl je Jože Pernarčič

V soboto, 7. decembra, je po kratki bolezni umrl v tržaški bolnišnici Jože Pernarčič iz Štivana štev. 19. V ponedeljek, kljub slabemu vremenu, ga je spremilo na zadnji poti poleg svojcev in sorodnikov tudi mnogo domačinov. Zdaj počiva na domačem pokopališču, tam med Štivanom in Devinom.

Pokojni Pernarčič, menda najstarejši Štivančan, se je rodil 12. 5. 1887. Marsikaj je vedel povedati o svojem Štivanu in o starih časih. Že v mladih letih je moral krepko delati in si je služil kruh kot delavec zdaj tu, zdaj tam, potem pa je končno le dobil stalno zaposlitev pri vodovodu Acegata, kjer je delal dokler ni bil upokojen. V prvi vojni je bil na ruski in na italijanski fronti. Leta 1922 se je poročil z Amalijo Legiša iz Medje vasi, ki mu je povila 5 otrok, od katerih sta še živa sin Pepi in hčerka Emilija. Hčerko Mirico, ki je imela komaj 19 let, je smrtno povozil vojaški kamion za časa bivše ZVU, sin Aleksander pa je padel kot borec v prekomorski brigadi.

Jože Pernarčič je bil prava kraška korenina, zaveden Slovenec. Šteli smo ga med zveste naročnike Primorskega dnevnika. Ko je zjutraj vstal in popil kavo, je vsak dan najprej segel po našem dnevniku.

Naj mu bo lahka domača zemlja, ženi, sinu in hčeri izrekamo globoko sožalje.

REDEK JUBILEJ PROSVETNEGA DELOVANJA

Josip Sancin - Šarnek iz Doline je že petdeset let aktiven pevec

Začel je leta 1918 in še danes poje v dolinskem zboru «Valentin Vodnik»

Pred dnevi me je dolinski prijatelj povabil: «Pridi z menoj, seznanil te bom z našim zborovskim veteranom. Že 50 let je na pevskih barikadah, pa je v našem zboru še vedno zvonki drugi tenor...»

Bila je nedelja že skoraj v mraku, ko sva z avtomobilom zapeljala na dvorišče na številki 112 v klancu iznad dolinskega trga, kjer živi od svojega rojstva Josip Sancin — Šarnek po domače. Sin Pepi si je dal opravka pri živini. *«Kar v kuhinjo stopita, če iščeta očeta. Ko opravim, pridem tudi jaz.»*

Medtem smo se spoznali in še preden smo navezali razgovor, sva se morala s prijateljem odločiti za črno ali za belo. Kdo bi pomišljal, izbrala sva belo iz grozdja iztisnjeno in v domači kleti dozorelo.

«Če res pojem že petdeset let? Morda še kaj več, no pa da bo številka okrogla, recimo, da teče letos petdeseto leto, ko smo se takoj po prvi svetovni vojni leta 1918 zbrali «fantje na vasi» in zapeli. Pa nas je slišal pokojni Pangerc, narodni poslanec na Dunaju, cerkveni pevovodja in dolinski gostilničar. «Lepe glasove imate fantje, kaj ne bi stopili v mojo dvorano (bila je v resnici večja gostilniška soba) 'na tali'...»

In tako se je začelo zares. Pod Pangerčevim vodstvom smo vadili vsak večer. Bilo nas je mladih in starih, za začetek kar lepo število. Katere so bile prve, vprašujete? Prav dobro se jih spominjam: «Planinska», «Slava delu», «Iz bratskog», «Buči morje Adrijansko» pa seveda naša stara dolinska «Temna noč se je storila». Tudi v cerkvi smo peli «Oče večni» in «Ozri» na Novo leto.

Za Silvestrov večer osemnajstega leta smo prvič nastopili pri Pangercu na skromni prireditvi s petjem in zabavo. Ker pa so prihajali k zboru vedno novi, je Pangerčeva dvorana postala kmalu pretesna. V letu 1919 smo se zato preselili v drugo pri Josipu Oti — pri Petrincu po domače, kjer smo imeli tudi čitalnico in družabne prostore, učil pa nas je še vedno stari Pangerc in še vedno smo gojili narodno in cerkveno pesem, čeprav je cerkveno petje vodil tudi Jereb, oče našega znanega šolnika Milana. Za pust smo imeli spet prireditev pri Pangercu, veselico in ples pa pri Luketu, kjer je sedaj dvorana.

Zbor, imenoval se je seveda še naprej «Valentin Vodnik», je leta 1920 štel okrog 40 članov, moških in žensk. Vadili in nastopali smo redno v cerkvi, pri društvenih prireditvah in veselicah. Niti dvajset let nisem imel takrat pa se mi zdi, kot da je še vse živo pred menoj, čeprav se že bližam sedemdesetemu. Je že tako, da spomin na lepo nikoli ne zatone.»

število pevcev od začetnih 40 v kasnejših letih upadlo iz razumljivih razlogov. Spominjam se, da nas je bilo, ko je bil leta 1936 za župnika Bidovec, kakih dvajset. Bidovec, ta je bil res pravi duhovnik, malo takih smo imeli v vasi. Žal so ga leta 1936 aretirali...»

Žena Karlina je medtem prinesla nekaj starih, že obledelih slik iz tistih časih in mogoče so tudi te slike Josipu Sancinu-Šarneku pomagale osvežiti spomin na nekatere dogodke, na primer na vsakoletno nastopanje v jami na Socerbu za 24. maja, kjer je bilo dovolj na skrivnem, da je poleg cerkvenih lahko začonela tud. takrat še posebno priljubljena «Buči morje Adrijansko». Toda bilo je 38 ali 39. leta, ko so nekaj dni pozneje, biti je moralo 27. maja — pravi Josip — prišli karabinjerji in odpeljali na zaslišanje najprej Karlinčičevega Pepeta potem še Marca, Lojzeta, Šivca in še nekatere.

«Vse so hoteli vedeti, kdo nas uči, kje pojemo, če pojemo poleg cerkvenih tudi narodne in drugo. Seveda nismo vedeli ničesar. Če nas je kdo učil? Kdo neki, kar sami smo se naučili peti kot smo pesmi slišali od drugih! Naredili so zapisnik in potem so nas izpustili. Za tri kralje smo peli slovensko mašo, cerkev je bila polna pa ne samo zaradi cerkvene pobožnosti temveč predvsem zaradi petja. Glaske smo imeli dvojne, na eni strani cerkvene, na drugi pa narodne pesmi...»

Potem so prišla vojna leta. Mlade so, kolikor jih niso že prej, strpali v «posebne bataljone», doma pa se je vedno bolj razširjalo narodnoosvobodilno gibanje, ki je pri nas imelo svoje globoke korenine prav v narodnem življenju v okviru pevskih zborov in prosvetnih ter mladinskih društev. Petje sicer tudi v Dolini ni povsem zamrlo. Ohranilo se je v cerkvi, kolikor je pač ostalo doma starejših pevcev in pevk, toda vsa angažiranost naših ljudi je bila vključena v veličastni osvobodilni boj. In Sancinovi-Šarnekovi lahko o tem res mnogo povedo, saj so bili vsi z vso dušo in srcem vključeni v Osvobodilno fronto in borbo: Josip sam in njegova simpatična žena (z nevertjetnim darom za pripovedovanje in izrednim spominom) z zavzetim in ničkolikokrat življenjsko nevarnim aktivističnim delom, sin Pepi najprej kot borec I. prekomorske brigade in pozneje po ujetništvu interniranec v Nemčiji, hčerki Darinka kot partizanska in terenska kurirka, Draga kot bolničarka. Prvi sedež OF je bil v kleti pri Šarnekovih, partizanski tisk in zdravila so skrivali, tudi po štirikrat in petkrat na dan pekli kruh za partizane in pripravili tudi do 50 kosil, partizani so pr. njih prenočevali, nekajkrat celo istočasno, ko so Nemci šarili po hiši in imeli konje na dvorišču.

Pa kaj bi, povedo ker so ponosni na svojo preteklost in na svoj prispevek naši borbi, ne pa zato, da bi se hvalili.

Po osvoboditvi je domača prosveta oživela in z njo mešani zbor «Valentin Vodnik». Šarnekov drugi tenor je spet lahko brez nevarnosti zapel slovensko narodno in jo tudi je. Najprej je zbor nekaj časa vodil Pavle, ko pa se je izselil v Ameriko, ga je prevzel Cveto Marc, sin našega znanega borštanskega prijatelja Miloša. Potem ga je po potrebi vodil Svetko Grgič, že kar lepo število let pa ga ima v rokah domačin Ignacij Ota.

Vse to je seveda sedanjost ali komaj bližnja preteklost. Spominov je na pretek saj je bil zbor vsa povojna leta tudi mimo kakšne začasne krize vedno aktiven in Josip Sancin-Šarnek tudi. Pa vendar:

«Najbolj mi je ostal v spominu naš prvi nastop l. 1948 v Mariboru,» pravi in sin Pepi mu pomaga: *«Z godbo so nas pričakali in dekleta so nas zasipala z rožami. Pa da bi slišal, kako smo zapeli «Vstani mladina»! Takega navdušenja še zlepa nisem doživel. Tudi ko smo drugič gostovali v Mariboru pa na Prežihovem rojstnem domu, je bilo lepo. Peli smo tudi v Ljubljani, v Trbovljah, v Rogaški Slatini, na ljubljanskem, koprskem in tržaškem radiu in peli smo doma, na Prešernovih proslavah, na raznih revijah naših zborov in še in še, kdo bi si vse zapomnil...»*

Kdor ima za seboj 50 let aktivnega petja v domačem pevskem zboru, kdor ima za sebo toliko let življenja s pesmijo kot jih ima Josip Sancin-Šarnek, zasluži ne samo spoštovanje, temveč tudi priznanje. Njim se moramo zahvaliti, da se je slovenska pesem pr nas pretolkla skozi težke čase, njim, da so jo negovali in ji nudili v srcih najbolj varen pristan, njim, da so jo vcepili v srca otrok in njim, da jo — kot naš jubilant — še vedno pojo sebi v radost mladim za zgled in nam vsem v spodbudo.

JOŽE KOREN

PROSVETNO DRUŠTVO VALENTIN VODNIK
Dolina
priredi v četrtek, 19. decembra ob 20.30

svečano prireditev

na čast svojemu pevcu Josipu Sancinu, ki praznuje prav v teh dneh 50-letnico petja v domačem zboru.

SV. IVAN

Lojzetu Placerju v hvaležen spomin

Jutri bo minilo dva tedna odkar so številni Svetoivančani ter drugi prijatelji in znanci spremili k zadnjem počitku Alojza Placerja, zavednega, in poštenega Slovenca ter zvestega člana in dolgoletnega odbornika prosvetnega društva «Slavko Škamperle».

«Gigi», kot so ga imenovali Svetoivančani, se ni rodil pri sv. Ivanu, temveč v Lokvi pri Divači in se preselil v naše mesto leta 1911. Kot zaveden in napreden Slovenec je Alojz Placer vedno bil ob strani svojega ljudstva. Vedno je zahajal najprej v svetoivanski Narodni dom, po drugi svetovni vojni pa je bil eden prvih članov prosvetnega društva «Slavko Škamperle» ter mu ostal zvest do smrti. Dolgo let je bil v odboru društva, celih 14 pa je pokojni Placer bil marljiv in priden gospodar društva do pred dvema letoma, ko je slavil svojo osemdeseto letnico in so mu člani poklonili zlato kolajno in pergament v znak zahvale za vse kar je naredil za društvo.

Ne samo člani društva, temveč vsi Svetoivančani so ga cenili in spoštovali ter bodo ohranili v trajnem spominu tega zavednega, poštenega in dobrega človeka, ki je bil vedno pripravljen pomagati vsakemu, ki se je k njemu ob kakršnikoli priliki zatekel.

Zanj lahko ponovimo zadnje besede, ki jih je v svoji pesmici napisala pred dnevi Svetoivančanka Marija Mijot: «O drage Placer, kadu n'n buo pej n'n panudu zdej — bombončke z mjete?»

Aretirana skupina tatov iz Niša

Včeraj je tržaški policiji uspelo priti na sled tolpi tatov, ki so periodično obiskovali naše mesto in na premeten način kradli po trgovinah in veleblagovnicah.

Gre za štiri mlade nepridiprave, ki jim je delo v domačem Nišu smrdelo: za 17-letnega Memetović Mileta, 30-letnega Asanovića Murata, Mekića Resima, starega 28 let in pa Ismailovića Sevketa, ki je med vsemi najstarejši (ima 40 let) in si je verjetno tudi izmislil način, kako se da živeti brez dela.

Skupina je organizirano prihajala iz Niša v naše mesto vsakih petnajst dni. V žepu Asanovića se je bohotil šop dinarskih desettisočakov, ki jih je kaj rad razkazoval lastnikom trgovin in prodajalcem v veleblagovnicah. Zatrjeval je, da bi rad kupil nekaj blaga, a ne ve kje denar menjati. Medtem ko so se prodajalci posvetovali, so trije pajdaši spravljali pod svoje plašče vse, kar se je ukrasti dalo. Naj spomnimo samo na drzno krajo velike harmonike pred nekaj meseci v trgovini Bardelli v mestnem centru.

Tokrat pa jim ni uspelo. Asanović in trojica so vstopili predvčerajšnjim zjutraj v trgovino «Astra» v Ul. Dante 3. Medtem ko je Asanović Povpraševal po menjalnici, so drugi trije skrili pod plašče sedem dragocenih soboljih krzen. Minilo je pol ure in kupcev ni bilo nazaj. Lastnica je v dvomu pregledala krzna in ugotovila, da manjkajo sedem krzen manj. Takoj je telefonirala policiji, ki je organizirala koordinirano iskanje značilne četverice v ulicah mestnega centra. Ko so jih našli in pridržali na kvesturi na njih ni bilo več ukradenega blaga. Zato so agenti letečega oddelka obšli vse mestne hotele in končno našli v nekem penzijonu sobo, ki jo je najela četverica. V njej je pod zimnico bilo skrito ukradeno blago, prej omenjena krzna, nato pa še gramofon, ženski volneni sviter, ženska obleka in nekaj drobnarij. Sele po najdbi ukradenega blaga so zasačeni uzmovičі priznali vse, tudi tatvino harmonike, ki so jo bili že zdavnaj prodali v Jugoslaviji.

KJE BOMO SILVESTROVALI?

HOTEL SLON - LJUBLJANA
pripravlja veliko silvestrovanje. Igrajo trije znani orkestri. Priporočamo se za pravočasno rezerviranje.

HOTEL UNION - LJUBLJANA
Vas vabi na prijetno silvestrovanje, ki bo v vseh prostorih restavracije in kavarne.
Igrajo in pojejo «BENEŠKI FANTJE» v kavarni, v restavraciji pa «LITIJSKI FANTJE». V restavraciji bogat silvestrski menu za 60 n. din. V kavarni za 35 n. din. PRIDITE, NE BO VAM ŽAL. — HKRATI ŽELIMO VSEM SREČNO NOVO LETO 1969.

HOTEL TRIGLAV KOPER
Tel. 21650
HOTEL ŽUŠTERNA - Tel. 21640
MOTEL «RIŽANA» V RIŽANI
pripravljajo veliko silvestrovanje z bogatim silvestrskim menujem. Rezervacije sprejemajo recepcije.

HOTEL «PIRAN» V PIRANU
Prireja veliko silvestrovanje v RESTAVRACIJI PUNTA z bogatim silvestrskim menujem in v BARU «TRI PAPIGE» z mrzlim bifejem in artističnim programom. Priporočamo pravočasno rezervacijo. Tel. 73508 — 73314.

PRIJETNO SILVESTROVANJE V RESTAVRACIJI «MARINELLA»
Pohitite z rezervacijo miz!

GOSTINSKO PODJETJE «SEŽANA»
prireja prijetna silvestrovanja v HOTELU TRIGLAV in v HOTELU TABOR v SEŽANI. Igrata priznana orkestra. Cena 70 novih din. Priporočamo se za pravočasne rezervacije. Tel. Triglav 73165 — Tabor 73034.

HOTEL PALACE PORTOROŽ
vabi na veliko silvestrovanje dne 31. 12. 1968 v prostorih hotela PALACE in v vseh prostorih novega in starega objekta «JADRAN» v Portorožu.
Izredna izbira domačih mesnih in ribjih specialitet. Za veselo razpoloženje bodo skrbeli renomirani orkestri. Rezervacije sprejema HOTEL PALACE - PORTOROŽ tel. 73145.
Prijetno silvestrovanje v vseh prostorih

HOTEL CENTRAL RIVIERA PORTOROŽ
Pripravlja tradicionalno silvestrovanje z bogatim menujem v vseh prostorih hotela ter v nočnem baru z mrzlim bifejem. Priporočamo rezervacije tel. 73138 — 73139.

PARK HOTEL V NOVI GORICI
Cene: v restavraciji n. din 100.—. V nočnem baru n. din 120.—. V kavarni n. din 50.—. Rezervacije so v prodaji v recepciji hotela tel 21442.

HOTEL LEV LJUBLJANA
Prireja veliko silvestrovanje. Tri godbe in pevci — topli in mrzli bife na voljo vso noč brez omejitve. Rezervacija AURORA VIAGGI. Trst Ul. Cicerone 4, tel. 29243.

TRST Ul. Boccaccio 3
Telefon 28-373
POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI v vse kraje tudi v inozemstvo

CASINÒ OPATIJA-ABBAZIA

pripravlja pester Silvestrov večer

V prijetni atmosferi boste pričakovali novo leto

V CENO ZA VSTOPNINO JE VKLJUČENO:
— Vstop v igralne dvorane in v bar kazinoja
— Aperitiv
— Mrzli bife v obilju in po želji
— Domače pijače v obilju in po želji
— Žeton za igranje v vrednosti N. din 20.—
— Garderoba
— Peneče se vino (spumante) opolnoči.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 15. t. m. ob 16. uri Cinemascope barvni briljantni film:

LA BISBETICA DOMATA
(Ukročena trmoglavka)

Igrata: ELIZABET TAYLOR in RICHARD BURTON

NAŠE KORENINE

Lucija Kraljeva-Mežnarjeva je čila slavila 80-letnico

Po vsej verjetnosti je bilo vreme v teh dneh pred osemdesetimi leti bolj milo. Prav gotovo ni burja v tistih dneh tako rezala do kosti, kot te dni, kajti sicer bi verjetno ne mogli z veseljem pisati o slavljenki, ki jo omenjamo danes. V Trebčah pri Mežnarjevih je v četrtek 12. t.m. slavila svoj osemdeseti rojstni dan in naslednjega dne god Lucija Kralj. Čemu smo omenjali vreme pred osemdesetimi leti? Kakor nam je sama slavljenka pripovedovala, je njeno ime povezano tudi s tem, kajti njena mati je bila mlekarica in je sleherni dan nosila mleko v mesto. In tistega «usodnega» dne je morala z jerbasem spet na pot, pa čeprav se je bližal trenutek. In ko se je vračala iz mesta proti domu, so jo pri Kolonji popadli porodni krči. Tedaj ni bilo, kot je danes. Zdravniška in druga oskrba je bila le daljni sen. Ko druge pomoči ni bilo, je porodnica legla ob rob ceste in ob pomoči neke mlekarice z Opčin, je kmalu zavekal otročiček, današnja slavljenka, ki se je torej rodila ob robu ceste, brez sleherne zdravniške ali kake druge primerne pomoči. Seveda ob hladnem dnevu.

Čeprav se je današnja slavljenka tako zgodaj srečala s tegobami življenja, je vendarle zdržala še težavnejše dni, ko je morala že zgodaj začeti služiti kruh, nakar je kmaj leto dni po poroki z majhnim otročičkom ostala vdova in je zato morala prevzeti nase vso skrb in vse breme. Čeprav je tako zgodaj odovela, se ni več poročila in je vso svojo skrb posvetila sinu in domačiji, na kateri še vedno živi skupno z družino sina Emila, ki ji danes vrača njeno skrb zanj.

Kljub osemdesetim letom je še vedno zdrava in čila, tako da še vedno dela in je celo v teh dneh, ko je tako hladno, večkrat šla v gozd po drva, pa čeprav se njen jezijo nanjo, ker da ji to ni potrebno in da bi morala bolj paziti na svoje zdravje. Slavljenka pa ne more držati roke križem in tudi sicer je vedno prijetno razpoložena in raje bolj vesela kot otožna.

Ob tem lepem jubileju ji skupno z njenimi dragimi, voščimo tudi mi še dolgo let zdravja in sreče.

Antonija Lovriha - Poljerjeva je slavila svoj 85. rojstni dan

Ko smo se pred dnevi pojavili v Dolini na hišni številki 133 pri «Poljerjevih» kot jim pravijo domačini, ter vprašali prijazno in veselo ženico, ki je sedela in šivala blizu pečice, če je zares ona tista, ki je pred dnevi slavila 85. rojstni dan, nam je odgovorila: «Bejžte, bejžte, nisem lepa in mlada, da me bi malali po dnevniku. Kaj nimate mlade pupe za jih dat u dnevnik, in ne tako staro ženo, kot sem jaz?»

Antonija Lovriha «Poljerjeva» se ni rodila v Dolini. Prišla je v to vas, ko ji je bilo komaj sedem let, ker je bil njen oče premeščen z Vrhnike v ta kraj, kot občinski tajnik.

Antonija Marks, ta je njen dekliški priimek, se je rodila 9. decembra 1883. na Vrhniki. Ko je prišla z družino v Dolino je tu obiskovala ljudsko šolo in jo z uspehom tudi končala. V mladih letih je današnja slavljenka poleg vsakdanjega dela, našla toliko časa, da je zahajala na vaje, tako k cerkvenemu pevskemu zboru, kot tudi k zboru domačega prosvetnega društva «V. Vodnik», ker pač je ljubila in ljubi še dandanes lepo slovensko pesem, in je seveda Antonija najstarejša pevka v vasi. Antonija Lovriha pa ni bila samo pevka, bila je tudi članica domače dramske skupine pri vaškem prosvetnem društvu ter je kot nadarjena igralka večkrat nastopila na odru v raznih igrah in na raznih prireditvah.

Leta 1912 se je Antonija poročila z domačinom Josipom Lovriho in sta skupaj leta 1962 slavila zlato poroko. V zakonu je povila štiri otroke, ki so vsi živi ter jih vzgojila v zavedne in poštene Slovence. Tudi po poroki je naša slavljenka vedno delala tako na domu kot tudi na kmetiji, poleg tega pa še prala, da je pripomogla k vzdrževanju družine. Čestitkam otrok, sorodnikov ter vseh prijateljev, se pridružuje tudi naš dnevnik in ji kliče še mnogo srečnih in zdravih let, da bi skupaj s svojim možem slavila diamantno poroko in še naprej!...

M. M.

PD/12

KRZNARSTVO PELLICCERIA
NINO FERLUGA
VISCO - 3 km od Palmanove
Tel 99-626
Vse vrste krzna izvršujemo naročila po meri. Specializirani v izdelavi krzna «cincilla». Razno vrstna popravila
Najugodnejše cene!

POTOVALNI IN TURISTIČNI URAD «AURORA»

TRST, UL. CICERONE 4, TEL. 29-243

sporoča, da ima na razpolago še nekaj sob za zimovanje na Pokljuki v «Sporthotelu» ter v hotelu «Zlatorog» v Bohinju. Desetdnevno bivanje od 24 do 26.000 lir.

Na razpodago je še tudi nekaj prostorov za avtobusni izlet v Bohinj, in sicer od 25. do 29. decembra z bivanjem v hotelu «Zlatorog» ter možnostjo smučanja na Voglu. Cena izleta 17.500 lir.

Začelo se je vpisovanje za dvodnevni avtobusni izlet v **Kranjsko goro** dne 5. in 6. januarja 1969. Bivanje v hotelu «PRISANK». Cena izleta 7.500 lir.

Za silvestrovanje imamo še nekaj prostorov za avtobusni izlet v Ljubljano — hotel «LEV». Cena je 16.500 lir, vključno vožnja, prenočišče ter zajtrk in kosilo 1. januarja. Kdor potuje s svojim prevoznim sredstvom plača 2.000 lir manj.

Cena za silvestrovanje v kristalni dvorani hotela «KVARNER» v Opatiji je 10.800 lir. V ceni je vključeno tudi prenočišče zajtrk in kosilo 1. januarja.

Za silvestrovanje v hotelu «TRIGLAV» v Kopru sprejemamo rezervacije do 20. t. m. Cena je 5.000 lir.

PODROBNEJŠE INFORMACIJE IN REZERVACIJE PRI POTOVALNEM URADU «AURORA».

RADIO TELEVIZIJA

NEDELJA, 15. DECEMBRA

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Maša - 10.00 Godalni orkester - 10.45 V prazničnem tonu - 11.15 Oddaja za najmlajše - 12.00 Nabožna glasba - 12.30 in 13.30 Glasba po željah - 14.45 Z glasbo po svetu - 15.30 Fabbri: Inkvizicija - 16.35 Pianist Badura-Škoda - 16.50 Revija orkestrov - 17.30 Beseda in glasba - 18.00 Viotti, Koncert št. 3 - 18.30 Ob stoletnici rojstva O. Deva - 18.40 Melodije - 19.30 Lahka glasba - 20.00 Šport - 20.30 «Pratika» - 21.00 Plošče.

TRST

11.00 Skladbe za orgle - 11.20 Dva zbora - 12.15 Športni pregled - 14.30 El Campanon.

KOPER

7.30, 12.30, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 9.10 Zabavni zvoki - 9.30 Srečanja - 9.45 in 10.30 Orkester - 11.00 Dogodki in odmevi - 11.20 Ansambel Salmon - 11.30 Pevci - 11.50, 12.50, 14.30 in 15.07 Glasba po željah - 12.35 Politični pregled - 14.10 Sosedni kraji in ljudje - 16.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Šport - 22.10 in 22.35 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 10.45 Nagradno tekmovanje - 11.40 Raditeljski krožek - 12.00 Kontrapunkt - 13.35 I. Zanicchi in U. Boselli - 15.13 Motivi - 15.30 Nogomet od minute do minute - 16.30 Popoldne z Mino - 17.45 Simf. koncert - 20.20 Glasbeni variete - 21.10 Športna nedelja - 21.35 Trio Agosti-Gazzelloni-Mainardi - 22.20 Zbori z vsega sveta.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poroila - 8.45 Oddaja za ženske - 9.35 Veliki variete - 11.00 Nedeljske pesmi - 13.00 Kvizi narobe - 13.35 Program s P. De Filippom - 14.30 Aktualnosti - 15.30 Orkester - 15.45 Preizkušajo se diletanti - 16.35 Šport - 17.35 Fantazija popevk - 18.45 Plošče in skeči - 21.00 Zgodovina in legenda - 22.40 Jazz.

III. PROGRAM

10.00 Boccherini, simfonija; Bach, dvojni koncert - 10.40 Orgle - 11.05 Sopranistka M. Pobbe in basist B. Hristov - 13.00 Interpretacije - 14.30 Mozartov kvartet K 370 in Busonijev kvartet štev. 2 - 15.30 G. Prosperi: «Dialoghi davanti a Gerusalemme» - 16.25 Schubertov kvintet 163 - 17.10 Moderni jazz - 17.30 Slicice iz Francije - 18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.30 Preteklost in sedanjost.

FILODIFUZIJA

8.00 Schumannov «Manfred» in Mendelssohnov Koncert op. 64 - 3.55 Portret L. Janačka - 10.10 Garcia Morillo, Tres pinturas - 10.20 Beethovnove in Hindemithove variacije - 10.55 Antologija interpretov - 13.10 Bachov koncert.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 13.00, 19.30 Poročila - 7.20 Inform. oddaja - 7.30 Za kmetijske proizvajalce - 8.05 M. Marinc: «Sanjski škrat», igra za otroke - 8.45 Za mladi svet - 9.05 «Novo mesto vabi Kamnik» - 10.05 Še pomnite, tovariši... - 10.30 Pesmi borbe - 13.15 Vedri zvoki - 13.30 Nedeljska reportaža - 13.50 Zabavna glasba - 14.30 B. Schömen: Tri humoreske - 14.45 Melodije - 15.05 Športno popoldne - 17.05 Orkester Kiessling - 17.30 Ivan Cankar-Mitja Mejak: «Polikarp», rad. igra - 18.40 Iz slov. glasbe - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 «V nedeljo zvečer» - 22.15 Serenade - 23.05 Literarni nokturno - 23.15 Zaplešimo z velikimi orkestri.

ITAL. TELEVIZIJA

11.00 Maša - 12.00 «L'intolleranza» - 12.30 Settevoci - 13.30 Dnevnik - 14.00 Kmetijska oddaja - 14.45 Športni prenosi - 17.00 Program za najmlajše - 18.00 «Che domenica, amici!» - 19.00 Dnevnik - 19.10 Polčas nogometne tekme - 19.45 Šport in kronike - 20.30 Dnevnik - W. Gibson: «Anna dei miracoli» - 22.45 Športna nedelja 23.30 Dnevnik.

II. KANAL

17.30 Planinske pesmi - 18.10 Goethe: «Ifigenija na Tavridi» - 21.00 Dnevnik - 21.15 «I bugiardi» 22.15 Settevoci.

JUG. TELEVIZIJA OD 15. DO 21.-XII. 1968

NEDELJA, 15. decembra

9.30, 20.00, 23.20 Dnevnik - 9.35 Dobro nedeljo voščimo - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Daktari — mlad. film 17.25 TV kažipot - 17.45 Saga o Forsytih - 18.50 Novi ansambli - 20.50 Filmski burleski - 21.20 Waterpolo Mladost-Partizan - 21.50 Šansone 22.50 Šport.

PONEDELJEK, 16. decembra

17.00, 20.00, 22.00 Poročila 9.35 in 14.45 TV v šoli 10.30 in 15.40 Ruščina - 11.00 Splošna izobrazba - 16.10 Angleščina 17.05 Oddaja za otroke 17.30 Lov na velike zveri — film - 18.00 Po Sloveniji 18.25 Besedišče in izbira besed 18.50 18.50 E. Cestnik Dragatuš 18 - 19.20 Solistka Shirley Bassy - 20.35 Dan človečanskih pravic - 21.25 Komorni koncert

TOREK, 17. decembra

20.00 in 23.20 Poročila 9.35 in 14.45 TV v šoli 10.30 in 15.40 Angleščina 11.00 in 16.10 Splošna izobrazba 16.40 Francoščina 18.00 Risanka 18.10 Obrežje - 18.35 Iz studia 14 19.05 Svet ob koncu leta 20.40 Visoko nad Zemljo — film 22.10 O naivnem, o neposrednem.

SREDA, 18. decembra

17.20, 20.00, 22.40 Poročila 9.35 TV v šoli 17.25 Oddaja za otroke - 17.45 Pisani trak - 18.20 Dvajset slavnih - 19.05 Baletna lepljenka - 19.45 TV prospekt - 20.35 D. Rupel: Zrna jutrišnjih pridelkov — TV igra 21.20 Divji Zahod in soda — risanka.

ČETRTEK, 19. decembra

17.00, 20.00, 22.15 Poročila - 9.35 in 14.45 TV v šoli - 10.30 in 15.35 Nemščina - 11.00 Angleščina - 16.10 Splošna izobrazba - 17.15 Ringaraja: Pavel Golia - 18.00 Po Sloveniji - 18.20 V narodnem ritmu 18.45 Po sledeh napredka 19.05 Dekleta in fantje - 19.45 Cikcak 20.35 Saga o Forsytih - 21.25 Kulturne diagonale.

PETEK, 20. decembra

9.35 in 14.45 TV v šoli 11.00 in 16.10 Splošna izobrazba 11.30 Francoščina 17.30 Daktari — film 18.20 Mladinski koncert 19.05 Športna oddaja 20.35 Na svoji zemlji — slov film; nato simf. koncert; ob koncu poročila

SOBOTA, 21. decembra

18.15, 20.00, 22.30 Poročila 9.35 TV v šoli - 18.20 Mladinska igra 19.20 S kamero po svetu 19.45 Cikcak 20.35 Humoristična oddaja 21.20 Videofon 21.35 Sherlock Holmes — film 22.30 TV kažipot.

PONEDELJEK, 16. DECEMBRA

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.30 Jutranja glasba - 11.40 Šola - 12.10 Pomenek s poslušalkami - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba po željah - 17.00 Ansambel Pacchiori - 17.20 Za mlade poslušalce - 17.38 Vaše čtivo - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Šola - 18.50 Pevski zbor - 19.00 Znane melodije - 20.00 Športna tribuna - 21.05 Kulturni odmevi - 21.25 Romantične melodije - 22.00 Slov. solisti.

TRST

12.05 Ansambel Pacchiori - 12.25 Umetnost in prireditve - 13.15 Duo Russo-Safred - 13.50 Domače pesmi - 14.05 Pianist P. Rattalino.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Orkester Percy Faith 11.00 Otroški kotiček - 11.15 Vesela glasba - 11.30 Današnji pevci - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.10 Za oddih in razvedrilo - 14.30 Zvoki in barve - 15.30 Popularne skladbe - 16.30 Šport - 17.00 Jugoslavija v svetu - 17.10 Prijetna glasba - 17.40 Popoldanski koncert - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Ansambel Lesjak - 22.10 Motivi za vsakogar.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Jutranje popevke - 9.10 Zvočni trak - 10.35 in 11.08 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 14.45 Nove pesmi - 16.30 Moderne melodije - 17.10 Program za mladino - 18.38 Knjižne novosti - 19.13 Roman - 20.15 Orkester - 21.00 Koncert.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.45 Lahka glasba - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Rossini, 16. nad. - 10.17 Jazz - 10.40 Program z A. Lupom - 11.40 Pesmi desetletja - 13.00 Športni pregled - 14.05 Juke box - 14.45 Glasbena paleta 15.35 Neapeljske - 16.35 Glasbena enciklopedija - 17.35 Enotni razred - 18.20 Poljudna enciklopedija - 19.00 Leteči krožniki - 20.01 Operni svet - 21.10 Pisan spored - 22.10 Kvizi narobe - 22.40 Francoske plošče.

III. PROGRAM

10.00 Nabožna glasba - 11.40 Ljadov in Porrino - 12.50 Antologija interpretov - 14.30 Boccherini, kvartet; Onslow, kvintet - 15.30 Biscogli, Koncert - 15.55 Petrassijeva «Morte dell'aria» - 17.20 Francoščina - 17.45 Na sporedu Elgar - 18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.30 C. Fruttero-F. Lucentini: «L'opera da tre cronisti».

FILODIFUZIJA

8.00 Berwald, simfonija - 8.35 Orgle - 9.15 Operni koncert - 11.00 Slavne interpretacije - 12.30 Schönberg, Suita opus 29 in Chausson: Kvartet opus 35 - 13.30 Antologija interpretov.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.50 Danes za vas - 7.25 Telesna vzgoja - 7.45 Inform. oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Za mlade radovedneže - 9.10 «Cicibanov svet» - 9.30 Paleta zvokov - 10.15 Pri vas doma - 12.10 Chopinovi valčki in etude - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Pihalni orkestri 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Lepe melodije - 15.40 Zbor «Stiv Naumov» - 16.00 Vsak dan za vas 17.05 Verdi: odlomki iz «Othella» - 18.00 Aktualnosti - 18.15 «Signali» - 18.35 Mladinska «Interna 469» - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Alenka Pinterič 20.00 Orkester Zagrebške filharmonije - v odmoru: «Kulturne diagonale» 22.15 Jazz - 23.05 Ks Prunkova-Utva: Pesmi 23.15 Lahko noč s pevci zabavne glasbe.

ITAL. TELEVIZIJA

10.30 in 15.00 Šola - 12.30 Poljudna znanost «Človek in mesto» - 13.00 Roditeljski krožek - 13.30 Dnevnik - 17.00 Giocagiò - 17.30 Dnevnik - 19.45 Šport in ital. kronike - 20.30 Dnevnik Film «Črni Orfej» 22.50 Premiere - 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

19.00 Angleščina - 21.00 Dnevnik - 21.15 Dvajset let odnosov ZDA-Evropa 22.15 Pihalna godba.

Goriško-beneški dnevnik

OBČINSKA SEJA V GORICI

Uveljavljanje zakonskih določil glede očuvanja zgodovinskih con

Polemični nastopi glede občinskega jamstva kuriji za izgradnjo župnišča v četrti Sv. Ana

Na začetku občinske seje v Gorici v petek zvečer je župan Martina seznanil svetovalce o sprejemu resolucije svetovalske skupine KD glede krvavih dogodkov v Avoli; takoj po tem obvestilu je tudi komunistična svetovalska skupina predložila svojo resolucijo s priporočilom, naj bi ju skupno obravnavali na prihodnji seji.

Po odobritvi sklepov občinskega odbora ter predlogov za javna dela se je razvila živahna razprava o najemu posojila 80 milijonov lir za gradnjo cerkve in župnišča v novi mestni četrti Sv. Ana. Občina bi morala biti za garanta kuriji. Svetovalec Pedroni je nasprotoval ukrepu, češ da občina najame posojilo ter ga uporabi za izgradnjo objekta, ki ne bo njen. Liberalec Fornasir pa je dejal, da je garancija za občino preveč obvezna in da bi takšno jamstvo lahko podala kurija sama, ki da ima več denarja kot občina. Odvetnik Sancin je s tem v zvezi pripomnil, kako je mogoče imenovati četrt Sv. Ane, ko pa komisija za toponomastiko še ni sprejela takšnega sklepa. Diskusijo so po skoraj enourni obravnavi preložili ter jo nadaljevali zvečer s sprejemom predloga.

O predlogu, naj se z zakonom zajamčijo nekatere značilne zgodovinske mestne četrti, med katere sodi tudi Placuta, je odv. Sancin dejal, naj bi odstranili skladišče avtomobilskih razbitin na vogalu Ul. I. Brass in Seminario. Odvetnik Sfiligoj je predlagal zaščito vaškega središča v Štandrežu in Podgori. Po nastopu nekaterih drugih svetovalcev je odbornik Lupieri pojasnil namen zakona, ki naj omogoči obnavljanje zgodovinskih con, vendar na način, ki bo v harmonični povezavi s starim. Pristavil je tudi, da občina omejuje gradnje na nekaterih nezazidanih površinah predvsem zato, da poprej sestavi regulacijski načrt. Odvetnik Sancin je še pripomnil, na zakon o očuvanju zgodovinskih con traja vse do sprejema splošnega regulacijskega načrta.

Seja se je zaključila s tajnim obravnavanjem nekaterih vprašanj osebja.

Prijava upokojencev INAM velja tudi za kmete

Kot smo že pisali, se morajo vsi upokojenci INPS, ki imajo zdravnika pri INAM do 16. t. m., javiti na svoji sekciji INAM (v Gorici, Tržiču, Gradiški ali Gradežu) za potrdilo svoje bolniške izkaznice za dveletje 1969/1970. S seboj naj prinesejo zdravniško knjižico ter pokojninsko knjižico INPS.

Ta predpis velja tudi za vse upokojence kmetovalce, ki so deležni zdravniške pomoči pri INAM. Kdor take prijave ne bo napravil pravočasno, ne bo mogel izbirati zdravnika za svoje potrebe.

Za pojasnila in pomoč se prizadeti lahko obrnejo na tajništvo Kmečke zveze v Gorici Ul. Ascoli 1.

Žigosanje trgovinskih obrtnic

Goriško županstvo obvešča vse trgovce, da morajo predložiti na občinskem protokolnem uradu svojo, ki v členu 36 določa nedeljski počitek delavcev po šestdnevnem tedenskem delu.

Včeraj so sklicali delavci tovarne zborovanje, ki so se ga poleg njihove notranje komisije udeležili tudi predstavniki vodstva treh sindikalnih organizacij. Proučili so položaj in odobrili ustrezne sklepe, da bi prisilili vodstvo tovarne, naj se v bodoče ne poslužuje več takih metod in ukrepov.

Skoro pet dni bivanja s prepustnico preko meje

Mešana komisija za izvajanje videmskega sporazuma, ki se je sestala v Rimu od 15. do 19. oktobra letos, je sprejela sklep, da se v čas bivanja s prepustnico na drugi strani, ki je določen na 72 ur, ne všteje niti dan prihoda ne dan odhoda. Praktično to pomeni, da se vsekakor lahko ustavi prepustničar na drugi strani skoro do 5 dni. Ta ukrep bo stopil v veljavo prihodnjega prvega januarja.

Cepljenje živine v Štandrežu in na Vrhu

Občinski veterinar dr. Tomba obvešča, da se je pričelo cepljenje proti brucelozi in tuberkulozi med živino v Štandrežu. V prihodnjem tednu bo zdravnik obiskal tudi Vrh v občini Sovodnje. Priporoča kmetovalcem, da bi mu pomagali pri njegovem delu.

KLUB «SIMON GREGORČIČ» GORICA

vabi na kulturni večer posvečen 50-letnici smrti največjega slovenskega pisatelja

IVANA CANKARJA

V sredo, 18. decembra ob 20.30 v dvorani na Verdijevem korzu 13 bo o njegovem življenju in delu govoril

dr. BRATKO KREFT

iz Ljubljane.

Vabljeni!

Odbor

SLOVENSKO GLEDALIŠČE
GLASBENA MATICA
SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

priredijo v nedeljo, 22. decembra ob 16. uri v Prosvetni dvorani v Gorici, Verdijev korzo št. 13, osrednjo

CANKARJEVO PROSLAVO

ob 50-letnici pisateljeve smrti.

Sodelujejo: **Filibert Benedetič, zbor Kras, Aleksander Vodopivec, Mira Sardočeva, Ivan Sancin, Stane Starešinič, Silvan Križmančič, Nora Jankovič.**

Režija: **Adrijan Rustja**

Vstopnina: 300 lir, dijaki 100 lir. Predprodaja in rezervacija vstopnic od četrtka dalje na sedežu SPZ, Ul. Ascoli 1, telefon 24-95.

OBČINSKA SEJA V DOBERDOBU

Razprava o osebju in javnih delih

Jutri dopoldne si svetovalci lahko ogledajo gradivo obravnavanih tem

Doberdobski župan Andrej Jarc je sklical za jutri, v ponedeljek zadnjo letošnjo sejo občinskega sveta. Kot običajno bo seja v prostorih občinske knjižnice z začetkom ob 20. uri. Dnevni red predvideva 26 točk, od katerih jih je 13 za javno in 13 za tajno sejo, kjer bo govora skoro izključno o zadevah občinskih uslužbencev ali predstavnikov in med drugim tudi o določilu nagrade županu za njegovo delo v prihodnjem letu.

V javnem delu seje bodo morali svetovalci odobriti nekaj nujnih sklepov občinskega odbora, med drugim tudi izbrati način, kako oddati v zakup ureditev nekaterih notranjih občinskih cest, za katere je določen izdatek 15 milijonov lir. Govora bo nadalje o prispevkih za dijake, o gradnji pokopališča v Doberdobu z državnim prispevkom, o javni razsvetljavi v Doberdobu in po drugih vaseh za znesek 10.7 milijona lir, o najemu posojila pri zavodu INPS z obrestmi po 6.25 od sto. Obravnavali bodo tudi predlog za ustanovitev otroške posvetovalnice v Doberdobu in o sklenitvi zadevne pogodbe z ONMI ter o prispevku domači godbi na pihala «Kras» za leto 1968.

Na tajnem delu seje bo govora tudi o namestitvi občinskega cestarja ter o začasni namestitvi še ene občinske uradnice.

Občinski svetovalci, ki se želijo pred sejo pobliže seznaniti z obravnavanimi problemi, imajo materiale na vpogled jutri dopoldne od 7. do 13. ure na tajništvu občine z vsemi potrebnimi pojasnili. Ker je seja javna, se je lahko udeležijo vsi občani, ki se zanimajo, kako poteka delo občinske uprave.

Na zahtevo deželne uprave bodo morali na tej seji razpravljati tudi o urbanističnem občinskem načrtu, ker je treba točno določiti stanovanjsko mejo posameznih vasi.

Športno združenje «Dom» v Gorici sporoča, da bodo vsak ponedeljek in četrtek ob 20. uri v telovadnici liceja na Trgu Julija pripravljalni treningi za obnovitev odbojkarske ekipe «Doma».

Ljubitelji tega športa, starejši in mlajši, so vabljeni k udeležbi. Začetek v ponedeljek, 16. t. m.

PO ZAPORI TOVARNE LACEGO

Delavci protestirajo proti samovoljnemu ukrepu vodstva

Na protestnem zborovanju so sprejeli ustrezne ukrepe

Po večkratni samovoljni zapori podjetja INTES v Zdravščini od strani vodstva tovarne izgleda, tako pravijo tajništva treh sindikatov CGIL, CISL in UIL, da hoče po tej poti tudi vodstvo tovarne LACEGO v Rubijah.

Te dni so postavili delavcem zahtevo, da bi morali danes, v nedeljo 15. decembra, delati kot nadomestilo za stavko dne 13. t.m. za odpravo razlik v plačnih področjih. Ker so se delavci temu uprli, je podjetje včeraj odredilo zaporo, ki bo trajala do jutri, 16. decembra.

Predstavniki treh sindikatov so proti takemu ukrepu protestirali ter opozarjajo na to samovoljo pristojne oblasti in javno mnenje. Obenem ugotavljajo, da podjetje večkrat prisili delavce k nedeljskemu delu, vključno one, ki še nimajo 18 let, kar je v nasprotju z osnovnimi predpisi ustave. Tudi zapora sama je v nasprotju z ustavo, ki v členu 36 določa nedeljski počitek delavcev po šestdnevnem tedenskem delu.

Včeraj so sklicali delavci tovarne zborovanje, ki so se ga poleg njihove notranje komisije udeležili tudi predstavniki vodstva treh sindikalnih organizacij. Proučili so položaj in odobrili ustrezne sklepe, da bi prisilili vodstvo tovarne, naj se v bodoče ne poslužuje več takih metod in ukrepov.

Skoro pet dni bivanja s prepustnico preko meje

Mešana komisija za izvajanje videmskega sporazuma, ki se je sestala v Rimu od 15. do 19. oktobra letos, je sprejela sklep, da se v čas bivanja s prepustnico na drugi strani, ki je določen na 72 ur, ne všteje niti dan prihoda ne dan odhoda. Praktično to pomeni, da se vsekakor lahko ustavi prepustničar na drugi strani skoro do 5 dni. Ta ukrep bo stopil v veljavo prihodnjega prvega januarja.

Cepljenje živine v Štandrežu in na Vrhu

Občinski veterinar dr. Tomba obvešča, da se je pričelo cepljenje proti brucelozi in tuberkulozi med živino v Štandrežu. V prihodnjem tednu bo zdravnik obiskal tudi Vrh v občini Sovodnje. Priporoča kmetovalcem, da bi mu pomagali pri njegovem delu.

Požar povzročil 800 tisoč lir škode

Včeraj popoldne je v Ul. Cesare Cantu v Gorici izbruhnil požar, ki je povzročil za okoli 800.000 lir škode. Oškodovanec je Stefanija Sulin, ki ima podnajemnika Giordana Bregantinija, pri katerem je požar nastal. Sodijo, da so ga povzročile saje, ki so se vnele v dimniku, razgrele zid in zažgale ostrešje. Požar je uničil 20 kv. metrov strehe in 15 kv. metrov stropa nad kuhinjo. Nastal je v hiši št. 4 kmalu po 15. uri ter so ga gasilci ukrotili v dveh urah.

Kozmetični salon v Novi Gorici

«Doslej sem sodelovala pri otvarjanju šol in inštitutov bolonjske tovarne kozmetičnih strojev že v Sanremu, Novari, Firencah, Milanu ter drugje po Italiji, sedaj pa me je ta tovarna poslala še na otvoritev salona «Lotos» v Novo Gorico,» nam je ob včerajšnji otvoritvi tega, za ženski svet prav gotovo zanimivega lokala odgovorila simpatična gospodična Lilijana Rožič, po rodu iz Trsta, sicer pa, kakor je moč spoznati iz njenega pripovedovanja, zastopnica tovarne na italijanskem tržišču.

Gospodična Rožičeva, ki je absolventka strokovne šole SEM (Scuola estetica moderna), nam je razkazala lokal v zgornjem nadstropju podjetja Tobak v novem trgovskem paviljonu v Novi Gorici, ki obsega poleg čakalnice tudi sedem kabin, v katerih je nameščenih 35 najsodobnejših strojev za lepotičenje, proizvod bolonjske specializirane tovarne DALA. Poleg savne imajo vse vrste žarnic za obsevanje, naprave za inhaliranje, vibratorje za shujševalne postopke, električne stroje za krepitev oslabljenih mišic in pa, seve, vse tiste priprave, ki so potrebne za nego kože rok in podobnega.

V podjetju «Lotos» je zaposlenih več deklet iz Nove Gorice, ki so se za strokovno opravljanje dela usposobile na šolah v Padovi in na Dunaju.

Komercialni direktor trgovskega podjetja Tobak-Ljubljana Anton Orehek, ki je včeraj uradno otvoril novogoriško poslovno enoto, je ob izročitvi naprav, v katere je bilo vloženih 50 milijonov starih dinarjev, v svojem nagovoru poudaril, da gre za prvi tovrstni salon v Sloveniji, ki naj prispeva k modernizaciji in avtomatizaciji specializiranega dela na tem področju ter pomeni hkrati modernejše zadovoljevanje potrošnika kot osnovnega ustvarjalca dobrin.

VESTI Z ONKRAJ MEJE

Gostinski in turistični delavci kritično pregledali svoje delo

Pomembne gradnje novih objektov - Turistični prospekti - Dar slikarja Vena Pilona Ajdovščini - Literarni večer mladih

Te dni so se zbrali v Bovcu gostinski in turistični delavci Goriške, da pregledajo svoje delo v minulem obdobju. Poleg kritičnih misli, ki so jih izrekli na račun veljavne zakonodaje, ki nekako potiska turistično dejavnost v manjvredni položaj, so ugotovili tudi precejšnje uspehe organizacij. Čestokrat na račun plač delavcev vlagajo precejšnja sredstva v obnovo objektov ter gradnjo novih. Letos je, denimo, podjetje Avtopromet v Novi Gorici vložilo skoraj milijardo starih dinarjev v izgradnjo žičnice na Sveto goro in pravkar pripravlja načrte tudi za ureditev gostinskega lokala na tej znani turistični točki nad Novo Gorico. Pomemben uspeh je doseglo tudi bovško turistično podjetje z izgradnjo nove depandanse Alp hotela. Za prihodnje leto pa ima novogoriški Park hotel v načrtu razširitev hotela, hotel Sabotin pa rekonstrukcijo celotnega objekta. Slednjič naj omenimo še izgradnjo novega hotela v Črnem vrhu, ki bo sledil postavitvi dveh novih žičnic, ki jih bodo izročili namenu do konca tega leta. Celotna turistična investicija v Črnem vrhu bo znašala skoraj dve milijardi starih dinarjev.

Na omenjenem zboru gostincev v Bovcu so poudarili, da se goriško področje uveljavlja vse bolj kot tranzitno področje. To zlasti kažejo podatki o doseženem prometu v primerjavi z nočitvami. Medtem ko so bile nočitve letos skoraj enake lanskim, pa se je turistični promet v občinah na Goriškem povečal več kakor za četrtino.

Slednjič velja omeniti tudi dosežene uspehe v turistični propagandi. Tradicionalna zaprtost tega prostora je končno premagana. V okviru turistične zveze v Novi Gorici se je razvilo majhno podjetje Prospekt biro. To podjetje je doslej izdalo že več prospektov ožjega območja ter posameznih krajev in turističnih organizacij. Zdaj ima v načrtu dve pomembnejši akciji. Izdalo bo prospekta Goriške s Krasom ter obmejnega področja Jugoslavije in Italije od Predela do Gradeža. Zlasti slednji prospekt bo pomemben, ker bo prvič predstavil turistom nedavno urejeno predelsko cesto in bo koristen zlasti za obe Gorici. Turisti, ki se bodo odločali za pot iz Trbiža skozi Soško dolino, se bodo namreč vračali na italijansko stran v Gorici ter s tem tudi trošili na poti do morja.

* * *

V počastitev 50. obletnice smrti slovenskega pisatelja Ivana Cankarja so imeli na Primorskem več pomembnih proslav. Obletnico smrti velikega umetnika je počastila šolska mladina, prav tako tudi drugi občani.

V Ajdovščini so združili obletnico in proslavo z odkritjem spomenika, ki ga je podaril mestu slikar domačin Veno Pilon. Gre za doprsni kip, ki ga je umetnik izdelal že leta 1923. Ocenjujejo ga kot enega najbolj avtentičnih likov velikega umetnika. Slikar Pilon je obljubil mestu tudi kip pisatelja domačina dr. Danila Lokarja.

* * *

V Novi Gorici je bil te dni literarni večer mladih primorskih književnikov z obeh strani meje. Posvetili so ga spominu na Ivana Cankarja.

Skupaj se je na večeru predstavilo 14 avtorjev, od katerih so nekateri že dokaj uveljavljeni v slovenskem kulturnem prostoru. Svoja dela so predstavili občinstvu: Nevin Birsa, Marijan Brecelj, Ludvik Cencič, Franci Černigoj, Darinka Grmek, Darko Komac, Marijan Kovač, Brane Kovič, Voiko Novak, Aleksander Peršolja, Aleksij Pregarc, Samo Sancin, Sandi Sitar in Pavle Zidar. Brali so pesmi, prozo ter dramsko delo. Cankarjev esej «Slovensko ljudstvo in slovenska kultura» je prebrala članica Goriškega gledališča Dragica Kokotova.

S SINOČNJE SEJE POKRAJINSKEGA SVETA

Prof. Franco Basaglia odhaja začasno v ZDA

V času odsotnosti ga bo nadomeščal prof. Agostino Pirella

Prof. Franco Basaglia, ravnatelj goriške umobolnice, odhaja za tri mesece v ZDA. Pokrajinski svet je na svoji sinočnji seji ugodil prošnji prof. Basaglie o trimesečnem dopustu, kot predvideva pravilnik za pokrajinske uslužbence in na njegovo mesto imenoval primarija dr. Agostina Pirello, ki izhaja iz zdravniške ekipe sedanjega ravnatelja in ki mu popolnoma sledi na zdravniškem področju.

Začasna zamenjava vodilnega pokrajinskega uslužbenca ne bi bila imela takšnega odneva, če ne bi bile nastale številne polemike o njegovem načinu zdravljenja umsko bolnih, ki so dosegle svoj višek pred tremi meseci, ko je eden izmed bolnikov te umobolnice Mikulus z Oslavja ubil svojo ženo ko je bil doma na dopustu.

Okrog prof. Basaglie in njegove metode zdravljenja se je vnela obširna polemika, ki je zašla na politično področje. Basaglia sedaj odhaja na neko znanstveno inštitucijo v New Yorku kot «visiting profesor» za dobo treh mesecev. Se bo vrnil v Gorico po tem presledku? Polemike so v zadnjih tednih nastale spet tudi okrog njegovega naslednika. Večina levega centra se je odločila za nadaljevanje zdravniškega eksperimenta in za začasno notranje nadomestilo in pri tem dobila podporo tudi levičarskih skupin. Le desnica, tako italijanska kot slovenska, je temu nasprotovala.

Pokrajinski svet je odobril tudi resolucijo o razorožitvi policije ob priliki delavskih sporov ter razpravljal še o celi vrsti drugih problemov o katerih bomo pisali v naši prihodnji številki.

Kino

Gorica

CORSO. 15.00, 22.00: «Buio oltre il sole», R. Taylor in B. Brown; ameriški kinemaskopski film v barvah, mladini pod 18. letom prepovedan.

VERDI. 15.15, 22.00: «Barbarella», J. Fonda in U. Tognazzi; kinemaskopski film v barvah, mladini pod 14. letom prepovedan.

MODERNISSIMO. 14.30, 22.00: «Il cervello da un miliardo di dollari», M. Caine in K. Malden; ameriški kinemaskopski film v barvah.

VITTORIA. 15.15, 21.15: «Girando intorno al cespuglio di more», B. Evans in J. Geeson; ameriški film v barvah, mladini pod 18. letom prepovedan.

CENTRALE. 15.15, 21.30: «Non alzare il ponte, abbassa il fiume», J. Lewis; ameriški kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZZURRO. 15.00: «Ciccio perdona... io no», F. Franchi in C. Ingrassia. Barvni film.

EXCELSIOR. 14.00: «Barbarella», J. Fonda in U. Tognazzi. Kinemaskope v barvah.

PRINCIPE. 14.00: «Silvia e l'amore», A. Infanti in A. M. Rosato. Barvni film.

S. MICHELE. 13.30: «Il trionfo di Ercole», L. Orfei, Don Vadis, M. Tolo; kinemaskope v barvah in barvna slikanica.

MARCELLIANA. 14.30: «Speedy Gonzales». Barvn aslikanica.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI, POROKE

V tednu od 8. do 15. decembra se je v goriški občini rodilo 17 otrok, umrlo je 22 oseb, poročilo se je 6 parov in enega so oklicali.

ROJSTVA: Andrea Padoan, Elettra Cristofoli, Mauro Chiap, Livio Peressin, Federico Guanin, Luca Giglio, Gianluca Bertossi, Cristian Zamar, Andrea Trevisan (rojen mrtev) Vinicio Visintin, Marina di Trento, Pasquale Parente, Irene Tortul, Gabriele Bellan, Paola Vidoz, Elna Trovò in Massimo Casagrande.

SMRTI: električar 37-letni Claudio Marussi, 1 dan star David Tartara, gospodinja 73-letna Angela Nanut, por. Glessi, upokojenka 80-letna Orsola Bunder, vd. Manzini, invalid 57-letni Stanislao Markocic, upokojenec 56-letni Adolfo Foschian, gospodinja 42-letna Irma Rosset, vd. Luich, 6 ur stari Cristian Zamar, upokojenec 80-letni Umberto Maranzana, upokojenka 84-letna Maria Avian, vd. Mazzolini, gospodinja 48-letna Paola Beiak, vd. Bencic, gospodinja 75-letna Eugenia Crussi; invalid 77-letni Luigi Camolese, zidar 77-letni Domenico Cadario, bolnik 69-letni Giuseppe Pierattoni gostilničarka 77-letna Anna Reja, vd. Marega, upokojenka 83-letna Amabile Marega, vd. Montanari, upokojenka 60-letna Angelina Hmeljak, vd Durcik, invalid 55-letni Carlo Jarc, upokojenec 78-letni Giovanni Susic, tekstilni delavec 47-letni Ferruccio Pelizon in upokojenka 86-letna Antonia Mahnic, vd. Gallo.

POROKE: zlatar Sergio Stel in gospodinja Alide Simeon; univerzitetni študent Giuliano Zucchiatti in študentka Margherita Znidarcic; elektrotehnik Franco Nardin in učiteljica Michela Del Vento; kirurg Ferdinando Arlotta in vrtnarica Nevia Bressan; finančni stražnik Silverio Melampo in prodajalka Lodovica Ponton; tekstilni delavec Sergio Calligaris in delavka Nadia Paoletti.

OKLIC: mizar Luciano Bergamasco in tekstilna delavka Emilia Princi.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Cristofoletti, Travnik, tel. 2972.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču odprta lekarna «Alla salute» dr Fabbrizio. Panzano — Ul Cosulich 117, tel. 72486

RONKE

Danes je odprta lekarna «Alla stazione» dr. Mattitti. Vermeglian, Via Garibaldi 3 — tel 777446.

Dežurna cvetličarna v Gorici

Danes je v Gorici odprta cvetličarna MICHELI FERDINANDO, Ul. XXIV Maggio 22, tel. 23-39.

Razna obvestila

Tečaj modernih plesov priredi letos Slovenska prosvetna zveza v Gorici. Poučeval bo Ivan Pogorelec iz Ljubljane, ki je imel že s prvim takim tečajem v Gorici dosti uspeha. Vpisovanje do 24. decembra na SPZ v Gorici, Ul. Ascoli 1, kjer bodo interesenti lahko dobili tudi vsa podrobna pojasnila.

Vaša zlatarna v Gorici

ŠULIGOJ

UST LETA 1908

GORICA, UL. CARDUCCI 49

Bogata izbira ur in zlatnine

PRIZNANO MEDNARODNO AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GOR

KULTIVIRANA KITAJSKA DŽUNGLA

Posamezna naselja v bližini nasadov so odvzela džungli vso njeno divjost

Osrčje se z vso svojo lepoto in skrito krutostjo izgublja na poraščenih področjih malajskih gričev, kjer uspevajo ananasi, banane, kokosovi orehi, pomaranče in drugo južno sadje

Človek si je v nenehnem iskanju prirodnega bogastva prebil pot tudi skozi džunglo. Takšen primer človeške iznajdljivosti in vztrajnosti je med drugim asfaltirana cesta, ki vodi iz Port Svetenhama skozi divje džungelske predele prav v notranjost divjine in do eksotične prestolnice Malaje Kuala Lumpura.

Pritlični bungalovi se vse bolj skrivajo v gostem eksotičnem rastlinju. Sem in tja se ob cesti stiska v zelenju še kakšna skromna kišica podobna kolibi. Iz nje često pogleda zvedava glava temnopolte lepotice, odete v živobarvno obiačilo, katerega barve včasih kar zagorijo pred gostim temnozelenim ozadjem. Otroci tekajo iz koč in zaganjajo vik in krik, dokler ne zdrvi mimo njih naš avtomobil. Asfaltna cesta vodi skozi senčnati predel visokih stoletnih varinginovih dreves, s katerih vise dolge kite korenin, kot bi hotele zgrabiti vsakogar, ki s svojo prisotnostjo moti življenje divje prirode. Skozi gosto vejevje se komaj prebija jutranje sonce, ki se na redko odprtih močvirnatih jasah sproščeno razlije po manjših svetlozelenih riževih poljih. Male lesene kočice s slamnatimi strehami se posamič ali po več skupaj stiskajo ob potoku, kjer so v iztrebljeni džungli posejali riž. Tu pa tam je speljana steza v divje zeleno notranjost, ki se zgubi v džungelski temi, v kateri se še domačin komaj znajde. Na mnogih krajih se raztezajo plantaže kavčukovih dreves, ki so v vzornem vrstnem redu zasajena na ravnih iztrebljenih tleh ali na vzpetinah položnih gričev, ki jih je vedno več, čim bolj prodiramo v notranjost dežele. Skoraj v vsa debla so zarezane globoke črte v skorjo, izpod katere curlja bela tekočina v za to pritrjene skodelice ali v velike lupine kokosovih orehov, ki jo potem v tovarnah s pomočjo strojev predelajo v gumo.

Na posameznih krajih so ob cestnih kočah razpostavljene primitivne prodajalne s sadjem in drugimi potrebščinami. V neki vasi so pletli kar zunaj košare, sita, široke stožčaste klobuke in podobno iz bambusovih vejic, palmovih listov, posušenih riževih stebel in iz raznih bilk trde trave. Izgotovljeni predmeti so bili izobešeni pred bambusovimi kočami.

V presledkih se nam odpirajo rumene terase dozorevajočega riža, ki čaka na žetev; tik ob njem so površine svetlozelenih bilk, ki so šele pognale svojo kal, ali pa zajezene vode, katerih dno bo pravkar sprejelo zrnje, dočim že suha strnišča pričajo o nedavni žetvi. Bogata tropska zemlja nudi v istem obdobju setev in žetev, ki se iz leta v leto vrstita druga za drugo brez premora.

Cesta se je pričenjala lahno vzpenjati. Stojnice ob njej so preobložene z raznovrstnim sadjem, ki se smehlja v svojih prikupnih barvah od zlatorumenih pomaranč, zelenega kruhovca in manga do zlatorumenega ananasa, zelenih in rjavih kokosovih orehov ali podolgovatih banan, ki v težkih strokih vise izpod nadstreškov. Izredna množina tropskega sadja priča, da smo v bližini širnih sadnih plantaž banan, kokosovih orehov in sladkornega trsta. Ustavili smo se pred bogato založenimi stojnicami in si ogledovali žlahtne tropske sadeže. Nato smo se odpravili na plantažo ananasa, ki raste na nizkih grmičih s podolgovatimi listi, podobnimi pritlikavim palmam. Sadeži v obliki velikih storžev se dvigajo iz krone listov, da bi jih moglo pozlatiti sonce. Ves nasad preplavlja vonj, podoben rdečim jagodam. Ta prijetni vonj smo z zrelimi sadeži ponesli s seboj v avtomobil, ki nas je potem spremljal na vsej daljni poti.

Spet so se vrstili kavčukovi nasadi starih, že izčrpanih dreves, ki čakajo na pol ukročene slone, da jih populijo s svojimi močnimi rilci. Srečavamo jih na cesti in na plantažah pri prenašanju hlodov, ki kot hlačmani prestopicajo s svojimi stebričastimi nogami. Nekateri mladi nasadi kavčukovih dreves že čakajo prvih rezil, ki bodo zarezala poševne črte v sivosrebrna debla, iz katerih se bo noč in dan cedilo mleko v za to pripravljene posode.

V vejevju džungelskih dreves ves čas skrivnostno vrišči in prepeva. Živopisani ptiči kdaj pa kdaj zafrfotajo po zraku in v krošnjah dreves se preganjajo opice z vreščečo se smejočimi glasovi. Sončna luč, ki je prodirala skozi goste krošnje divjega rastlinstva in njih temne sence, so nas spremljale menjaje se, kakor so nas izmenoma pozdravljali zdaj nasadi riža, zdaj banan, kavčuka in kokosovih orehov.

Osrčje džungle se z vso svojo lepoto in skrito krutostjo izgublja na poraščenih pobočjih malajskih gričev. Prostrani svetli riževi nasadi se v širokih stopničastih terasah odpirajo soncu in v ozadju jih obkrožajo bananove in kokosove palme. Na iztrebljenih strniščih pa se raztezajo lepo urejene plantaže slovitega malajskega kavčuka. Neizmerno bogastvo nudijo raznovrstne rastlinske kulture sredi džungle, ki se je kljub nevarnostim oklepajo domačini z vso prirodnostjo svojega patriarhalnega življenja.

Posamezna naselja v bližini nasadov in pa neizmerne plantaže tropskih sadežev so v resnici spremenile divjo prirodo v kultivirano malajsko džunglo.

EMIL FRELIH

Na sliki vidimo filmsko igralko Virno Lisi, ki nastopa v filmu «Skrivnost svete Viktorije» v vlogi vesele vinčarke, to je mlade grofice, ki je ostala vdova ter se je vrnila na svoje posestvo, še vsa polna sle po življenju in ljubezenskih užitkih. Kar se same igralke tiče, kaže, da je njen zakon srečen, saj je že osem let poročena z arhitektom Francom Pescijem in ima z njim šestletnega sinčka Corrada.

KRIŽANKA

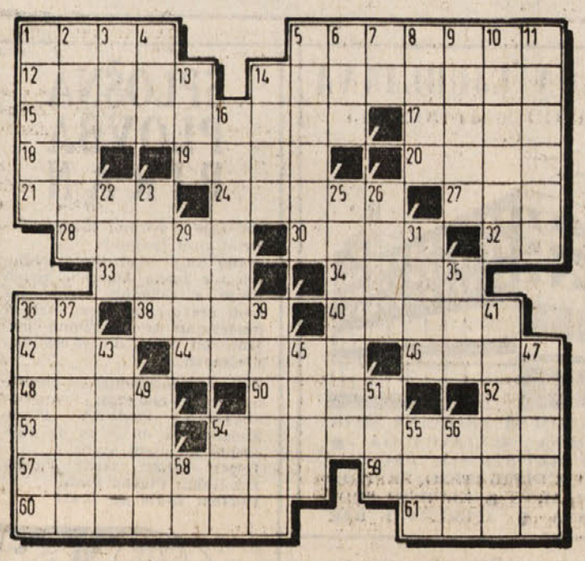

VODORAVNO: 1. roditeljica, 5. škrobova moka iz gomoljev tropske manioke, 12. trgovski potnik, 14. zemljiška knjiga, 15. pomaranči podoben južni sad, 17. riževo žganje, 18. telesna okončina, 19. čut za dostojnost, 20. na zemljevidu označena nadmorska višina, 21. ulita tiskarska črka, 24. pesem hvalnica (zlasti cerkvena), 27. krajevni prišlov, 28. obolenje sklepov ali mišic, udnica, 30. ime irskega pisatelja O'Flahertyja, 32. predlog, 33. najvišja gora v Karavankah, 34. pouk, 36. avtomobilska oznaka Sarajeva, 38. glavno mesto skandinavske države, 40. hollywoodska filmska nagrada, 42. popularni estonski estradni pevec (Georgij), 44. celoten posnetek, 46. klic, poziv, 48. sodobni slovenski dramatik (Ivan), 50. malta, 52. kemični znak za silicij, 53. stikališča dveh ali več ploskev, 54. duševna nerazvitost, 57. lekarnar, 59. veliko mesto v Ukrajini, 60. sloviti avstrijski dirigent (Herbert von), 61. ime zagrebške gledališke igralke in humoristke Eržišnik.

NAVPIČNO: 1. izumrli orjaški slon, 2. pristanišče v Maroku, ki ga je pred leti porušil potres, 3. barva kože, polt, 4. veletok v Pakistanu, 5. težka kovina (znak Ta), 6. oče, 8. ime bosenskega pisatelja Samokovlije, 9. malček, 10. starejši ameriški filmski komik (Buster), 11. obokano stebrišče, 13. zmikavt, 14. spodrsljaj, 16. italijansko letovišče vzhodno od Genove, kjer je bila podpisana zloglasna pogodba med Italijo in Jugoslavijo (leta 1920), 22. zvesta domača žival, 23. prevozno sredstvo, 25. vrsta talne obloge, 26. reka v zahodni Evropi (tudi Meuse), 29. prometni objekt, 31. trpljenje, 35. nenadna smrt, 36. prehod dneva v noč, 37. ena od treh grških sojenic, 39. Turek, 41. izumitelj ladijskega vijaka, ki je umrl v Ljubljani, 43. hrvatska ljudska skupščina, 45. že umrli maršal in podpredsednik ZAR (Ali), 47. baltiška republika, 49. splet las, 51. lahkoatletska disciplina, 54. skoraj 1500 km dolg desni pritok Volge, 55. beograjski tednik z visoko naklado, 56. del voza, 58. vzklik.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. zgodovina, 9. Ebro, 13. ornament, 14. Kraus, 15. OM, 16. rast, 17. Trenta, 18. lik, 20. Nerodimka, 22. očak, 24. Lam, 25. mir, -a, -g, 33. paralaksa, 36. TAM, 37. cekini, 38. raka, 40. ja, 41. U Tant, 42. komentar, 44. Kala, 45. denarnica.

NAVPIČNO: 42. K(ocbek) E(dvard).

«Gospod, mar ne vidite, da je še tu ena deželа»

(Nadaljevanje s 3. strani)

ženo z voščili in dobrimi željami.

No prave lito, no zdrave lito,
no mlade lito, no boate lito,
no kosmate lito balamon.

s pravim letom, z zdravim letom
z mladim letom, z bogatim letom,
s kosmatim letom...

Posebno mesto zavzemajo otroške pesmi, ki so kratke besedne igre brez globlje vsebine. Prof. M. Matičetov jih klasificira kot pesmi, ki «...z rimo, asonanco, z ritmom ipd. skušajo doseči besedno ugodje in odziv, pač po starostnih stopnjah poslušalcev».

To re, to re — ore po Looo...
Ti di, ti di — kobaj na di...
Tik, tik — ore na Bri
je na valyka, rusa id...

To gre, to gre — gre gor po Loo...
Ti rečeš, ti rečeš — kaj pa ona poreče...
Tik, tik — gori na hribu,
je velika rumena polenta...

Iz pregovorov in ugank, ki jih je zbral prof. M. Matičetov, bi omenila le nekaj. Te stoje na prehodu med pesmijo in prozo. «Oblikovno,» kot pravi avtor poročila, «bi jih lahko mogli prištevati k pesmim, njihove vsebinske značilnosti pa nas silijo, da jih obravnavamo posebej.

To lehko delat ospoden,
ba bilo žyto za to u mlen.
Indi moraš dat blek,
makoj tana tribuh ne!
ti ke se spari s to uorko uodo,
se boji pa te mrzle.
Usaka smatr, ka pride ma
no skuzo.

Lahko se je vesti po gosposko,
če imaš mlin poln pšenice...
Vse lahko zakrpaš,
samo trebuha ne.
Kdor se opeče z vročo vodo,
se boji tudi mrzle...
Smrt, ki se bliža, ima svoj vzrok.

V svojem referatu je prof. M. Matičetov obravnaval tudi rezijansko prozo, v kateri dodeli posebno mesto živalskim pravljicam. Saj so živalske pravljice priljubljene najzvestejšim poslušalcem — otrokom, zato zna vsaka mati vsaj nekaj «lisyčyh pravic» (lisičjih pravljic). Te pravljice so razmeroma kratke in manj zahtevne od čudežnih, novelističnih, legendarnih in drugih pravljic. Že de Courtenay je brez dvoma zadel bistvo, ko je o živalskih pravljicah trdil, da so kot rojene med Rezijani samimi. Na de Courtenayejo trditev, da se mu zdijo rezijanske pravljice kot «prevzete ali iz knjig ali pa od drugih narodov», reagira prof. M. Matičetov z odločnostjo, da «vendar to odpira folkloristiki nadvse mikavna področja». Sicer «v pravljicah ne iščemo osnovne izvirnosti za vsako ceno. Veliko več nam pove zanesljiva varianta dobro znane in široko razširjene pravljice kot pa nova zgodba, s katero ne vemo, kaj početi, kam jo uvrstiti. Kot vsi kulturni elementi, tako so tudi pravljice potovale iz kraja v kraj, narodi in ljudje iz ožjih regij so si jih sposojali levo in desno, kadar in kjer so le mogli. Odkrivati smeri teh tihih potovanj, zakonitosti tega spoznavanja, mar ni to lep, dragocen prispevek za kulturno zgodovino posameznih pokrajin, celih dežel in zakaj ne, kontinentov?»

Če ni neznana solbaška pravljičarka v oddaljenem letu 1887 nič povedala poljskemu lingvistu, pa je v naših dneh na Solbici znana pravljičarka, kakršne ne poznamo med Slovenci, pripovedovala ljubljanskemu profesorju kar 370 enot. Sam nam poroča: «Na Solbici se je leta 1900 rodila pravljičarka, kakršne ne poznamo ne med Slovenci ne med Italijani in tudi drugod v Evropi ne — Tyna Wajtowa... Tyna zapleta in razpleta tudi kompozicijsko zahtevne tekste. Njena okvirna zgodba o Kristusu in Sanpierinu, kako sta hodila skupaj po svetu, je sestavljena kar iz 8 delov, prva uvodna se neprisiljeno razreši le na koncu. Sama v svojem pripovedovanju skromno pravi, da so ji bile pravljice od nekdaj všeč, da jih je vedno rada poslušala, da pa so jih znali stari še lepše praviti...» Ta nenavadna pravljičarka je nastopila tudi na programu 25. marca 1968 v 6. oddaji serije «Pri naših pravljičarjih» pri RTV Ljubljana; dve šaljivi pripovedi sta prišli v uvodno oddajo te serije že 2. oktobra 1967.

Prof. M. Matičetov je v svojem referatu še globlje izčrpal pisani panoptikum Rezije. Posebno mesto je oddal tako imenovanim povedkam. Profesor namerava v kratkem razložiti v časopisu «Jezik in slovstvo», zakaj se mu zdi izraz pripovedka za to zvrst pripovedi neprimeren. Med povedkami imenuje tudi aitiološke povedke. «Ko je hudič videl, da ima Bog toliko praznikov in še nedelje povrhu, on sam pa nič, je bil žalosten. Stopil je naravnost pred Boga in ga poprosil, naj da tudi njemu kaj. Bog mu je dal zadnje dni pusta: mali (nedeljo), srednji (ponedeljek) in veliki pust (torek).»

Avtor poroča poudarja, da zavzemajo posebno mesto v aitioloških povedkah zgodbe o strahovih. «Ker je v ljudskem ustnem repertoarju kriminalna literatura bolj šibka, se vaška skupnost od nekdaj rada prepušča napetim zgodbam o strahovih. Celo odraslim gre srh po hrbtu ob dramatičnem begu Rezijana pred nočnim zasledovalcem. Predrznež je za stavo ukradel cedilo mrtvim, ki so plantali (prestajali kazen) in sirili v Črnem potoku. Ko se je preganjani zatekel h križu ob poti, se je tudi preganjalec ustavil in mu ni mogel do živega, njegovi mrtvi pajdaši s planine pa so ga hujskali «Imiga (zgrabi ga) za glauo!» — «Ne müren, ka ma krst!» — «Imiga za hrbat!» — «Ne müren, ka na ma kryž!»... In tako se ponavlja za roke in noge.»

Čeprav je Rezija še tako majhna, da šteje komaj 5 ali 6 vasi in nekaj zaselkov, se vseeno lahko ponaša s svojim bogatim in raznorodnim gradivom, ker, kot pravi avtor poročila, «kar so nordijcem otoki Färoe za študij starodavne balade, ki je na celini zamrla, to je nam Rezija za spoznavanje avtentične pripovedne pesmi.»

(Referat prof. M. Matičetovega je bil objavljen v Slavistični reviji 1968, na straneh 203—229.)

Vsa zahvala, da rezijanščina ne bo izumrla — saj je mlada generacija sploh ne obvlada ali pa zelo malo pozna — pa gre prof. M. Matičetovemu in njegovim sodelavcem, saj se počuti ljubljanski profesor v Rezijanski dolini kot doma in mu je vsak Rezijan prav dober prijatelj.

NEVA DI LENARDO

KRATKE ZANIMIVOSTI

Francoska igralka Emanuelle Riva bo ženska protagonistka romana Michela Butora «La modification», ki ga je pripravil za film Michele Worms. «To delo mojstra «novega romana» se ne zdi posebno prikladno za filmski scenarij,» je dejal režiser, «vendar bom vseeno poudaril psihološki razvoj protagonistov.» V moški vlogi bo igralki bo nastopil Francois Perier.

Žena ministrskega predsednika Indonezije Sukarna Ratha Sari Dawi, ki se je po ločitvi od moža naselila v Parizu, bo nastopila v svojem prvem filmu. Za njeno kariero skrbita dva njena dobra prijatelja: milijarder Paul Louis Weiller in Mehikanec Melchior Peresquia.

Mlada Edith Stern je izreden pojav, saj so zračunali, da znaša kvocient njene bistroumnosti kar 201 točko, kar je skrajna meja. Vpisana je na fakulteti za čisto matematiko in so ji že poverili poučevanje trigonometrije brucov na univerzi v Michiganu, seveda le kot asistentki, kajti dekletu je komaj 16 let.

Mickey Ronney se je že sedmič poročil, in sicer z Jery Greene. Rekel je, «da je Jery končno prava ženska njegovega srca». Prejšnje njegove žene so bile: Ava Gardner, Betty Rase, Martha Vickers, Elaine Mahnken, Barbara Thomason in Margie Lane.

Nadja Tiller, ki je nastopila v znanem filmu «Dekle Rosemarie» je izjavila neki časnikarki, ki jo je intervjuvala: «Čutim se popolnoma zvesta sama sebi samo, kadar sem sama, ali pa če je pri meni kdo, ki mu lahko vse zaupam.»

Na sliki so Izraelka M. Lamir, miss sveta Penelopa Plamer in Angležinja Winstail

TIHOTAPCI ☆☆ Ciril Gale ☆☆

HOROSKOP

Veljaven od 15. decembra do 21. decembra 1968

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Imeli boste opravka z neko osebo, ki bo izredno očarljiva in ravno zato, se vam bo težko braniti. Zvečer boste imeli sestanek. V zvezi z delom vam bodo svojci navdihnili marsikatero sijajno zamisel. Ravnajte se po njihovih nasvetih. Nespečnost zaradi slabih živcev.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V čustvenih zadevah vam ne bo uspelo predrugačiti svojega trmastega in impulzivnega značaja. Zaradi tega bo prišlo do dlakocepskih razprav, ki ne bodo prav nič zanimive V zvezi z delom boste prejeli neko finančno pomoč. Bolela vas bosta želodec in glava.

DVOJČKA (od 21. 5. do 21. 6.) V zvezi z ljubeznijo je čas zelo primeren za sestanke in za prva srečanja. Imeli boste uspeh in si boste pridobili topla čustva. Svojih kupčij ne obravnavajte osebno, ker nimate za to pravega nagnjenja. Imeli boste težko prebavo.

RAK (od 22. 6. do 22. 7.) Zaradi nekega potovanja se vam bo podrl vaš ljubezenski sen. Bodite bolj preprosti, bolj zaupljivi; gotovo boste nekaj dosegli. Vse dejavnosti, ki so v zvezi z vašo zaposlitvijo, bodo pod ugodnim vplivom zvezd. Priporočamo vam telovadbo za ohranitev prožnih mišic.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Neka oseba dvomi o vas in zaradi tega boste naleteli pri uresničenju svojih želja na velike ovire. Sprejmite nasvete prijateljev ali prijateljic. Na delu si boste lahko izbrali dve pot, toda rešitev vaših vprašanj terja mnogo potrpljenja. Z zdravjem ne boste zadovoljni.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Glede ljubezenskih zadev boste v dvomu. Pretiravati pa ne smete, da ne zapravite naklonjenosti osebe, ki jo imate radi. Telefonirali vam bodo. Na delu se izogibajte opravljanju, toda tudi ne zaupajte drugim svojih namenov. Pazite se pred prehladom.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Pazite se pred površnimi in vsiljivimi osebami, kajti ljubezen mora biti diskretna. Sploh pa preudarite vse plati položaja. Glede dela in poslov ravnajte se po reku, da je treba kovati železo, dokler je vroče. Zdravje bo spremenljivo.

SKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) Ljubljena oseba ne bo imela več dvomov o vaši zvestobi. Čaka vas v čustvenih zadevah sijajno obdobje, ki bo polno prijetnih dogodkov. Na delu vas bodo premestili drugam in boste imeli od tega korist Ne bodite požrešni pri jedi in pijači.

STRELEC (od 22. 11. do 20. 12.) Ljubljeni osebi morate zaupati vse svoje načrte. Le tako boste uresničili vse, za čimer stremite. Na delu ne bo nobenih nevšečnosti, ki bi vas motile pri uresničevanju načrtov. Sploh boste dobro zaslužili. Priporočamo vam mnogo počitka.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) V zvezi s čustvenim življenjem je razdobje ugodno za sklepanje novih prijateljstev. Pri tem pa boste morali dobro izbrati, da ne naletite na lahkomiselno in lažnivo osebo Izboljšajte svoje poklicno znanje. Trpeli boste zaradi skrnine.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) V čustvenih zadevah ne smete preveč obljubljati in ne smete niti sprejeti nobenih obveznosti v zvezi z neko osebo, preden je ne boste dobro spoznali. V zvezi s pobudami na delu bodite previdni. Pazite, če šofirate avto.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) V ljubezenskih zadevah ste v precepu, ker ne veste, kaj bi izbrali. Pustite srcu, naj odloča. Ljudje, rojeni pod znamenjem rib, bodo srečni. Na delu dokončajte neko delo v sodelovanju z zaupljivo osebo Ne pretiravajte pri izkoriščanju svojih energij.

šport šport

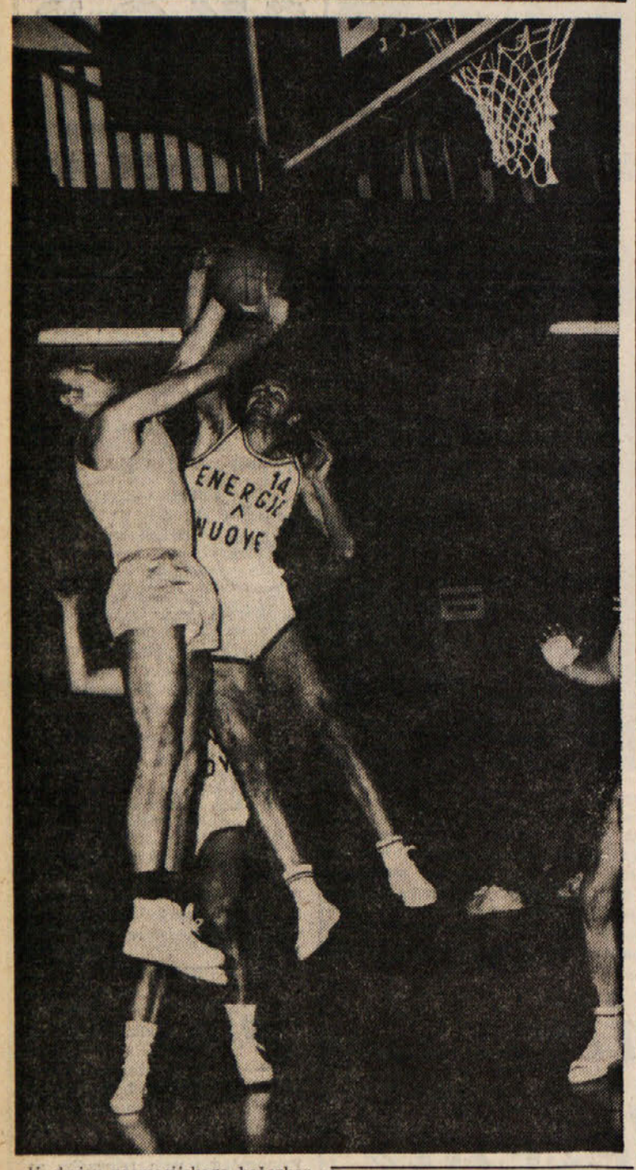

V okviru promocijskega košarkarskega prvenstva se bo Bor danes ob 11. uri pomeril v Trstu, v Ul. della Valle z močno peterko tržaškega Libertasa. Žal bodo plavi v tej tekmi nastopili s precej okrnjeno postavo. V prejšnjem, petem kolu, v katerem so se borovci pomerili z ekipo Energie Nuove (na sliki), so dosegli v posameznih srečanjih naslednje izide:

Libertas TS — *Patriarca 46:42
Energie Nuove — *Bor 41:39
Friuli — Tricolore 46:22
Isonzo — Libertas Pord. 44:42
CUS — Arte 61:38
Hannibal — *Servolana 54:40

LESTVICA

CUS	5	4	1	291:206	8
Libertas TS	5	4	1	276:212	8
Hannibal	5	4	1	263:228	8
Patriarca	5	4	1	261:255	8
Energie Nuove	5	3	2	287:246	6
Isonzo	5	3	2	235:210	6
Friuli	5	3	2	251:248	6
Bor	4	1	3	173:183	2
Servolana	4	1	3	178:193	2
Libertas Pord.	5	1	4	223:233	2
Arte	5	1	4	210:248	2
Tricolore.	5	0	5	150:300	0

Smučarski odsek SPDT sporoča, da bo tudi letos priredil zimovanje s smučarskim tečajem v Kranjski gori od 26. 12. 1968 do 2. 1. 1969. Vpisovanje v Trstu, Ul. Geppa 9 II. Ob prijavi je treba položiti na račun 10 tisoč lir.

Smučarski odsek priporoča vsem lanskim udeležencem tečaja zaradi omejenega števila mest takojšen vpis.

PLAVANJE

Nov zimski plavalni bazen v Beogradu

BEOGRAD, 14. — Predsednik mestne skupščine Beograda Pešič je danes odprl nov zimski plavalni olimpijskih dimenzij, ki stoji poleg letnega bazena na Tašmajdanu in lahko sprejme 3000 gledalcev. Po slovesni otvoritvi so v plavalnem delu programa sodelovali najboljši jugoslovanski plavalci in plavalke, med njimi Djurdja Bjedov, Danijel Vrhovšek, Veljko Rogušič in v skokih s stolpa olimpijski zmagovalec Italijan Klaus Di Biasi. Nocoj se je v bazenu pričel četrtfinalni vaterpolski turnir za pokal evropskih prvakov.

Ivo Lapajne - sedemdesetletnik

(Nadaljevanje s 3. strani)

nom» in goriško «Idrijo» se je v okviru tega društva začelo živahno narodnoobrambno in kulturnoprosvetno delo. Bil sem nekaj časa tudi predsednik tega društva in skušal bodriti srednješolsko mladino k samoiniciativnemu in organiziranemu kulturnemu delu. Predaval sem mladini, pa tudi v tedanji socialistični «Kulturni zvezi» rudarjev. Odločno sem se zavzemal, naj bodo prireditve dostopne tudi delavstvu, nikar pa samo ozkemu krogu povabljencev. Zato so bile prve predstave idrijskih visokošolcev (uprizorili smo «Tihotapce» in «Golgoto» v moji režiji) izredno dobro obiskane. S posebnim zadoščenjem se spominjam tistih dni, ko smo se tudi v Ljubljani pripravljali za odrski nastop in kako smo v globokem snegu nosili čez mejo potrebne rekvizite. Seme je zares padlo na rodovitna tla, sledile so mnoge nadaljnje predstave, ustanavljali so se literarni krožki in listi. Tako je iz naših vrst potekalo več prekaljenih kulturnih delavcev in organizatorjev.

Tako se Ivo Lapajne spominja tistih daljnih let, ko se je v delu in v skrbeh za lastno prihodnost in za usodo slovenskega ljudstva v njegovih domačih krajih oblikovala njegova osebnost. Temna senca skrbi je padla na njegovo mladostno pot. Študij na univerzi v Ljubljani je terjal gmotna sredstva, teh pa mu domača hiša ni mogla dati. Izprva je mislil, da bi se iz teh neprilik izmotal tako, da bi vstopil v učiteljski poklic, ki so mu tedaj bila vrata na široko odprta. Toda po ugodnem naključju je dobil nočno službo korektorja in pozneje tehničnega urednika pri tedanjem dnevniku «Jutro».

Tako je stopil v vrste slovenskih časnikarjev in ker je občutil takoj v začetku, da mu takšno delo ni bilo samo izhod za silo, temveč je bilo kljub izkoriščevalskim tendencam s strani njegovih delodajalcev v sozvočju z njegovimi notranjimi nagibi, je poslej z vso sposobnostjo, vnemo in ljubeznijo opravljal časnikarsko delo tja do praga svoje starosti. Pri «Jutru» je ostal do februarja 1939. Nekaj časa je služboval kot resorni urednik, člankar in uvodničar pri mariborskem «Večerniku». Od leta 1954 do upokojitve leta 1958 je bil direktor in glavni urednik Uradnega lista SRS. Tako je Ivo Lapajne prehodil vse stopnje strokovnega izpopolnjevanja in napredovanja. Ob vsem tem pa je v prvem razdobju svojega časnikarskega razvoja prizadevno študiral na slovenski univerzi. Poslušal je predavanja iz geografije, meteorologije, obče, literarne in umetnostne zgodovine.

Da je ta združitev fakultetne izobrazbe z razgibano časnikarsko ustvarjalnostjo obrodila bogate sadove, ki so jih uživali tisoči bralcev, bi mogla pokazati bibliografija njegovega dela, ki sega iz časnikarstva tudi v strokovno literaturo. Tako je v predvojnem in povojnem časopisju priobčil več kot 300 znanstvenih in poljudnoznanstvenih sestavkov, nekatere med njimi je ponazoril z lastnimi zemljevidi, diagrami in drugimi grafičnimi prijemi.

— Obzorje moje publicistike — je izjavil Ivo Lapajne — je zelo obsežno, saj posega v zemljepisna, kulturna, geopolitična in zgodovinska vprašanja, v oceanografska in vremenoslovna razglabljanja ter daje gradivo pod zaglavjem Priroda in ljudje. S šegavostjo pristnega Idrijčana sem nanizal v podlistkih vrsto narodopisnih črtic in prigod izza mladih dni. Kot uvodničar pa sem kajpada poglabljal tudi v vsakokratno aktualno snov.

Ivo Lapajne se je pridružil redkim raziskovalcem in teoretikom novinoznanstvene stroke, ki jo pri Slovencih predstavlja najboljši poznavalec zgodovine časnikarstva dr. Fran Vatovec. L. 1937 je Lapajne izdatno sodeloval pri organizaciji Razstave slovenskega novinarstva v Ljubljani. Na nji je uredil geografsko-statistični del in v zborniku, ki je izšel v zvezi s to razstavo — prvo te vrste pri nas — je priobčil temeljito spisano razpravo «Razvojne smeri slovenskega novinarstva.» Z njo je prav posebno opozoril na važen del, ki ga zavzema v slovenskem časništvu primorski tisk, kar je pokazal tudi v daljši razpravi ob 70-letnici dnevnika «Slovenski narod». S tem pa njegova dejavnost nikakor ni izčrpana; mogli bi povedati marsikaj še o Lapajnetovem založniško-uredniškem, lektorskem delu, saj je pripravil za tisk več ko 100 strokovnih in leposlovnih knjig. Po pravici je bil odlikovan z Redom dela.

— Da, življenje je delo, delo je življenje! — je vzkliknil ob koncu nedavnega pogovora. — To je bilo zmeraj moje življenjsko načelo. Rad sem delal, rad živel. A dolga pot ni bila lahka, zares ne. V zgodnjih letih sem se moral prebiti skozi krvave vojne ofenzive ob Soči, na romunski fronti in spet za Piavo ter si nakopati hudo bolezen in rane. Kljub vsemu pa sem ostal optimist in gledam vedro v življenje.

To je značilna izpoved sedemdesetletnika, ki zdaj gleda v svet iz svojega tihega doma tam v Idriji. Ob njegovi strani že deseteltja stoji zvesta življenjska družica Iva, prav tako Idrijčanka iz Smukove rodbine (od njenega dela Mateja ima skladatelj Prelovec motiv «Kdor če plesat, bom zagodu»). Tisti, ki poznamo in cenimo osebnost in delo Iva Lapajneta, mu iz srca kličemo: Ad multos annos!

Božidar Borko

DOMAČI ŠPORT

DANES

Nedelja, 15. decembra 1968

NOGOMET

2. amaterska liga
Juventina — Libertas

* * *

3. amaterska liga
08.15 v Trstu, stadion «1. maj»
Coop — Primorec

* * *

10.30 v Nabrežini
Vesna — Tecnoferramenta

* * *

12.30 v Trstu, Sv. Sergij
Libertas Opčine — Zarja

* * *

13.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Gretta — Primorje

* * *

14.30 v Trstu, Sv. Sergij
Campanelle — Breg

* * *

14.45 v Trstu, stadion «1. maj»
Union — Inter SS

* * *

Mladinsko prvenstvo
09.30 v Trstu, Ul. Flavia
Ponziana — Breg

* * *

12.30 v Nabrežini
Gaja — CRDA

KOŠARKA

Promocijsko prvenstvo
11.00 v Trstu, Ul. della Valle
Bor — Libertas TS

* * *

Naraščajniško prvenstvo
19.00 v Trstu, Ul. della Valle
Bor — Tricolore

NOGOMET DANES

ALIGA

(11. kolo)

BOLOGNA — SAMPDORIA
Genel
CAGLIARI — PISA
Picasso
INTERNAZIONALE — ATALANTA
Pieroni
NAPOLI — VARESE
Monti
PALERMO — LANEROSSI V.
Motta
ROMA — MILAN
Lo Bello
TORINO — FIORENTINA
Francescon
VERONA — JUVENTUS
D'Agostini

BLIGA

(11. kolo)

BARI — FOGGIA
Carminati
BRESCIA — COMO
Bernardis
CATANZARO — REGGINA
Bigi
CESENA — LAZIO
Giunti
GENOA — SPAL
Gussoni
LECCO — MANTOVA
Acernese
LIVORNO — TERNANA
Barbaresco
PADOVA — MONZA
Di Tonno
PERUGIA — MODENA
Serafino
REGGINA — CATANIA
Mascali

A SKUPINA CLIGE

(14. kolo)

CREMONESE — LEGNANO
Lo Cascio
MONFALCONE — PIACENZA
Menegali
PRO PATRIA — TRIESTINA
Monforte
SAVONA — MARZOTTO
Busalacchi
SOLBIATESE — ALESSANDRIA
Frasso
SOTTOMARINA — VENEZIA
Pesciarelli
TREVIGLIESE — MA.CO.BI. ASTI
Testuzza
TREVISO — RAPALLO RUENTES
Tabanelli
UDINESE — BIELLESE
D'Amico
VERBANIA — NOVARA
Porcelli

Zapiski

(Nadaljevanje s 3. strani)

oblikovanja besedila določiti mesto, trajanje, pomen in napetost prekinitve. Nujno je, da pavze postavimo natanko tja, kjer je potrebno, sicer motijo naravnost, preglednost in moč izpovedovanja.

C.

Hitrost oz. **ritem** izjave in **činamika**, tj. časovno napetostna razmerja med enotami govornih kom. pleksov pomenita postavitev besedila v zvočni prostor časa, ki nam je edino v umetniški izpovedi dana vsa moč nad njim. Naša naloga je, da natanko določimo to odlično govorno vrednost: zelo počasi, hitro, pospešeno, ustavljajoče, prehitevajoče itd.

D.

Z določeno **obarvanostjo** (barva izjave) opredelimo karakter govorne enote: otožno, bridko, obupano, lirično, sadistično, porogljivo, posmehljivo itd. Ta govorna vrednost je izmed vseh najtanjša in terja mnogo občutljivosti in mojstrstva. Slabi govorci pa potisnejo vso izpoved na kopito dolgočasne brezbarvnosti.

E.

Ob koncu omenimo še dve: **melodijo** ter **napetost** (težo) izjave, ki pa sta v glavnem posledica zgoraj naštetih govornih vrednosti.

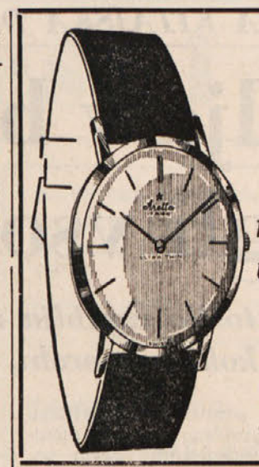

ARETTA
ULTRA THIN
med elegantnimi in preciznimi urami je naiceneiša znamka
Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA»
Trst Piazza S. Antonio Nuovo N. 4 I. nadstropje
IMPORT Prodaja na veliko in drobno
EXPORT Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah! Izraden popust — Garancija —

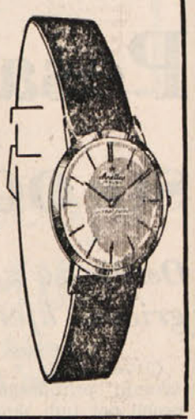

SUPERMARKET
LJUBLJANA, PASAŽA NA AJDOVŠČINI
KONFEKCIJA IZ KOZJEGA IN SVINJSKEGA VELURJA TER NAPA USNJA
● damski plašči ● kostimi ● moški jopiči ● ● tričetrt plašči z in brez krznjene podloge ● v športnih in klasičnih krojih
KRZNENI PLAŠČI IN BOVICE IZ PLEMENITIH KRZEN
● damske usnjene torbice ● damske krznene copate ● ● usnjene rokavice ● usnjeni kovčki, potovalke . . . ●
Modne ★ novosti ★ za ★ zimo

NOV SUPER MARKET
NUDI V SEŽANI
• PRESKRBA • SEŽANA
Najkvalitetnejše prehrambene potrebščine - Tobačne izdelke - Tekstil in konfekcijo Obutev Galanterijo in igrače Kozmetiko Izdelke domače obrti.
PRESKRBA SEŽANA priporoča nakup tudi v svojih bogato založenih trgovinah na Kozini, v Divači, Lokvi, Senožečah Dutovljah, Komnu in Brestovici.
ZA NAKUP INDUSTRIJSKEGA BLAGA NUDI 10% POPUST PRI PLAČANJU V TUJI VALUTI.

HOTEL SLON LJUBLJANA
TITOVA UL. 10 - TEL. OD 20641 DO 20645

HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM ● PRIZNANA MEDNARODNA KUHINJA IN NARODNA RESTAVRACIJA ● NOČNI BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM ● KAVARNA ● BISTRO Z DELIKATESO, EKSPRESOM, SNACK BAROM IN SLAŠČIČARNO ● KLUBSKI PROSTORI IN BANKETNA DVORANA ● APERITIVNI BAR

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje s svojimi tovorno-potniškimi ladjami:
redno linijo okoli sveta, redno linijo z Južno Ameriko, redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja: «SPLOŠNA PLOVBA» Piran Župančičeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu.
Telexi: 341-23; 341-22 Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477

Hotel «PARK» *Rovinj*
Tel. 81122

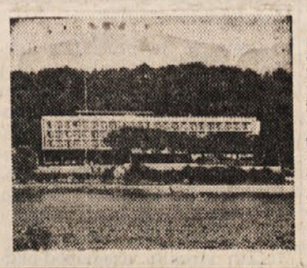

Moderen gostinski objekt v borovem gozdičku ob morju. Odprt vse leto. 390 ležišč. Večina sob ima balkon s pogledom na morje. Vse sobe s tušem in WC. Centralno gretje. Internacionalna kuhinja pripravna za vse specialitete. Minigolf in vsi drugi športni objekti. Športnim ekipam, ki želijo pri nas trenirati, dajemo penzijon po ugodni ceni.

GOSTILNA «NA KLANCU»
Seča (Portorož) št. 81, telefon 73588 — ob glavni cesti proti Pulju
VEDNO SVEŽE MORSKE RIBE IN DRUGE SPECIALITETE - KRAŠKI PRŠUT IN PRISTNA ISTRSKA VINA

PARK HOTEL GORICA
NOVA GORICA - Tel. 21-442, 21-462
S svojimi obrati: restavracijo, kavarno Prvorazredna kuhinja - Ples vsak večer razen torka in barski program ★ *In gostilna «Pri hrastu» gostilna «Zvezda» telefon 21-239*

Hotel «Grad Mokrice»
ob avto cesti Ljubljana - Zagreb
32 konfortnih sob-restavracija - Angleški park - Gostom na voljo jahalni konji dvovprega s kočijo - Dnevno glasba s plesom.

AVTOPROMET GORICA NOVA GORICA TEL. 21443
priporoča zimovanje na LOKVAH
dnevno obratujejo vse štiri viečnice (najmanj 5 oseb) — lepa smučišča in tereni za druge zimsko - športne dejavnosti.
HOTEL POLDANOVEC z več kot 100 ležišči in restavracijo z domačo hrano, vinom in drugimi pijačami — Tel. 21-314
Turistično društvo ima na razpolago tudi privatne sobe

Hasan Seidbejli **31.**

TELEFONISTKA

«Mehriban?!» podoba je bila, da njegovo presenečenje ni imelo meja. «Kako da si tukaj?»

Mati Sureja je že stala poleg njiju in se smehljala:

«Nocoj je Mehriban moj gost! Moj in očetov!»

Zakir je bil popolnoma zbegan in raztreseno ji je stisnil roko. Ta majhna roka je drhtela, toda dekletove ustnice so se smehljale. Oči so ji čudno gorele, kot bi vse videla, vedela in razumela..

«Oprosti, Mehri, moral bi te sam povabiti, pa je bilo tako...»

«Arhitekt je te dni v Batumi, vrnil se bo jutri,» mu je hitro segla v besedo Mehriban. Zanjo je bilo važno zdaj samo eno: da bi se z lažjo ne ponižal pred starši!

«Vem...» je poglasno odgovoril in hotel še nekaj pristaviti, toda Mehriban je pohitela z opozorilom pred novim nespretnim opravičilom:

«Mati Sureja ti je telefonirala v rafinerijo...»

«Da, tudi tam me ni bilo. Obiskal sem nekega sošolca. Važne opravke sem imel...»

«Važnejše kot najino praznovanje?» mu je očitala mati.

«Oprosti, mama... neki moj prijatelj je hudo zbolel. Vražja gripa tako meče ljudi. Pravijo, da so jo prinesli prek meje.»

Mati si je pozorno ogledala sina in ga vprašala:

«Kdo je ta, ki praviš, da je zbolel?»

«Ti ga ne poznaš, mama...»

Sureja je poznala vse Zakirove prijatelje in kolege. Ker je vedela, da se nadaljnje spraševanje ne spodobi, je molče odšla v sprejemnico.

Zakir in Mehriban sta ostala sama. Nekaj časa sta molčala. Nato je Mehriban vprašala:

«Bi bilo bolje, če ne bi prišla sem?»

«Daj no! Je že prav, Mehri... Pojdiva v salon.»

«Ne, jaz nočem tja...»

«Zakaj?»

«Ves čas se norčujejo iz tega, da...»

«O čem govorijo?»

«No... o vsem, kar jim pride na misel...»

«Ti pa ne jemlji zares teh neumnosti!» je z nepričakovano rezkostjo odgovoril Zakir. «Pojdiva!»

«Ne grem, ne...»

«Potem pa stopi sem, v očetov kabinet. Tukaj je veliko knjig, pa si jih ogleduj. Jaz grem samo pozdravit goste in se vrnem.» Odprl je vrata kabineta in ko je Mehriban odšla noter, je pohitel v sprejemnico.

Mehriban je z očmi preletela knjižne police, ki so prekrile vse stene sobe in bile tesno založene s knjigami ter sedla na področnik naslanjača. Na mizi je opazila rokopis, posejan s formulami in obrobnimi zapiski. Spet se je ozrla po policah, kjer so bile vsepovsod zataknjene fotografije. Na njih sta bila Kamil in Sureja v različnih obdobjih svojega življenja. Posnetki so bili amaterski, neprisiljeni, očitno je bilo, da onadva sploh nista vedela, da ju fotografirajo. Tu se Sureja smeje in kuštra možu lase, tam sta oba v kopalnih oblekah na plaži in z apetitom uničujeta lubenico; Sureja v telovadnem trikotu skače čez letvo; Kamil in Sureja kot alpinista poleg strmih skal o nečem živahno razpravljata: mati Sureja na govorniškem odru, usta ima odprta, kot bi pela; Kamil v beli halji, okoli njega študentje; predava v laboratoriju; že priletni, sedanji Kamil se pomenkuje s kitajskimi strokovnjaki na gradbišču tovarne z gozdnatim ozadjem...

Mehriban je očaral ta zakonski par in njuno čudovito dolgoletno prijateljstvo. «Ali je mogoče, da tudi mene čaka takšna sreča?» je plaho pomislila, toda nedoločen nemir je glodal v njenem srcu. Še je sedela sama v kabinetu.

Ko je Zakir prišel v sprejemnico, je najprej zagledal Mansurova. Gostje, ki so se že pripravljali na odhod, so se stoje pozdravili z Zakirom. Že v predsobi je Melek prijela Zakira za uho in mu očitala:

«Kaj se pa ti izmikaš, dečko! Ni mi všeč tvoje vedenje.»

«Kaj pa ni prav, tetka Melek?»

«Dekle je bilo tukaj. Kje je pa tebe nosilo?»

«Saj pravim, da sem obiskal bolnega prijatelja.»

«Nikar ne misli, da me boš tako preslepil!» je pomežiknila Melek in v resnem tonu pristavila: «Toda povedati ti moram, da si danes razveselil teto Melek. Zelo zelo sem zadovoljna!»

«S čim pa ste tako zadovoljni?»

«S tem, ker sem se vedno bala, da bi ti ne pripeljal domov kakšne lepotičke, ki so zdaj v modi in ki so jim starši deveta briga, toda ti si se izkazal kot priden otrok!»

«Mhm...»

«Žal mi je, da nimam sina tvojih let,» je vzkliknil Miraliev, «midva sva se pozno vzela in to vse zaradi Kjable Nise! Sicer bi ti gotovo speljal tega dekleta za svojega sina. Toda očitno ni bilo usojeno. Lepa je... želim vama sreče!»

«Mojemu staremu lahko verjameš, Zakir. Na ljudi se pa res spozna,» je pomežiknila Melek.

«Če bi se slabo spoznal na ljudi, bi verjetno ne izbral ravno tebe izmed tisoč lepotic,» je dobrodušno odgovoril Miraliev in popravil zavihan ovratnik na ženini obleki. Nenadoma se je spomnil in vprašal: «Kje pa je?»

«Tukaj, vidite!» Zakir je naglo odprl vrata kabineta in poklical Mehriban.

Vsi po vrsti so se poslovili od Mehriban in vsakdo ji je dal bolj ali manj jasno razumeti, da ji želi srečo. Vsi so odšli, ostali so samo domači in Mehriban. Kamil je pospremil goste in se vrnil v kabinet, kjer je sedela Mehriban in čakala Zakira. Pogovor med njima ni takoj stekel. Mehriban se je pozanimala, kdaj in kje so bile posnete nekatere fotografije. Kamil ji je z velikim veseljem razložil.

V Zakirovi sobi pa je potekal resen pogovor med materjo in sinom.

«Preden sta napravila tole, bi se vendarle morala pogovoriti z menoj.»

«Pa te v zadnjem času veliko vidiva doma?»

«To je vendar komedija!» se je razburjeno iztrgalo iz njega.

«Kako moreš to govoriti, Zakir? Že nekaj mesecev odhajaš zvečer kdo ve kam, kadar pa si doma, se skoraj ves večer pogovarjaš po telefonu, celo ponoči jo kličeš. Pa povej sam, kaj naj bi si midva mislila o tem! Zdaj pa je kar naenkrat to vroče prijateljstvo postalo komedija! Jaz te ne razumem!»

«Mama, jaz nisem rekel tako. Hotel sem reči samo, da je ni bilo treba vabiti brez moje vednosti.»

Mati Sureja je razočarana zavzdihnila:

«Eh, Zakir! Nič najinega ni v tebi — niti mojega, niti očetovega...»

Zakir je bil še vedno razdražen in je vprašal:

«Kaj sem pa naredil navsezadnje?»

«Brezsrčen si, Zakir, to je!»

Zakir se je znova poskusil obvladati:

«Vsi tile dnevi so me tako utrudili, mama!»

Materin glas je postal nenadoma proseč:

«Zakir, fant moj, tudi midva imava svoje sanje. V tvojih letih sva bila z očetom že šest let poročena. Kako pa ti misliš?»

Zakir se je zdrznil in se zagledal v mater.

«Tako torej, oženila bi me rada ali kaj?»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — **PODRUŽNICA: GORICA:** Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — **UPRAVA: TRST — UL SV. FRANČIŠKA št. 20** — Telefon 37-338, 95-823 — **NAROČNINA:** mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — **OGLASI: Cena oglasov:** Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Publicità Italiana» — Odgovorni urednik: **STANISLAV RENKO** — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst